

Η αριστερά μπροστά στην εξουσία και η απάντηση των κινημάτων

Συνέντευξη:

Δημήτρης Ρουσσόπουλος / Γιώργος Κατσιάφικας

Άρθρο - Ανταπόκριση από Τσιτάπας

Γράφουν:

Γιώργος Λιερός, Γιώργος Παπαχριστοδούλου,

Φιλήμονας Πατσάκης, Νώντας Σκυφτούλης, Αλέξανδρος Σχισμένος.

ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ

Ο σημερινός τρόπος διακίνησης από το πρακτορείο Τύπου καθιστά αδύνατη τη διανομή του περιοδικού στα περίπτερα, εξαιτίας υπερβολικών χρεώσεων. Για το λόγο αυτό, αναζητήστε το περιοδικό, όπου κι αν βρίσκεστε, στο βιβλιοπωλείο της γειτονιάς σας, ο οποίος μπορεί να το προμηθεύεται από τα παρακάτω πρακτορεία βιβλίων: Φυτράκης, Χριστάκης, Τζεβελέκου, Προμηθευτική.

Για συνδρομές και οποιαδήποτε άλλη πληροφορία μη διστάσετε να επικοινωνήσετε μαζί μας:

Internet: www.babylonia.gr/magazine

Email: babyloniomagazine@yahoo.gr

Facebook:
Περιοδικό Βαβυλωνία

Τηλ.: 6974 546230

ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ

ΣΗΜΕΙΑ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ

Αθήνα: Nosotros (Θεμιστοκλέους 66), Βοτανικός Κήπος (πλατεία Αγ. Δημητρίου, Πετρούπολη), Συνεργείο-Ηλιούπολη (Ηρώων Πολυτεχνείου και Μ. Αντύπα). Βιβλιοπωλεία: Ναυτίλος (Χαρ. Τρικούπη 28), Πολιτεία (Ασκληπιού 1-3), Πρωτοπορία (Γραβιάς 3-5), Εναλλακτικό (Θεμιστοκλέους 37), Ιανός (Σταδίου 24), Ελευθεριακή Κουλτούρα (Ερεσσού 52), Ελεύθερος Τύπος (Βαλτετσίου 53), Solaris (Μπόταση 6), FREE THINKING ZONE (Σκουφά 64), Φυτράκης (Ιπποκράτους 67), Χριστάκης (Ιπποκράτους 12), Τζεβελέκου (Ζαλόγγου 6), Γράμματα και λέξεις (Αγ. Αρτέμιος, Καφαντάρη 47), Διεθνές (Πανδοσίας 5, Άνω Πατήσια). Περίπτερα: πλατεία Εξαρχείων, πλατεία Κάνιγγος, κέντρο τύπου στη Βαλτετσίου (απέναντι απ' τον Ελεύθερο Τύπο), Μπόταση (απέναντι απ' το Solaris), Ναυαρίνου (απέναντι απ' το πάρκο), Μεσολογγίου, Περικλέους 23-Καλλιθέα

Πειραιάς: Βιβλιοπωλείο Τσαμαντάκης (Καραολή & Δημητρίου 43)

Θεσσαλονίκη: Μικρόπολις (Βενιζ. και Βασ. Ηρακλείου 18), Σχολείο για τη μάθηση της ελευθερίας (Μπιζανίου και Βασ. Γεωργίου γωνία). Βιβλιοπωλεία: Πρωτοπορία (Λ. Νίκης 3), Κεντρί (Δ. Γούναρη 22), Μπαρμπουνάκης (Αριστοτέλους 4), Ιανός (Αριστοτέλους 7), Βιβλιοπωλείο Ραγιά (Ερμού 44), Βιβλιοπωλείο Γιάφκα (Γ. Παλαμά 21), Προμηθευτική (Προξένων 7)

Πάτρα: Πρωτοπορία (Γεροκωστοπούλου 31-33), Βιβλιοπωλείο Lexis (Μαιζώνος 38-40)

Ηράκλειο: Βιβλιοπωλείο Αναλόγιο (Ρούσου Χούρδου 8)

Λάρισα: Βιβλιοπωλεία Παιδεία (Κανάρη 11, Μεγ. Αλεξάνδρου 6)

Βόλος: Βιβλιοπωλείο Παιδεία-Ευσταθίου (Δον Δαλεζίου 2)

Ιωάννινα: Βιβλιοπωλείο Αναγνώστης (Πυρσινέλλα 11), Βιβλιοπωλείο Παιδεία (Φ. Τζαβέλα 8)

Χανιά: Βιβλιοπωλείο Το Βιβλίο (Πλ. Κολοκοτρώνη 29)

Λαμία: Βιβλιοπωλείο ΟΙΩΝΟΣ (Κολοκοτρώνη 11)

Καβάλα: Βιβλιοπωλείο Εκλογή (Ομονοίας 133)

Αλεξανδρούπολη: Ελευθερουδάκης (Αδριανουπόλεως 4^α)

Σέρρες: Βιβλιοπωλείο Επικαιρότητα-Φωτίου (Μεραρχίας 41)

Τρίκαλα: Βιβλιοπωλείο Επιλογή (Ιακωβάκη 5)

Δράμα: Βιβλιοπωλείο Ειρμός (Γεωργίου Ζερβού 6), Βιβλιονόση (Προύσσης 32)

Ξάνθη: Ανοιχτός Κοινωνικός Χώρος «Χαπαδα» (Σπάρτης και Ζαλάχα 1, Σαμακώβ), Καφέ-Μπαρ «Το καφενείο» (Γεωργίου Σταύρου 4)

Κέρκυρα: Βιβλιοπωλείο Πλους (Νικηφόρου Θεοτόκη 91)

Κοζάνη: Συνεταιριστικό Βιβλιοπωλείο (Ρήγα Φεραίου 10)

Φλώρινα: Βιβλιοπωλείο «Το μαγαζί σας» Ι. Νικολαΐδης (Στ. Δραγούμη 12)

Καρδίτσα: Βιβλιοπωλείο Παιδεία (Ηρώων Πολυτεχνείου 6-8)

Αργίνο: Βιβλιοπωλείο Επίκουρος (Πλ. Σουλίου), Βιβλιοπωλείο Αλ. Μοσχονά (Αναστασιάδη 2)

Σύρος: Βιβλιοπόντικας (Άνδρου 10, Ερμούπολη)

Ρέθυμνο: Βιβλιοπωλείο Το πλαίσιο, (Κ. Γερακάρη 104)

Πρέβεζα: Βιβλιοπωλείο Ατραπός (Χρ. Κοντού 13, Σαϊτάν Παζάρ)

Άρτα: Η πολυθρόνα του Νίτσε (Φιλελλήνων 26)

Τρίπολη: Βιβλιοπωλείο Ωρα (Ουάσινγκτον 21)

Σημείωση: Όποιος ελεύθερος κοινωνικός χώρος ή επαγγελματίας (βιβλιοπωλείο-σημείο λιανικής πώλησης) προμηθεύεται συστηματικά το περιοδικό μας, ας κάνει τον κόπο να στείλει τα στοιχεία του στο μείλ μας για να αναγραφούν στη σελίδα των σημείων διακίνησης του περιοδικού.

editorial

Ερωτήματα και απορίες

Ο Μπαράκ Ομπάμα νόμισε πως θα είναι ο καλύτερος Αμερικανός πρόεδρος μόνο και μόνο επειδή είναι μαύρος. Όμως φαίνεται να συμβαίνει το αντίθετο. Δεν κατόρθωσε να εκπληρώσει ούτε μισή προσδοκία από αυτές που δημιουργήθηκαν γύρω από το άτομό του. Ενώ είναι πρόεδρος των ΗΠΑ, μιλά σαν πολιτικός παρατηρητής των γεγονότων. Τοποθετεί εκτός αξιών των ΗΠΑ τη θολή διάκριση μεταξύ στρατιωτικών και αστυνομικών δυνάμεων και, πριν ολοκληρώσει τη φράση του, ανακοινώνεται ο δεύτερος νεκρός μαύρος μέσα σε διάστημα λίγων ημερών στην ίδια πόλη με τον πρώτο, στο φλεγόμενο Μιζούρι.

Δίνεται η εικόνα πως ο στρατιωτικού τύπου εξοπλισμός αλλά και η νοοτροπία, όπως και η συμπεριφορά, της αμερικανικής αστυνομίας ωθείται από αθέατες δυνάμεις, εικόνα την οποία η πολιτική εξουσία απλώς παρατηρεί. Με τον ίδιο τρόπο παρατηρεί και τις αποφάσεις Αμερικανικών δικαστηρίων, όπως αυτή κατά της Αργεντινής.

Και ενώ η τοποθέτηση όλων των εξουσιών στην υπηρέστια των οικονομικών κουρσάρων δείχνει να μην έχει επιστροφή, οι δυνάμεις καταστολής και ελέγχου μετατρέπονται σε σώμα βίαιο και εχθρικό. Καλλιέργειται μια πολεμική ατμόσφαιρα στις δυνάμεις καταστολής με τον τρόπο που αντιμετωπίζεται η τρομοκρατία και με τον τρόπο που αντιμετωπίζονται οι εξεγέρσεις. Αυτή η πολεμική ατμόσφαιρα απελευθερώνει τη ρατσιστική βία και κάθε είδους βία από πλευράς κατασταλτικών οργάνων είτε ενεργούν στο εξωτερικό είτε στο εσωτερικό μιας χώρας.

Όσον αφορά το ερώτημα, που πλανιέται πάνω από το κεφάλι του Ομπάμα, η απάντηση είναι μάλλον πως όσο θολά είναι τα επιχειρήματα της νέας μορφής της

εξουσίας, τόσο θολή είναι και η διάκριση μιας στρατιωτικής επιχείρησης από μια αστυνομική επιχείρηση. Το ευανάγνωστο σε αυτή την υπόθεση είναι πως όποια χώρα βρίσκεται κάποια στιγμή σε ένταση, ανεξάρτητα από το μέγεθος της, παρουσιάζει ανάλογη εικόνα. Στην Ελλάδα μάλιστα έχουμε ένα ζωντανό παράδειγμα. Μετά την εξέγερση του 2008 οι υπάλληλοι της αστυνομίας ταυτίστηκαν με τη ναζιστική Χρυσή Αυγή σε τέτοιο βαθμό, ώστε αυτή να αποκτήσει λαϊκό έρεισμα ως απόλυτη κρατική ολοκλήρωση. Μια κρατική ολοκλήρωση, όπως την έχει στο μυαλό του ο κάθε ανόητος μικροαστός, που νόμισε ότι θα τον προστατεύει το κράτος για πάντα. Τώρα που το κράτος τον πουλά σαν ένα προϊόν της σειράς, εξανίσταται και ζητά μια δικτατορία της ομοφοβίας και την ξενοφοβίας. Ο πούτσος και το ξύλο στην εξουσία.

Μπορεί στις ΗΠΑ να μην υπάρχει Χρυσή Αυγή, υπάρχουν όμως αστυνομικές δολοφονίες μαύρων ή λατίνων και η αντίστοιχη Κου Κλουξ Κλαν. Ο θιασώτης της ρατσιστικής βίας στις ΗΠΑ επιθυμεί και αυτός ένα ολοκληρωτικό κράτος βλαχοκαπιταλισμού παρόμοιο, τηρουμένων των αναλογιών, με το βαλκανικό. Μήπως δεν συμβαίνει το ίδιο με το φανατικό κοινό των ισραηλινών βομβαρδισμών στη Γάζα; Ή μήπως είναι διαφορετικό το φανατικό κοινό της Χαμάς, του ISIS και των ταλιμπάν του Αφγανιστάν; Σίγουρα στο μυαλό σας έρχεται τώρα η Ουκρανία και η επικράτηση των ναζι σε μια αλλοπρόσαλλη μίξη συμφερόντων.

Σπάνια έχουμε στην ιστορία τόσες διαφορετικές εκδοχές της τυραννίας και του φασισμού. Πρόκειται μήπως για μια νέα επέλαση αυτών των φαντασμάτων της ιστορίας ή πρόκειται για το κύκνειο άσμα τους; Αυτό είναι ένα ερώτημα που πλανιέται μάλλον πάνω από τα κεφάλια όλων μας.

Νίκος Ιωάννου

**ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ**
www.babylonia.gr

Στο τεύχος αυτό συνεργάστηκαν:
Στο τεύχος αυτό συνεργάστηκαν:

Ερωφίλη εν Ταύροις, Νίκος Ιωάννου, Ρούλα Καντά, Θεόδωρος Καρυώτης, Δανάη Κασίμη, Νίκος Κατσαούνης, Γιώργος Κτενάς, Δημήτρης Κωνσταντίνου, Γιώργος Λιερός, Μάντυ, Στέφανος Μπατσής, Γιώργος Μπουρλής, Αντώνης Μπρούμας, Γιώργος Παπαχριστοδούλου, Φιλήμονας Πατσάκης, Γιάννης Ραουζαίος, Σωτήρης Σιαμανδούρας, Μαριέττα Σιμεγιάτου, Νώντας Σκυφτούλης, Αποστόλης Στασινόπουλος, Αλέξανδρος Σχισμένος, Σπύρος Τζοανόπουλος.

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση των κειμένων με την παράκληση να αναγράφεται η πηγή τους.

Τυπογραφείο - offset

Πουλιόπουλος Αλέξανδρος

**Εκδόσεις - Εκτυπώσεις OFFSET
Θ. Παπαηλίου & Σια Ο.Ε.**

Μαντζάκου 3, Εξάρχεια
Τηλ.: 210 3831370 - Fax: 210 3824012
Κιν: 6949 726 552

Βιβλιοδεσίες

Εκδόσεις - Εκτυπώσεις

Χρυσός Τύπος Ε.Π.Ε.

Λυσία 36 - 38 & Λεχουρίτη 18
Τηλ.: 210 5754 771

Περιεχόμενα

Θα Έχουμε Εκλογές Λένε οι Γνωρίζοντες Γιώργος Παπαχριστοδούλου.....σελ. 5	σελ. 5
Κράτος, Εξουσία, Αυτονομία Αλέξανδρος Σχισμένοςσελ. 7	σελ. 7
Το Αδιέξοδο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και οι Νέοι Όροι Συμβίωσης στην Πόλη Αποστόλης Στασινόπουλοςσελ. 10	σελ. 10
Η Αριστερά Μπροστά στην Εξουσία Νώντας Σκυφτούληςσελ. 12	σελ. 12
Αυτόνομα Κινήματα και Εξουσία Αντώνης Μπρούμας, Θεόδωρος Καρυώτηςσελ. 14	σελ. 14
Αριστερά: Ώριμη «κοκκίνοσκουφίτσα» ή Σίσυφος Λυόμενος; Σωτήρης Σιαμανδούραςσελ. 19	σελ. 19
Ο ΣΥΡΙΖΑ και η ιδεολογική κωλοτούμπα της «Δημοκρατίας» Νίκος Κατσαούνηςσελ. 22	σελ. 22
Ο ΣΥΡΙΖΑ στην Κυβέρνηση Γιώργος Λιερόςσελ. 24	σελ. 24
Από τον Σωφρονισμό στην Αιχμαλωσία και τον Διάχυτο Κοινωνικό Έλεγχο Σπύρος Τζοανόπουλοςσελ. 29	σελ. 29
Οι Εμφύλιοι και ο Θάνατος του Ανθρώπου Φιλήμονας Πατσάκηςσελ. 31	σελ. 31
Συμφαίνοντας Αντιστάσεις Μάντυ Από τα Κάτω προς τα Πάνω, Βήμα-Βήμα, να Οικοδομήσουμε μια Νέα Δυναμική Συνέντευξη Δημήτρη Ρουσσόπουλου / Γιώργου Κατσιάφικα (Μέρος 1ο)σελ. 36	σελ. 36
Ασήμαντες Τυραννίες του Μουντιάλ Γιώργος Κτενάςσελ. 39	σελ. 39
Πόλεμοι για το Νερό στα Βαλκάνια Στέφανος Μπατσήςσελ. 40	σελ. 40
Άσφαιροι και Πάλι Δανάη Κασίμησελ. 42	σελ. 42
Τρανσφοβία, Ακτιβισμός και Πολιτικές Συμμαχίες Ερωφίλη εν Ταύροιςσελ. 44	σελ. 44
Έρχονται οι Νύχτες Πρεμιέρας Γιάννης Ραουζαίοςσελ. 47	σελ. 47
Κινηματογραφικά Νέα Γιάννης Ραουζαίοςσελ. 48	σελ. 48
Μία Ψύχραιμη Ματιά στο Φετινό Rockwave Γιάννης Ραουζαίοςσελ. 49	σελ. 49
Βιβλιοκριτικές Δημήτρης Κωνσταντίνου, Γιώργος Μπουρλήςσελ. 50	σελ. 50

Θα Έχουμε Εκλογές Λένε οι Γνωρίζοντες

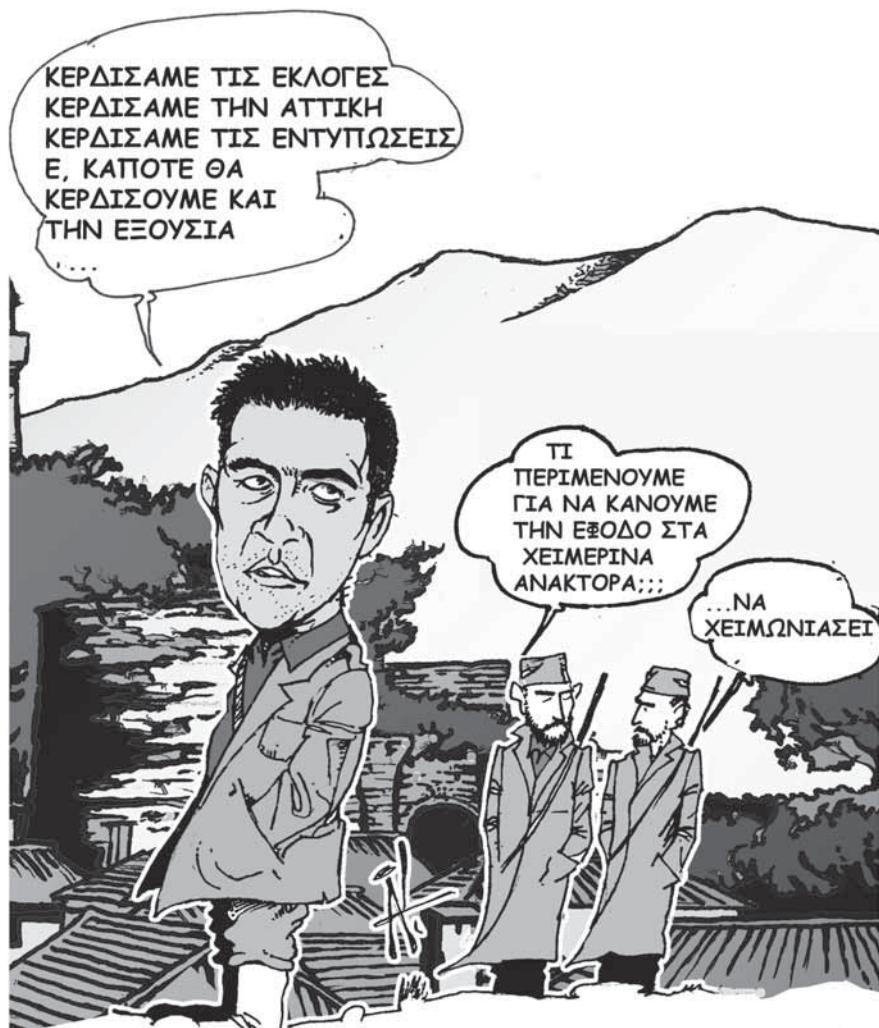
Γιώργος Παπαχριστοδούλου

Η πίστη ότι το Κράτος απο-τελεί τον κυρίαρχο και μοναδικό εγγυητή της ζωής παραμένει. Παρότι εκείνο που συμβαίνει είναι το αντίθετο - πρόκειται για τον εγγυητή της βαρβαρότητας σε βάρος όσων υφίστανται τις αποφάσεις των πολιτικών και οικονομικών ελίτ, εγχώριων και διεθνών.

Εγγυητής της βαρβαρότητας των μνημονίων, των ληστρικών φόρων σε κινητή κι ακίνητη περιουσία, των στρατοπέδων συγκέντρωσης για μετανάστες (κι αύριο μεθαύριο μικροοφειλέτες), της ασύδοτης διαχείρισης της ενέργειας και των φυσικών πόρων, της γνώσης που πουλιέται για εμπόρευμα, της διατροφικής βόμβας που απειλεί καθημερινά το στομάχι μας κλπ. Κι όπου προκύπτουν τρύπες καλύπτονται από τις εταιρείες - μικρές, μεγάλες, πολυεθνικές, οικογενειακές. Είτε σε λένε Κόκα Κόλα, είτε Μελισσανίδη, είτε Κοπελούζο, είτε κυρ Κώστα με το λατομείο δίπλα στο ποτάμι.

Δειλά δειλά κάνει την εμφάνισή της, σποραδικά αλλά με όρους αξιοπρεπείς, όρους αυτονομίας, η κοινωνία. Πολίτες, όχι υπήκοοι. Με άλλες δομές, άμεσης δημοκρατίας, αυτοδιαχείρισης και κοινωνικού ελέγχου-ΒΙΟ.ΜΕ., ΕΡΤ, Σκουριές, κινήσεις πόλης, νερού, ενέργειας, διαχείρισης των δημόσιων κοινών αγαθών.

Θα έχουμε κοινοβουλευτικές εκλογές λένε οι γνωρίζοντες (όπως οι μάντιες) με την ευχή πολλών να ανακατευτεί η τράπουλα μέσα από έναν νέο συμβιβασμό, ο οποίος θα συμπεριλάβει στο μοίρασμα της πίτας την αριστερά της χώρας και τον τωρινό της κυρίαρχο. Η συγκυβέρνηση έχει ήδη ξεκινήσει επιχείρηση εξαγοράς των κοινοβουλευτικών ψήφων για να

εκλέξει πρόεδρο της «δημοκρατίας» τον προσεχή Μάρτη (πιθανότερο πρόσωπο ο καταποντισμένος Φ. Κουβέλης). Όμως τα κουκιά δεν φαίνεται να βγαίνουν, όσες εφεδρείες κι αν επιστρατευτούν, με έσχατη αυτή του Καρατζαφέρη, με σκοπό να αποφευχτεί μία διαρροή ψήφων προς τη Χρυσή Αυγή.

Πολλά θα εξαρτηθούν από τη στάση που θα κρατήσει ο ΣΥΡΙΖΑ, ο πιθανότερος επόμενος διαχειριστής της κυβερνητικής εξουσίας. Όσο ποτέ

άλλοτε βρίσκεται προ των πυλών του Μαξίμου. Για να διαχειριστεί θεσμικά τα ερείπια που έχει ήδη συγκεντρώσει η μεταμνημονιακή εποχή στην κοινωνία, την οικονομία, τον πολιτισμό. Οι αλλεπάλληλες νομικές ρυθμίσεις των μνημονίων, από το 2010 κι έπειτα, έχουν επιβληθεί ως κυρίαρχος όρος στην υποβόσκουσα σύγκρουση της κοινωνίας με το Κράτος. Είναι το τρέχον πλαίσιο, εντός του οποίου όλα αναφέρονται, όλα επιτρέπονται, ξεκινούν και καταλήγουν. Με την έννοια ότι το δίλημμα Μνημόνιο-»

Αντιμνημόνιο δεν δημιούργησε την κρίση, αλλά ξεγύμνωσε βαθύτερες αιτίες, που αφορούν τη θέσμιση της κοινωνίας επάνω το δίλημμα αυτοοργάνωση-ανάθεση. Το Μνημόνιο βοήθησε, ώστε να κατασκευαστούν εκ νέου ως κυρίαρχο αφήγημα οι όροι λεηλασίας του κοινωνικού πλούτου και των φυσικών πόρων, για να δημιουργηθούν οι συνθήκες μίας νέας γενναίας αναδιανομής πλούτου και ισχύος από τα μεσαία και ασθενέστερα κοινωνικά στρώματα προς την οικονομική και πολιτική ελίτ.

Το καλοκαίρι που προηγήθηκε συνοδεύτηκε από μία διεύρυνση της δικαιοδοσίας των ιδιωτών επάνω στα δημόσια συλλογικά αγαθά. Με το νομοσχέδιο για τη «μικρή» ΔΕΗ εκχωρείται πλέον το δικαίωμα σε μία ιδιωτική εταιρεία να διαχειρίζεται σχεδόν δύο εκ. πελάτες ηλεκτρικού ρεύματος κερδοσκοπώντας σε βάρος τους χωρίς κοινωνικό έλεγχο. Το νομοσχέδιο για τις ακτές και τους αιγιαλούς παρέχει το δικαίωμα σε ιδιώτες να περιφράξουν τις παραλίες, αποκόπτοντας την πρόσβαση στους πολίτες, δημιουργώντας μίνι τουριστικά συγκροτήματα για λίγους κι εκλεκτούς. Πρόκειται για έναν νόμο, που νομιμοποιεί τα επιχειρηματικά αυθαίρετα, ενώ καταργεί τον κοινόχρηστο χαρακτήρα του και χαλαρώνει κάθε έννοια περιβαλλοντικής προστασίας των οικοσυστημάτων. Έπειτα από πολύχρονη προσπάθεια παράκαμψης του άρθρου 24 του συντάγματος οι οικοπεδοφάγοι αετονύχηδες κατάφεραν να ψηφιστούν ρυθμίσεις, με τις οποίες ανοίγει ο δρόμος για τσιμεντοποίηση δασών και δασικών εκτάσεων.

Την ίδια ώρα το ΤΑΙΠΕΔ γεμίζει τον κατάλογο του με δημόσιες εκτάσεις-φιλέτα σε όλη τη χώρα, ώστε να πωληθούν με χαμηλό αντίτιμο σε ιδιώτες-«επενδυτές», αποστερώντας τις τοπικές κοινωνίες από ελεύθερους χώρους στις οποίες θα μπορούσαν αναπτυχθούν κοινωφελείς μη κερδοσκοπικές δραστηριότητες.

Με βάση τα παραπάνω, το διαχειριστικό ερώτημα για τον ΣΥΡΙΖΑ είναι κατά πόσο θα μπορέσει να κάνει πράξη κάποιες υποσχέσεις (αμφίβολο) συγκρατώντας ταυτόχρονα τμήματα των ψηφοφόρων του, τα οποία έχουν μάθει στον παλιό «καλό» τρόπο των πελατειακών δικτύων και των διαπροσωπικών διεξυτηρητήσεων. Άλλο ερώτημα είναι εάν ποτέ η γραφειοκρατία της Κουμουνδούρου αντιληφθεί ότι η

κοινωνία, οι από «κάτω» κινούνται με τους δικούς τους αυτόνομους ρυθμούς και δεν απαιτείται ένα κόμμα, ένας μηχανισμός, μία ηγεσία, οι επαγγελματίες της πολιτικής και της ανάθεσης, να τους οδηγήσουν στον «ασφαλή» δρόμο.

Το δεύτερο ερώτημα αφορά εξίσου τους από κάτω -κάποιες πτυχές του διερευνά το παρόν τεύχος της «B». Οι κινήσεις των «από κάτω» για δημοκρατία και δικαιοσύνη αποτελούν καθοριστικό παράγοντα των εξελίξεων σε πολλά επίπεδα: Φυσικοί πόροι, κοινωνική διαχείριση της ενέργειας, ψηφιακές ελευθερίες, προστασία των σπόρων και της τροφής, ελευθερία μετακίνησης για όλους, δημόσια συλλογικά αγαθά, κατοικία, απο«ανάπτυξη», κοινωνική αλληλέγγυα οικονομία. Σε αυτό το πεδίο το μνημονιακό δίκαιο έχει το δικό του ρόλο, ως το εργαλείο εκείνο το οποίο επέβαλε μία αλλαγή των όρων διαβίωσης υπέρ των ισχυρών. Τους όρους αυτούς δεν μπορεί να τους αλλάξει ριζικά κανένα Σύνταγμα, καμία εκλογική αναμέτρηση, καμία παλινόρθωση του μεταπολιτευτικού πασοκικού εύρυθμου πολιτεύματος. Το Σύνταγμα, επειδή «αποτελεί τη συμπυκνωμένη νομική έκφραση και αποτύπωση ενός συγκεκριμένου συσχετισμού κοινωνικοπολιτικών δυνάμεων» (Α. Μάνεσης, «Πολιτική κρίση και κρίση της πολιτικής», Το Βήμα, 29 Ιανουαρίου 1995, σ. 11), συσχετισμού ο οποίος σήμερα είναι σαφώς υπέρ των ισχυρών. Οι κοινοβουλευτικές εκλογές επειδή αποτελούν εκχώρηση εξουσίας στους σφετεριστές αντιπροσώπους. Μπορούν ασφαλώς να επηρεάσουν καταλυτικά μία νέα ρύθμιση της σχέσης ανάμεσα σε Κράτος, Κοινωνία, Εταιρείες αλλά δεν πρόκειται να εκφράσουν εκείνο που συμβαίνει. Ούτε να φέρουν την... άμεση δημοκρατία.

Κι εκείνο που συμβαίνει στην κοινωνία, έξω και πέρα από τους θεσμούς, στη Χαλκιδική, στους ελεύθερους κοινωνικούς χώρους, στις εκατοντάδες κινήσεις πολιτών για την αλληλεγγύη, στη Χαλκιδική και τη Βωβούσα, στα ομότιμα δίκτυα ελεύθερης ψηφιακής ανταλλαγής της γνώσης και της έρευνας, παράγει πολιτική (όπως έχει ξαναγραφεί στη «B»). Δεν πάσχει από την κοινοβουλευτική αποτύπωση (την οποία ενδεχομένως μπορεί να καρπωθεί όποιος

σεβαστεί την αυτόνομη κίνησή του). Υστερεί στην αλληλέγγυα-ισότιμη δικτύωσή του και την εδαφικοποίησή του σε υπαρκτό όραμα μίας άλλης ζωής, στην οποία το Κράτος και το Κεφάλαιο δεν θα εκφράζονται ως αυθεντίες, σε μία διαδικασία στην οποία ο σχεδιασμός θα ξεκινά από κάτω, από τη μικρή κλίμακα, από το τοπικό, από οικολογική αντίληψη και θα πολλαπλασιάζεται όσο συναντά αντίστοιχες πρωτοβουλίες (το αυτόνομο κι αυτεξούσιο είναι όμορφο). Είναι κάτι το οποίο δύσκολα μπορεί να αντιληφθεί ο ΣΥΡΙΖΑ κι η σταλινοθερμμένη αριστερά.

«Εάν η σύγχρονη δημοκρατία αρνηθεί τον Δήμο, τι μπορεί να βάλει στη θέση του; Τι μπορεί να αναπληρώσει; Άρα, ξαφνικά η δημοκρατία παράγεται ως ένα κενό σημαίνον. (...) Όταν λέμε δημοκρατία το αντικείμενο αναφοράς είναι ο Δήμος, ο λαός, η θέλησή του. Όταν αυτονομείται το σημαίνον από το σημαινόμενο παράγεται ένα κενό σημαίνον», γράφει ο Στ. Ροζάνης (Ομοίωμα δημοκρατίας, σελ. 19, εκδ. Εξάρχεια, 2013). Ο Δήμος και η θέλησή του απουσιάζουν, λοιπόν, από το πλέγμα των σχέσεων εξουσίας. Ή μάλλον, δεν συμμετείχαν στις δημοτικές εκλογές της αντιπροσωπείας. Επειδή η διαδρομή τους δεν στοχεύει στην κατάκτηση της διαχωρισμένης εξουσίας. Για εμάς, για τους πολλούς, η εποχή που η ευημερία μας πατούσε επάνω στον πόνο των άλλων, πέρασε. Ας αφουγκραστούμε (Γιώργος Κολέμπας, Γιάννης Μπίλλας, Ο ανθρωπολογικός τύπος της αποανάπτυξης-τοπικοποίησης, σελ. 39, Εκδ. των Συνεδέλφων, 2013): «[Οι πολίτες], πριν απ' όλα να μην αισθάνονται φτωχοί επειδή πιθανόν δεν έχουν χρήματα, ούτε άχρηστοι επειδή δεν έχουν κάποια μισθωτή σχέση εργασίας στις καπιταλιστικές επιχειρήσεις ή το κράτος. Να μην αισθάνονται αδύναμοι επειδή το κόμμα που ψήφισαν δεν τους εκπροσωπεί τελικά κι έτσι αποσύρονται από τα κοινά. Αν σταματήσουν να συμπεριφέρονται σαν καταναλωτές πολιτικών και ως αποφορτισμένοι να συμμετάσχουν στις διεργασίες διαμόρφωσης της πολιτικής, στις προσπάθειες δημιουργίας συλλογικών μορφών εργασίας και παραγωγής για την ικανοποίηση βιοτικών καταρχήν αναγκών, θα αντιληφθούν ότι ο καλύτερος διαμεσολαβητής είναι οι ίδιοι για τον εαυτό τους».

ΚΡΑΤΟΣ, ΕΞΟΥΣΙΑ, ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ

Αλέξανδρος Σχισμένος

Προσφάτως, ο Θεοφάνης Τάσης σε άρθρο του στην 'Εφημερίδα των Συντακτών' στο πλαίσιο αφιερώματος στον Καστοριάδη έγραψε μεταξύ άλλων: "Όμως ο Καστοριάδης δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως αναρχικός για έναν επιπλέον λόγο: Στην περιγραφή της αυτόνομης κοινωνίας όπως αυτή αναπτύσσεται στο 'Πάνω στο περιεχόμενο του Σοσιαλισμού' συναντούμε την ύπαρξη Κράτους και κεντρικής κυβέρνησης". Δεν διαφωνούμε πως ο Καστοριάδης δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως αναρχικός και έχει εκφράσει και ο ίδιος

ρητά τις διαφοροποιήσεις του στην συνέντευξη που παραχώρησε στην συντακτική ομάδα της Αναρχικής εφημερίδας της Θεσσαλονίκης 'Εκτός Νόμου' το 1991. Ωστόσο η άποψη ότι ο ίδιος υποστήριζε την ύπαρξη κράτους είναι σαφώς λανθασμένη και προκαλεί μία σοβαρή έκπληξη. Δεν θα αναρωτηθούμε εδώ ποια σκοπιμότητα κρύβεται πίσω από αυτή την παρερμηνεία. Ωστόσο αξίζει να υπενθυμίσουμε ότι το Περιεχόμενο του Σοσιαλισμού είναι συλλογή κειμένων του φιλοσόφου από το 1952 έως το 1978, δηλαδή κειμένων που προηγούνται και έπονται της ρήξης

του με τον μαρξισμό. Γνωρίζουμε ότι ο μαρξισμός δέχεται και προϋποθέτει το κράτος, ωστόσο η ρήξη του Καστοριάδη με την μαρξική φιλοσοφία είναι επίσης ρήξη με την έννοια του Κράτους. Η άποψη λοιπόν που ζητά να επανοικειοποιηθεί ολόκληρο τον Καστοριάδη προς χάριν της κρατιστικής σκέψης είναι μία πρόκληση και πρόσκληση για σκέψη.

Χρησιμοποιούμε την λέξη 'κράτος' με την ευρεία της έννοια, όμως η έννοια αυτή δεν είναι πραγματικά τόσο ευρεία για να ενσωματώσει κάθε μορφή εξουσίας και κάθε μορφή πολιτικής θέσμησης που εμφανίστηκε »

στην Ιστορία. Για να αποφύγουμε το λάθος της ταύτισης του Κράτους με την Εξουσία, λάθος εντυπωμένο βαθιά στην νεώτερη πολιτική θεωρία και δύσκολο να εντοπιστεί, πρέπει καταρχάς να θέσουμε έναν γενικό ορισμό της έννοιας αυτής, που μπορεί να μας βοηθήσει στην διάκριση του κράτους και την εξουσίας.

Αναφέρει ο Καστοριάδης: 'Κράτος υπάρχει εκεί που υπάρχει κρατικός μηχανισμός χωριστός από την κοινωνία και στην πράξη ανεξέλεγκτος, όπως τον βλέπουμε σήμερα ακόμα και στις λεγόμενες δημοκρατικές χώρες, δηλαδή τις χώρες όπου ισχύει ένα καθεστώς φιλελευθερης ολιγαρχίας.'

Ο κρατικός μηχανισμός αναπτύσσεται ως μονοπωλιακός μηχανισμός αναπαραγωγής, διατήρησης, διανομής, της εξουσιαστικής κοινωνικής ομάδας και ενσωματώνει τις πολιτικές λειτουργίες της νομοθέτησης, της απόφασης, της εκτέλεσης και της δικαιοσύνης, διαχωρίζοντάς τες από το κοινωνικό σώμα και διατηρώντας το μονοπώλιο τόσο του νόμιμου λόγου όσο και της νόμιμης βίας. Ως τέτοιος ενσωματώνει τον κοινωνικό χρόνο και τον διαμορφώνει άνωθεν ως επίσημη κοινωνική χρονικότητα. Στην πραγματικότητα ενσωματώνει και μεγάλες περιοχές της οικονομικής σφαίρας, ακόμη και στις πλέον νεοφιλελευθερες πολιτικές, στο βαθμό που αποτελεί την θεσμική τους επικύρωση και στο βαθμό που αναπτύσσει και ιδιαίτερες οικονομικές δραστηριότητες, τόσο εσωτερικής διαπλοκής όσο και εξωτερικής επιχειρηματικότητας.

Η νεωτερική πολιτική φιλοσοφία, επιχειρώντας την λεγόμενη 'διάκριση των εξουσιών' και την θέση συνταγματικών περιορισμών στον 'ανεξέλεγκτο' αυτό μηχανισμό, απλώς έθεσε σχηματικές διακρίσεις δικαιοδοσίας πίσω από τις οποίες η σύγκλιση και η διαπλοκή των κέντρων εξουσίας συνεχίζεται αδιάκοπα. Δεν μπορούμε να μιλήσουμε για πραγματικό διαχωρισμό της νομοθετικής, της εκτελεστικής και της δικαστικής εξουσίας, καθώς οι κυβερνήσεις και οι κεφαλαιούχοι χρηματοδότες

τους επικαλύπτουν τις επιμέρους εξουσίες, τόσο ως κράτος, όσο και ως εταίροι του κράτους, αλλά και ως παρακράτος. Η μονοπώληση της εξουσίας από το κράτος είναι ο πραγματικά προβληματικός διαχωρισμός που έχει επιβληθεί και στην βάση αυτού του διαχωρισμού της εξουσίας από την κοινωνία έχει στηθεί η υπόσταση του κράτους. Δεν είναι όμως ιστορικά η μόνη εναλλακτική. Για να μην ταξιδέψουμε σε άγνωστους πολιτισμούς, αλλά στον πλέον γνωστό μας άγνωστο, θα παραθέσουμε το παράδειγμα που ο Καστοριάδης αναφέρει, μιας αντίθετης αντίληψης.

'Η ιδέα του «Κράτους» ως ενός θεσμού διακριτού και διαχωρισμένου από το σώμα των πολιτών δεν θα ήταν κατανοητή από έναν (αρχαίο) Έλληνα. Βεβαίως, η πολιτική κοινότητα υπάρχει σε ένα επίπεδο το οποίο δεν ταυτίζεται με τη συμπαγή, 'εμπειρική', πραγματικότητα των τόσο πολλών χιλιάδων ανθρώπων που συνέρχονται σε δεδομένο τόπο και δεδομένο χρόνο. [...] Ωστόσο η διάκριση δεν γίνεται μεταξύ «Κράτους» και «πληθυσμού» αλλά μεταξύ του διαρκούς, συσσωματωμένου σώματος των αειθαλών και απρόσωπων Αθηναίων και αυτών που ζουν και αναπνέουν [στην πόλη].'

Εδώ η διάσταση μεταξύ της φαντασιακής και της υπαρκτής πολιτικής κοινότητας δεν είναι μία διάκριση που επισυμβαίνει στο θεσμικό-κοινωνικό επίπεδο (ως διάκριση δικαιοδοσίας και στεγανοποίηση της εξουσίας), αλλά στο επίπεδο του κοινωνικού φαντασιακού ως διάσταση μεταξύ του προτύπου και της πραγματικότητας. Αντιθέτως, η ύπαρξη των κρατικών θεσμών στηρίζεται στην ιεροποίηση της αυθεντίας και την ταυτόσημη σμίκρυνση της φαντασιακής πολιτικής κοινότητας στα όρια μίας ολιγαρχικής ελίτ.

Το νεωτερικό εθνοκράτος, θεμελιωμένο όχι στην Θεία αυθεντία, αλλά στην αυθεντία μίας υποτιθέμενης γενικής βούλησης, και συγκροτημένο με όρους εθνικής ομοιογένειας και καθετοποιημένης γραφειοκρατικής εξουσίας, υποτίθεται, σύμφωνα με

τον κυρίαρχο ιδρυτικό μύθο, ότι αντιπροσωπεύει το έθνος, την κοινωνία νοούμενη ως 'έθνος', ενάντια στα ιδιωτικά και ξένα συμφέροντα που το επιβουλεύονται. Έχει ενδιαφέρον να επισημάνουμε δύο ιδιαίτερους εθνοκρατικούς θεσμούς που αποτελούν ενσωματώσεις κοινωνικών λειτουργιών στις τεχνικές της εξουσίας και είναι η κρατική υποχρεωτική παιδεία και η στρατιωτική θητεία, παρότι και τα δύο εκχωρούνται στο ιδιωτικό κεφάλαιο σήμερα. Όμως κατά τη διάρκεια της συγκρότησης των εθνοκρατών τον 19ο αιώνα, αυτοί οι δύο θεσμοί έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην εθνική και γλωσσική ομογενοποίηση των πληθυσμών, καθώς έστησαν έναν μηχανισμό εκπαίδευσης και επιβολής καθολικό και υποχρεωτικό από τη νεαρή ηλικία, αναλαμβάνοντας σε μεγάλο βαθμό πλευρές του εκκοινωνισμού που τυπικά ανήκαν στην οικογένεια. Το εθνοκράτος, ως 'εκπρόσωπος' της 'ενιαίας' βούλησης του λαού μπορεί να υποκαταστήσει την οικογένεια, ως διευρυμένο γένος καθώς στηρίζεται σε μία πιο εκλεπτυσμένη θεωρία πολιτικού πατερναλισμού.

Η κλασική φιλελεύθερη πολιτική θεωρία του Διαφωτισμού επικαλείται ένα υποθετικό 'κοινωνικό συμβόλαιο' που υποτίθεται ότι εξασφαλίζει τον περιορισμό της αυθαιρεσίας των κυβερνώντων. Φυσικά, σαν ιδρυτικός μύθος, ο μύθος είναι εντελώς επίπλαστος. Ωστόσο, το 'κοινωνικό συμβόλαιο' αποτελεί μία ισχυρότατη σημασία δικαίωσης της σημερινής κοινοβουλευτικής ολιγαρχίας και ενσαρκώνεται θεσμικά στην μορφή του Συντάγματος, του θεμελιώδους νόμου που θέτει τους όρους και τα όρια της κρατικής κυβερνητικής εξουσίας, παρότι όλοι ξέρουμε ότι τα όρια αυτά αποτελούν κενό γράμμα. Δεν είναι τυχαίο ότι η υπαρκτή εξουσία ξεπερνά αναιδώς και αφειδώς τα συνταγματικά όρια χωρίς μεγάλο κόστος. Υπάρχει ένα λογικό και νοηματικό κενό πίσω από την ίδια την ιδέα μιας εθελούσιας παραχώρησης της κοινωνικής εξουσίας στο κράτος, μίας παραχώρησης που θεωρητικά συνέβη άπαξ (δηλαδή δεν συνέβη

ποτέ πραγματικά) αλλά νομιμοποιεί πλήρως τους κεντρικούς θεσμούς της κρατικής εξουσίας.

Το νεωτερικό εθνοκράτος, αποτελεί επίσης μία κοινωνικοϊστορική μορφή όπου συνδυάζεται το ιστορικό ρεύμα του πολιτικού φιλελευθερισμού με το όμορο ιστορικό ρεύμα του οικονομικού καπιταλισμού. Το εθνοκράτος, είτε στην 'δυτική' είτε στην 'σοσιαλιστική' του εκδοχή, επικυριαρχείται από τους οικονομικούς μηχανισμούς του διεθνούς καπιταλισμού, παρότι θεωρητικά υποτίθεται ότι είναι διακριτό από την 'αγορά'.

Η διαπιστωμένη αυτονόμηση της οικονομικής σφαίρας στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες, (η οποία συνδυάζεται με την απόλυτη επιβολή των κυρίαρχων καπιταλιστικών φαντασιακών σημασιών της απεριόριστης ανάπτυξης και της διαρκούς συσσώρευσης κέρδους στην σφαίρα του πολιτικού και την βαθιά τους διείσδυση στο μάγμα του κοινωνικού φαντασιακού, τόσο στο βάθος της συλλογικής ιδιοεικόνας της κοινωνίας όσο και στην επιφάνεια του πολιτικού και θεωρητικού λόγου), συνεπάγεται εξίσου μία μεταφορά της εξουσιαστικής αυθεντίας στις οικονομικές δομές και την συνεπακόλουθη πρόσδεση των κρατικών θεσμών στο άρμα των κεφαλαιοκρατικών μηχανισμών. Η 'ορθολογικότητα' του καπιταλιστικού συστήματος ουσιαστικά είναι μία κακότεχνη εργαλειολογική ορθολογικότητα οιωνεί αυτονομήσιμων δικτύων πολιτικής και οικονομικής εξουσίας και ένας διαπιστωμένος παραλογισμός, ωστόσο ισχυροποιεί την εξίσου παράλογη 'ορθολογικότητα' του Κράτους.

Η δημοκρατία, όμως, ως άμεση δημοκρατία, αποτελεί την εμφάνιση της πολιτικής, ως πραγματικής πολιτικής, πολιτικής με στόχο την ελευθερία. Η πολιτική, για τον Καστοριάδη, αποτελεί την ρητή αμφισβήτηση της κοινωνικής θέσμησης και την συνειδητή αυτοκριτική δραστηριότητα του συνόλου της κοινωνίας πάνω στο ζήτημα των νόμων και των θεσμών. Η πολιτική, με άλλα λόγια, δεν αναφέρεται απλώς στη σφαίρα της ρητής εξουσίας, όπως το

κρατικό, αλλά στον έμπρακτο αναστοχασμό των θεσμών στο επίπεδο της κοινωνίας.

Στο κοινωνικό επίπεδο αυτή η αμφισβήτηση πραγματώνεται με την δημιουργία ενός πραγματικά δημόσιου χώρου, χώρου λήψεως των πολιτικών αποφάσεων και τη γεφύρωση της αντίθεσης δημοσίου – ιδιωτικού με την έμπρακτη συμμετοχή των πολιτών στην λήψη των αποφάσεων και στην υλοποίησή τους.

Παρόλο που η ριζική υποεξουσία, η εξουσία της γλώσσας και της παιδείας δεν μπορεί να καταργηθεί, ωστόσο η εν δυνάμει πλήρης και άμεση συμμετοχή της κοινωνίας στη λήψη και στην εκτέλεση των πολιτικών αποφάσεων, καταργεί το κράτος ως διαχωρισμένη εξουσία και την αυθεντία ως ιερή εξουσία. Καταργεί επίσης κάθε έννοια αντιπροσωπευσης αναγνωρίζοντας κάθε άνθρωπο ως αυτόνομο και την αυτονομία αυτή ως προϋπόθεση αλλά και βλέψη της αυτονομίας όλων, πράγμα που σημαίνει ότι κανείς δεν μπορεί ούτε να μιλήσει, ούτε να αποφασίσει εκ μέρους κάποιου άλλου. Αυτή η αυτονομία που πραγματώνεται από το άτομο κοινωνικά, ορίζει και έναν διαφορετικό κοινωνικό ιδιόχρονο, έναν συλλογικό χρόνο ο οποίος δεν μπορεί να διατεθεί ή να εκπροσωπηθεί δίχως να πληγεί η ελευθερία του ατόμου. Ο δημόσιος χρόνος αποδίδεται στο πολιτικό σώμα, στον κοινωνικό αναστοχασμό και στην ατομική δημιουργία εντός του δημόσιου χώρου, όπως και στις συλλογικές διαδικασίες νομοθεσίας και απόδοσης δικαιοσύνης. Αντιστρόφως προς αυτό που συμβαίνει σήμερα, όπου ο ιδιωτικός χρόνος έχει ταυτιστεί απόλυτα με τον ελεύθερο χρόνο. Ο ελεύθερος χρόνος, ο χρόνος της ελευθερίας, δεν μπορεί παρά να εμπεριέχει και μία διακριτή ιδιωτική διάσταση, όμως δεν μπορεί να περιοριστεί στην ιδιωτική σφαίρα δίχως να πάψει να είναι ελεύθερος, καθώς η ελευθερία θεσμίζεται κοινωνικά και σαν δημόσιο νόημα τόσο ως χώρος όσο και ως χρόνος.

Ο νόμος τίθεται υπό διαρκή κρίση, ως ουσία της θεσμιζουσας δραστη-

ριότητας της πόλεως, τίθεται δηλαδή ρητά και συνειδητά υπό την επίγνωση του Χρόνου. Η κοινωνία ανοίγοντας το ερώτημα του Νόμου ουσιαστικά αναγνωρίζει τη θνητότητα των θεσμών της. Οι ελεύθεροι πολίτες αναγνωρίζουν πως ο νόμος μπορεί να αλλοιωθεί, είτε συνειδητά είτε από το πέρασμα του Χρόνου και επιλέγουν μια ενεργητική στάση απέναντι σε αυτή την αναπόδραστη αλλοίωση.

Μία πραγματικά πολιτική στάση οφείλει λοιπόν να αναίρεσει την ταύτιση εξουσίας και κράτους, ώστε να καταστεί δυνατή η απόρριψη του κρατικού και ιεραρχικού φαντασιακού και ταυτόχρονα η δημιουργία νέων ελευθεριακών μορφών απόδοσης και άσκησης της εξουσίας, δηλαδή αντιιεραρχικών και αμεσοδημοκρατικών θεσμών, όπου φορέας εξουσίας είναι το αυτόνομο πραγματικό υποκείμενο. Το πολιτικό πράττειν απόκτά ουσία όταν πέρα από μορφές αντίστασης δημιουργεί θεσμούς ελευθερίας. Αιχμή αυτού του πράττειν είναι η άρση της αντίθεσης αρχής δημόσιου – ιδιωτικού, με την θεώρηση του δημόσιου ως κοινωνικού, με την άρση της ταύτισης κρατικού-δημόσιου και κράτους – εξουσίας, με την κοινωνική αυτοκυβέρνηση και την κατάργηση του κράτους. Η απόδοση του πραγματικού δημόσιου χώρου και χρόνου και των εξουσιών που αυτός συνολίζει, πίσω στην κοινωνία και στον κάθε πολίτη ξεχωριστά, καταργεί και την επίπλαστη αντίφαση πολιτικού – κοινωνικού.

Συνεπώς, δεν είναι μόνο το πολιτικό πρόταγμα της αυτονομίας στην σκέψη του ύστερου Καστοριάδη (μετά το '65) αντίθετο προς την έννοια του κράτους ή μίας κεντρικής κυβέρνησης, αλλά και η ίδια η δημοκρατία, η άμεση δημοκρατία, τόσο ως νόημα όσο και ως εμπειρία. Τα υπόλοιπα είναι ιδεολογικές ακροβασίες.

Το Αδιέξοδο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και οι Νέοι Όροι Συμβίωσης στην Πόλη

Αποστόλης Στασινόπουλος

«Κάθε κοινωνική σύγκρουση είναι πεδίο μάχης για τρεις αντίπαλες δυνάμεις: το Κατεστημένο, την Αντιπολίτευση -που αποζητά την ανατροπή της ισχύουσας Τάξης και την αντικατάστασή της με μια δική της- καθώς και μια τάση προς αύξηση της Κοινωνικής Εντροπίας, την οποία γεννά κάθε Κοινωνική Σύγκρουση και η οποία, στο πλαίσιο αυτό, είναι δυνατόν να γίνει αντιληπτή ως η δύναμη της “Άμεσης Δημοκρατίας”.» (1)

Πώς αλλιώς μπορούν να ερμηνευθούν οι διάσπαρτες και πολύμορφες κοινωνικές κινήσεις, που συναρθρώνονται στο κοινωνικό πεδίο, παρά ως η ακηδεμόνευτη κοινωνική δυναμική της άμεσης δημοκρατίας; Τοπικές συνελεύσεις, συνεργατικοί πειραματισμοί, εγχειρήματα κοινωνικοποίησης των κοινών, σταχυολογούν τους όρους μιας νέας συμμετοχής, αναδιατάσσοντας την καθιερωμένη έννοια της αυτοδιοίκησης. Οι τοπικές αυτοθεσμίσεις προβάλλουν σήμερα, ως ο συγκροτητικός όρος μιας νέου τύπου πολιτοφροσύνης, συλλαμβάνοντας δυνατότητες θεσμών, που προεικονίζουν τις επερχόμενες κοινότητες του αύριο.

Η σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη πολιτειακή διαχείριση, έχοντας αποδιοργανώσει το έθνος-κράτος, του στερεί αρμοδιότητες, αποδίδοντάς τους στους θεσμούς της παγκόσμιας αγοράς. Η υποχώρηση του κρατικού μοντέλου διαχείρισης, έχοντας σήμερα απελευθερώσει στη δίνη της ιστορίας ολοκληρωτικές τακτικές παγκόσμιου συγκεντρωτισμού, εξαίρεσης και αποκλεισμού, αποδεσμεύει ταυτόχρονα και αύρες ελευθερίας, διευρύνοντας τις δυνατότητες για ουσιαστικά πεδία δημόσιου διαλόγου σε πόλεις, τοπικά κέντρα και περιφέρειες. Η διάρρηξη της διάκρισης δημοσίου-ιδιωτικού και οι προσπάθειες επανασηματοδότησης του δημοσίου, σηματοδοτούν την επιστροφή της πολιτικής στους πραγματικούς δρώντες του κοινωνικο-ιστορικού συγκείμενου, στη δημιουργική φαντασία των ανθρωπίνων υποκειμενικοτήτων που εδράζεται στους ελεύθερους και

συνεργατικούς κόμβους τοπικών κοινοτήτων, ικανών να συντονίζονται μεταξύ τους αδιαμεσολάβητα και να δημιουργούν πυκνώσεις τοπικών και συλλογικών δικτύων. Αν η επικράτηση του παγκόσμιου καπιταλισμού και η υιοθέτηση του φαντασιακού της διαρκούς μεγέθυνσης και του καταναλωτισμού, σάρωσε χιλιάδες τοπικές παραδόσεις, η σημερινή αμφισβήτηση της ηθικής της αποτελεσματικότητας, της λογικής της προόδου και της αέναης ανάπτυξης, επινοεί νέες τοπικές αφηγήσεις σε αρμονία με το περιβάλλον. Αυτή όμως η ενδυνάμωση της τοπικής εξουσίας, δεν συνάδει με την τοπική αυτοδιοίκηση, η οποία και καθίσταται διαρκώς όλο και πιο έωλη. Όσοι σήμερα δεν προβαίνουν σε απαντήσεις στα μεγάλα ερωτήματα, που παραμένουν ανοικτά, όπως η κρίση εκπροσώπησης και τα όρια της αυτοδιοίκησης, κλείνουν το μάτι σε νέες ηγεμονίες, αποκλεισμούς και αναπτυξιακές διαδρομές.

Ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης ενσαρκώνει μια επέκταση της κρατικής διοίκησης σε τοπικό επίπεδο. Οι όροι και οι δομές του Καλλικράτη, διέλυσαν ακόμα και τα τελευταία ψήγματα ή υπόνοιες αποκεντρωμένης αυτοδιοίκησης. Η άμεση εξάρτησή της από την κεντρική εξουσία, την υποβιβάζει σε έναν θεσμό με επιτελικό ρόλο, σε υλοποιητή των κυρίαρχων αποφάσεων. Η δημοτική αρχή της Β.Α Χαλκιδικής δεν έχει, ούτε είχε, καμία δικαιοδοσία για την άδεια της εξόρυξης, απλά ταυτιζόταν και υλοποιούσε. Όποιες πάλι τοπικές αρχές διαφωνούν με τα κρατικά

παραγγέλματα, διολισθαίνουν στο περιθώριο, χωρίς ουσιαστικό λόγο επί των εξουσιαστικών επιταγών για τα κυρίαρχα τοπικά ζητήματα. Η διαδημοτική κοινή δράση ενάντια στην ιδιωτικοποίηση του πρώην αεροδρομίου του Ελληνικού, στέκεται σήμερα αποσβολωμένη απέναντι στο απευθείας ξεπούλημα του αεροδρομίου στη Lamda Development, καθώς βρέθηκε εκτοπισμένη από την κυβερνητική ετυμηγορία. Όσοι κατάφεραν να εκλάβουν τον δημόσιο χώρο ως κοινό έδαφος προς κοινωνική αυτοθέσμιση, χωροθετώντας μια σφαίρα ανασκευής του χωροχρόνου της καθημερινότητας και των όρων της κυριαρχίας, σφυρηλάτησαν δεσμούς, που κατοχύρωναν τον χώρο ως ελεύθερο δημόσιο και κοινωνικό. Η δυνατότητα των κοινωνικών κινήσεων να διαπλάθουν σχέσεις κοινοτικής αυτονομίας με πολιτική έκφραση, χωρίς να απευθύνονται στις κρατικές δομές, εγγράφεται σε ένα ρεύμα συνολικής αμφισβήτησης και συλλογικής δημιουργίας που εξυφαίνει μια νέα αμεσο-δημοκρατική κοινοτική διάρθρωση.

Οι κοινωνικοί μετασχηματισμοί, οι αντιστάσεις καθώς και η ενδεχόμενη ριζοσπαστικοποίηση της αυτοδιοίκησης δεν μπορούν να ερμηνεύονται στα πλαίσια ενός νοηματικού κλεισίματος, όπου εντάσσει τον ρου της κοινωνικής πραγματικότητας σε στρεβλωτικές, ιδεολογικές περιφράξεις. Μόνο η ανοικτότητα του νοήματος και η συμμετοχή στις κοινωνικές διεργασίες μας επιτρέπουν την χάραξη πραγματικού πολιτικού σχεδίου, ικανού να τρέφεται και να

προάγεται από την κοινωνικο-ιστορική πραγματικότητα. Η αποσάθρωση του κοινωνικού κράτους και η μη ενσωμάτωση, ανεγείρουν ένα κράτος εκτάκτου ανάγκης για τη δημόσια ασφάλεια. Η επέκταση της κρατικής πρόνοιας στην τοπική αυτοδιοίκηση, αντικαθίσταται σήμερα σε δήμους και περιφέρειες από έργο κοινωνικής αλληλεγγύης σε μια προσπάθεια των δημοτικών αρχών να περιορίσουν ή να ηγηθούν των αυτόνομων κοινωνικών κινήσεων, έργο το οποίο μάλιστα τις περισσότερες φορές ανατίθεται στους κερδώους εθελοντισμούς των ΜΚΟ, που έχουν ουσιαστικά αναλάβει τον ρόλο της δημοτικής εξουσίας. Οι επιδιώξεις όμως αυτές, σκοντάφτουν μπροστά στο πλέγμα των σχέσεων αυτενέργειας, που έχει οικοδομηθεί από τα κάτω και διατείνεται πως μπορεί και μόνο του, καταφέροντας να αποσπάσει ουσιαστικά αυτόν τον χώρο οριζόντιας οργάνωσης εναλλακτικών δομών. Πού στοχεύει σήμερα η άνευ όρων κατάληψη της δημοτικής εξουσίας, τη στιγμή που έχει διανοίξει η δυνατότητα για τα κινήματα πολιτών να αυτονομηθούν και να παράξουν τους όρους μιας νέας συμβίωσης στην πόλη; Κοινωνικά ιατρεία και παντοπωλεία, απόπειρες κοινωνικοποίησης της παιδείας, απευθείας διαθέσεις προϊόντων, σκηνοθετούν σενάρια κοινωνικών σχέσεων σε ρήξη με την αντιπροσώπευση, χαρτογραφώντας τους νέους φορείς της αυτοδιοίκησης.

Το πραγματικό επίδικο, που ίσως και για πρώτη φορά διατρέχει τον δημόσιο διάλογο, είναι η διεύρυνση

της έννοιας της αυτοδιοίκησης σε όλες τις πτυχές της ζωής ως ελεύθερης κοινωνικής αυτοδιοίκησης και τοπικής κοινωνικής αυτονομίας. Σίγουρα, η διάχυτη αμφισβήτηση δεν μπορεί να εκφραστεί μέσω ενός μονήρους αντικλογικού αισθήματος, καθώς θα εγκλωβίζεται στο δίλλημα μιας ολικής ανατροπής έναντι μιας συνεχούς μεταρρυθμιστικής αλλοτρίωσης. Ωστόσο, η διακαής επιθυμία της αριστεράς να αναλάβει τις αυτοδιοικητικές θεσμικές αρχές χωρίς να διεξάγει καμία κριτική στους ίδιους τους θεσμούς, θα αιχμαλωτίζεται σε μια απονενομημένη προσπάθεια πολιτικής ηγεμονίας και αναπαραγωγής ενός κομματικού και γραφειοκρατικού συσχετισμού, την στιγμή που η κοινωνική αναμέτρηση διενεργείται στη βάση του κοινωνικού ιστού με το εύρος των ανοιχτών ζητημάτων να είναι πολλαπλό. Όποια τοπική δομή θα επιζητά την εξουσία χωρίς να επιχειρεί να την αποδώσει στις τοπικές αυτοθεσμίσεις, θα αναπαράγει στο διηνεκές τον διαχωρισμό της με τη κοινωνία. Η διερώτηση που ανακύπτει, εντοπίζεται στη συγκρότηση αιτημάτων, εκπορευόμενων από την κοινωνία, που αναζητούν τρόπους εφαρμογής μέσα από την κοινωνία. Κινήσεις αποτροπής των σχεδίων των ενεργειακών λόμπι για την κατασκευή υδροηλεκτρικών φραγμάτων, προτάσεις για κοινωνική διαχείριση των απορριμμάτων, τοπικά δημοψηφίσματα, όπως στη Θεσσαλονίκη, ενάντια στην ιδιωτικοποίηση του νερού, ελεύθεροι κοινωνικοί χώροι, συνεργατικά και αλληλέγγυα οικονομικά εγχειρήματα, σκιαγραφούν μια συνολική προσπάθεια επαναθέσμισης των όρων της ζωής σε μια διαρκή συντακτική κίνηση μέσα στην πόλη. Οι πυρήνες κοινοτικής αυτονομίας βρίσκονται ήδη εδώ ενώ οι νέοι φορείς μιας αμεσο-δημοκρατικής αυτοδιοίκησης ριζώνουν στις ρωγμές της σημερινής μετάβασης. Ο δρόμος έχει ανοίξει και εμείς θα τον διαβούμε μέσα από μια ευρεία συμμετοχή και διαρκή αυτοθέσμιση ενάντια στη νοσηρή λογική της ανάθεσης.

(1) Παράφραση από " Πράκτορες του Χάους, Νόρμαν Σπίνραντ, Εκδόσεις Τρίτων, Αθήνα 1997 "

Η Αριστερά Μπροστά στην Εξουσία

Νώντας Σκουφούλης

Υπερβολή υποδηλώνει ο τίτλος αλλά συνηθίζεται για γεγονότα, που συμβαίνουν σπανίως η δεν πρόκειται να συμβούν. Η υπερβολή είναι στον όρο εξουσία. Η Αριστερά βρίσκεται με βάσιμες ελπίδες στα πρόθυρα να κερδίσει την πλειοψηφία στις εκλογές και να σχηματίσει κυβέρνηση και όχι να πάρει η να κατακτήσει την εξουσία. Κυβέρνηση και εξουσία είναι διαφορετικά πράγματα. Η κυβέρνηση είναι μια στιγμή της εξουσίας και η απόσταση μεταξύ των δύο δομών (κυβέρνησης, εξουσίας) από άποψη ισχύος πολιτικής, πολιτισμικής και κοινωνικής, είναι τεράστια. Αλλά και από άποψη «νομιμότητας» διαφοροποιούνται οι νομιμοποιητικοί παράγοντες. Άλλες κοινωνικές δυνάμεις, άλλα υποκείμενα και άλλα φαντασιακά νοήματα νομιμοποιούν μια εξουσία και άλλα την κυβέρνηση, η οποία πληρούται «νομικά» στον κοινοβουλευτισμό με έναν «λαό», ο οποίος είναι ήδη μια θεσμισμένη κατηγορία στα πλαίσια της υπάρχουσας εγκαθίδρυσης. Φυσικά, η κυβέρνηση διαχειρίζεται την εξουσία αλλά η εξουσία έχει ήδη εγκαθιδρυθεί και η διαχείρισή της απαιτεί αντίστοιχους πολιτικούς τρόπους, ρόλους, κανόνες. Η

ίδια σχέση μεταξύ κυβέρνησης και εξουσίας ισχύει και στην περίπτωση που η κυβέρνηση ακολουθεί μια εξουσία, η οποία έχει κατακτηθεί, και λειτουργεί είτε σαν «κερασάκι στην τούρτα» είτε σαν πραγματική διαχειριστική δομή, σε πλήρη αντιστοιχία με την εξουσία.

Θα διερωτηθεί κανείς, και δικαίως, η περίπτωση της αριστεράς δεν έχει έναν αριθμό αφαιρέσεων να ενσταλάξει σε μια κυβερνητική προσπάθεια, έτσι ώστε να δοθεί ένας αριστερός τόνος και στην εξουσία; Αν δεν διαθέτει και η αριστερά καμιά αφαίρεση, τότε τι Αριστερά είναι; Μήπως επειδή έχουν αφυδατωθεί οι αφαιρέσεις λόγω των διαφεύσεων που υπέστησαν ή μήπως επειδή δεν υπάρχουν αφαιρέσεις στην αγορά; Λοιπόν και τα δύο συμβαίνουν. Και η αφυδάτωση ισχύει και στην μετανεωτερική εποχή έχουμε εισέλθει, όπου η ιδεολογική πολιτική δεν θα μπορεί να καλύπτει τα πολιτικά ελλείμματα της εμπειρίας. Αυτό σημαίνει ότι οι αφαιρέσεις έχουν αντικατασταθεί από τα αισθητά σχέδια, τα οποία έχουν αναχθεί σε σημαντικά πολιτικά εργαλεία και ίσως μοναδικά. Όπως ακριβώς συνέβη, ας πούμε, μετά τον μεσαίωνα, όπου, αντιστοίχως, το θεοκρατικό φαντασιακό αντικατέστησαν οι μοντέρνες αφαιρέσεις. Η αριστερά λοιπόν ή θα έχει σχέδιο ή θα προσφεύγει στις ανέξοδες αφαιρέσεις του παρελθόντος, είτε για να καλύψει τρέχοντα πολιτικά ελλείμματα είτε προς τέρψη του μικρού αριστερού ακροατηρίου. Υπάρχει όμως και μια μικρή περίπτωση όπου η αριστερά δεν χρειάζεται να κάνει τίποτα, προκειμένου να δικαιωθεί. Στην περίπτωση μιας άγαρμπης και «αδέξιας» αντίδρασης της δεξιάς,

που στην Ελληνική της εκδοχή συνηθίζονται οι πανικόβλητες πολιτικές ανωμαλίες. Αυτό θα το ευχόμασταν και εμείς για άλλους λόγους. Δεν μιλάμε για αντιδράσεις τύπου Χιλή 1973, που θα επανανομιμοποιούσε ακόμα και ένα καλό αντάρτικο, αλλά για ελαφρότερες καταστάσεις, που θα νομιμοποιούσαν τον Σύριζα ως ηγεμονικό κοινοβουλευτικό δημοκρατικό κόμμα.

Η Αριστερά στην κυβέρνηση η στην εξουσία δεν είναι ούτε πρωτάρα ούτε αθώα. Η ιστορία φέρθηκε στην Αριστερά με γαλαντομία, επιτρέποντας της να εφαρμόσει το σύνολο των αφαιρέσεων όλων των τάσεων - και όταν λέμε όλων εννοούμε όλων. Εδάφη σε όλες τις ηπείρους, εξουσία με όλους τους τρόπους, με αποτέλεσμα ο κάθε άνθρωπος στον συγκεκριμένο πλανήτη μπορεί να έχει άποψη και μάλιστα εμπειρική για την αριστερά. Άρα η αριστερά στην εξουσία ή στην κυβέρνηση ή στην αντιπολίτευση υπήρξε και μάλιστα για πολλά χρόνια. Σκοπός μας δεν είναι να μιλήσουμε για την ιδεολογική αριστερά. Αλλά για την σημερινή αριστερά, όπου το σύνολο των ιδεολογικών της αφαιρέσεων δεν είναι ικανές να την βοηθήσουν στην εξασφάλιση γοήτρου ή πολιτικής ισχύος.

Όπως και να έχουν τα πράγματα, στην Αριστερά «έμειναν» κάποιες αφαιρέσεις του παρελθόντος και ενσωματώθηκαν στην εμπειρία της και αποτελούν έκτοτε πολιτικές επιλογές και θέσεις της Αριστεράς, την οποία και προσδιορίζουν. Είναι με άλλα λόγια κάποιοι βασικοί άξονες που χαρακτηρίζονται ως αριστεροί και με αυτούς πορεύεται η Αριστερά σε όλο το έδαφος του πλανήτη,

» Η Αριστερά στην κυβέρνηση ή στην εξουσία δεν είναι ούτε πρωτάρα ούτε αθώα.

βεβαίως και στην Ελλάδα. Η γνώμη μας εδώ είναι ότι αυτοί οι άξονες δεν είναι αριστεροί από μόνοι τους αλλά, αφού η Αριστερά τους θεωρεί ως τέτοιους, ας περισσέψει η γνώμη μας. Αναφέρουμε λοιπόν μερικούς πυρηνικούς άξονες που βρίσκονται στο DNA της Αριστεράς είτε είναι στην Εξουσία είτε είναι στην Κυβέρνηση είτε είναι ιδεολογική είτε είναι υλιστική.

Πρώτον : Ο Κρατισμός. Απέναντι στην Ιδιωτικοποίηση, που είναι βασικό πρόταγμα του οικονομικού φιλελευθερισμού, η απάντηση της Αριστεράς είναι η Κρατικοποίηση. Το γιατί η Κρατικοποίηση είναι Αριστερό πρόταγμα έχει να κάνει με ιστορικούς λόγους, που ανάγονται στην προσπάθεια εφαρμογής του ΥΠΑΡΚΤΟΥ περισσότερο και λιγότερο στις θεωρήσεις του μακρινού συγγενή Κάρλ Μαρξ. Στην περίπτωση της Ελλάδας θα κινδύνευε σοβαρά ο παλιός Κ Καραμανλής και φυσικά ο Α Παπανδρέου να χαρακτηριστούν ακροαριστεροί με βάση το κριτήριο της Κρατικοποίησης. Το ΝΕΡΟ, η ΕΝΕΡΓΕΙΑ, οι «επενδύσεις», το ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ, στο Κράτος. Αυτή είναι τελικά η Αριστερή θέση παρά το γεγονός ότι έχει ήδη αναδυθεί ο διαφωτισμός του ΔΗΜΟΣΙΟΥ, του ΚΟΙΝΟΥ ΑΓΑΘΟΥ, που σκόπιμα συγχέεται με το ΚΡΑΤΙΚΟ.

Δεύτερον: Η Ανάπτυξη. Ε, αυτό για την Αριστερά είναι βασικός άξονας πάνω στην κίνηση των ιστορικών νόμων, όπου οι παραγωγικές δυνάμεις θα ανατρέψουν τις υπάρχουσες παραγωγικές σχέσεις. Ένα φανταστικό κατευθείαν από τον Μαρξ. Και η Ελληνική Αριστερά έχει ταλανιστεί γύρω από το διερώτημα της ανάπτυξης ανά καιρούς, αφού αποτελεί και για τη Δεξιά κυρίαρχο πρόταγμα. Αριστερός η Δεξιός εκσυγχρονισμός, Αριστερά η Δεξιά ανάπτυξη, Ανάπτυξη για ποιόν; Αυτά και άλλα παρεμφερή διλήμματα - ερωτήματα κοσμούσαν για χρόνια τον αριστερό λόγο. Ο καπιταλισμός, παρά τα ερωτήματα της Αριστεράς, έφτασε σε ένα σημείο την ανάπτυξη, όπου ο πλανήτης φάνηκε πεπερασμένος, για να συνεχίσει

με τους ίδιους ρυθμούς η ανάπτυξη και τέθηκε το ζήτημα της αποανάπτυξης, της απομεγέθυνσης. Και τίθεται το ερώτημα. Η ανάπτυξη ή η αποανάπτυξη είναι αριστερό πρόταγμα; Η κάτι πιο γενικό για να επιφέρουμε μεγαλύτερη σύγχυση. Τι είναι Αριστερό και τι Δεξιό στην προκειμένη περίπτωση;

Τρίτον: Η Ευρώπη. Η Αριστερά στην Ελλάδα και κυρίως η τάση που εκπροσωπεί ο Σύριζα πρόβαλλε μόνιμα και σταθερά τον Ευρωπαϊκό προσανατολισμό από τον ευρωκομμουνισμό μέχρι σήμερα. Και πράγματι όλες οι ιδέες και οι αφηγήσεις της Αριστεράς, συμπεριλαμβανομένων και των κομμουνιστικών, είναι παραγωγή του Ευρωπαϊκού πνεύματος στην προσπάθεια αποκατάστασης του αισθητού κόσμου. Μπορεί όμως για πολιτικούς λόγους ετεροκαθορισμού σήμερα να φαίνεται αντιευρωπαϊκό προσανατολισμό κάτι το οποίο έκανε και ο Α Παπανδρέου, χωρίς να είναι αριστερός. Σήμερα υπάρχει και ο ευρωσκεπτικισμός, ο εθνοκεντρισμός και άλλα παράγωγα της εμπειρίας του κλειστού, τα οποία είναι Δεξιού προσήματος. Η Αριστερά πως θα διακριθεί σε αυτό το περιβάλλον; Να διαπιστώσουμε όμως ότι υπάρχει και κάτι πέρα από την Ευρώπη, ένας σύγχρονος αντικαπιταλιστικός διαφωτισμός που μας απαλλάσσει από λαϊκίστικα διλήμματα.

Τέταρτον: Ο περίφημος ιστορικός συμβιβασμός έχει επιβληθεί ή μάλλον έχει γίνει αποδεχτός ντε φάκτο. Αυτό σημαίνει ρητά και κατηγορηματικά ότι από την Αριστερά δεν τίθεται θέμα ανατροπής του καπιταλισμού αλλά διαχείρισής του. Ο καπιταλισμός με ανθρώπινο πρόσωπο αντικατέστησε τον σοσιαλισμό με ανθρώπινο πρόσωπο. Και η όποια αγανακτισμένη αντιπολίτευση σε αυτό το πλαίσιο διεξάγεται. Αυτή η διαπίστωση γίνεται για το συμπέρασμα που ακολουθεί. Δεν χρειάζεται να συγκυβερνήσει με τη Δεξιά, προκειμένου να συμβιβαστεί ιστορικά. Αλλά είναι Αριστερό το αίτημα για ανθρώπινο καπιταλισμό με κενυσιανή οικονομική πολιτική;

Μακριά από κάθε παρελθοντολογία μπροστά μας έχουμε μια νέα αριστερά που αναδύθηκε με συγκεκριμένους όρους. Ο Σύριζα είναι αυτός που κατόρθωσε να εκφράσει εκλογικά το σύνολο της «κοινωνικής αριστεράς» και να αποκαταστήσει μια ιστορική «αδικία» Ελληνικής ιδιαιτερότητας. Δηλαδή να επανακτήσει τους ψηφοφόρους του ρεύματος της ΕΔΑ και να συνδεθεί με αυτό το ρεύμα, ενσωματώνοντας φυσικά τον ιστορικό συμβιβασμό. Με λίγα λόγια η Λαϊκή Αριστερά είναι μια επίκληση πολιτικού νοήματος, που ο Σύριζα το χρειάζεται και προς τα εκεί προσανατολίζεται. Τώρα στο ερώτημα αν η Λαϊκή Αριστερά θα «τραβήξει» τον Σύριζα ή ο Σύριζα την Λαϊκή Αριστερά η απάντηση είναι στο δεύτερο σκέλος στο βαθμό που θέλει ο Σύριζα να επιβιώσει.

Επίσης θα καλεστεί άμεσα να απαντήσει σε συγκεκριμένα ζητήματα και κυρίως να πάρει θέση ενάντια στις προηγούμενες αφαιρέσεις του, ακόμα να πείσει γιατί η «αναγκαστική» θέση της κρατικοποίησης είναι αριστερή και ακόμη για τις θέσεις της απέναντι στην ανάπτυξη, στην οικολογία, στα κινήματα, στο μεταναστευτικό, στην αναδιανομή, στην ΕΕ. Αυτό λοιπόν το σύνολο των σχεδίων που απαιτεί η λαϊκή αριστερά ο Σύριζα θα πρέπει να αποδείξει ότι τα σχέδιά του είναι αριστερά αλλά θα βουλευόμαστε να αποδείξει, αν είναι σχέδια. Γιατί εδώ στην προκειμένη περίπτωση του Σύριζα ο Κομμουνισμός ως καθολική αφαίρεση δεν υπάρχει παρά μόνο για πολύ εσωτερικούς καταναλωτισμούς και η έλλειψη της επίκλησής του θα τον δυσκολεύει στα ελλείμματα της εμπειρίας του. Ας «πτεάει» και κανένα κομμουνιστικό, καλύπτοντας ένα μικρό έλλειμμα, δεν θα το παρεξηγήσει κανένας, αλλά αυτό δεν θα είναι σωτήριο. Η συγκεκριμένη θέση της Αριστεράς στη σύγχρονη μετανεωτερική κοινωνία αλλά και το πολιτικό και νοηματικό σχέδιο δεν καλύπτονται με τις ασπιρινούλες της κορυφαίας αφαίρεσης του μαρξισμού - λενινισμού ή με τις όποιες αναπαυτικές αφηγήσεις του παρελθόντος.

Αυτόνομα Κινήματα και Εξουσία

Θοδωρής Καρυώτης, Αντώνης Μπρούμας

"[...] για μας το περιεχόμενο του επαναστατικού προτάγματος είναι να γίνουν οι άνθρωποι ικανοί να παίρνουν στα χέρια τους τις υποθέσεις τους και το μόνο μέσο για να αποκτήσουν αυτή την ικανότητα είναι να παίρνουν τις υποθέσεις τους στα χέρια τους όλο και περισσότερο".

Καστοριάδης (1979).

"[...] Αυτό που αναδύεται είναι μια εναλλακτική κοινωνία : ο σκοπός είναι η εξουσία, όχι η κρατική εξουσία, αλλά οι άνθρωποι να αυτο-οργανώνονται πάνω σε διαφορετικές κοινωνικές σχέσεις ως συλλογική μη διαχωρισμένη εξουσία (Zibechi 2010 : 44).

Η Κοινωνική Αναμέτρηση Σήμερα

Η κοινωνική αναμέτρηση διεξάγεται σήμερα με πολεμικούς όρους. Η καπιταλιστική κυριαρχία επιλύει τις σύγχρονες αντιφάσεις της με ραγδαίους μετασχηματισμούς του κοινωνικού. Η εύρεση των νέων ισορροπιών αποτελεί ακόμη ζητούμενο, που θα απαντηθεί με την αλλαγή ή μη των συσχετισμών δύναμης από την είσοδο των από κάτω στο προσκήνιο της πολιτικής. Σε αυτό το κοινωνικό – ιστορικό πλαίσιο αναδύεται στην Ευρώπη το ενδεχόμενο κυβερνήσεων της αριστεράς, με προμετωπίδα την Ελλάδα (ΣΥΡΙΖΑ) και την Ισπανία (Podemos), ως αντιπαραβολή στο ενδεχόμενο ενός νεοφιλελεύθερου αυταρχισμού, κοινωνικά παγιωμένου σε εθνικιστικές βάσεις.

Οι περίοδοι καθεστωτικής κρίσης αποτελούν στιγμές κοινωνικού ανταγωνισμού, όπου οι θέσεις των αντι-

τιθέμενων κοινωνικών δυνάμεων ρευστοποιούνται. Στην παρούσα κρίση τα αυτόνομα κινήματα αναδύονται μέσα από τις σύγχρονες αντιφάσεις του καπιταλισμού ως τα κύρια συλλογικά υποκείμενα με δυνατότητες για ριζοσπαστικές συνθέσεις και κοινωνικές αλλαγές. Αποτελούν τον βασικό αντίπαλο της καπιταλιστικής κυριαρχίας στη σύγχρονη κοινωνική αναμέτρηση, με τις εξελίξεις στα κοινοβούλια αλλά και οπουδήποτε αλλού να αποτελούν ουσιαστικά αντανάκλαση της άμπωτης ή της παλίρροιας των κινήματων. Εντούτοις, δομούνται ως υποκείμενα με όρους, που για την ώρα αδυνατούν να ανοίξουν απελευθερωτικές προοπτικές σε μακρο - κοινωνικό επίπεδο και, τελικά, έτσι να σηκώσουν το βάρος της αναμέτρησης. Μοιραία λοιπόν, μεγάλα κομμάτια των καταπιεζόμενων εναποθέτουν τις ελπίδες τους σε μία αριστερή διαμεσολαβητική προοπτική με πεδίο πάλης και τελικό ορίζοντα τα αποσυντιθέμενα έθνη – κράτη.

Ως κοινωνικοί αγωνιστές, με συνείδηση ότι ο κόσμος που θέλουμε μπορεί να έρθει μόνο με αγώνες από τα κάτω, έχουμε χρέος να ασχοληθούμε σοβαρά με το ενδεχόμενο αριστερής διακυβέρνησης για δύο λόγους. Πρώτον, γιατί πρέπει να αναστοχαζόμαστε διαρκώς πάνω στις ανεπάρκειες των αυτόνομων κινήματων, που ένα τέτοιο ενδεχόμενο αναδεικνύει. Και δεύτερον, επειδή ένα τέτοιο ενδεχόμενο είναι δίκιο μαχαίρι, αφού, αν πληρωθεί, μπορεί μερικώς να αναδιατάξει τον κοινωνικό ανταγωνισμό, δίνοντας ζωτικό χώρο στα κινήματα στην αναμέτρηση με την καπιταλιστική

κυριαρχία, αλλά, κυρίως, μπορεί να δημιουργήσει -όπως συμβαίνει ήδη- τάσεις ενσωμάτωσης και αφομοίωσης των κινήματων στις λογικές της κρατικής διαχείρισης.

Αριστερή Γραφειοκρατία και Κράτος

Στη θεωρία η σχέση της κομμουνιστικής αριστεράς με το κράτος προβάλλεται πάντοτε ως εργαλειακή. Η κατάληψη του αστικού κράτους παρουσιάζεται ως αναγκαίο κακό στον δρόμο για την εργατική εξουσία. Με την έφοδο στα χειμερινά ανάκτορα ξεκινά ο μετασχηματισμός του κράτους – κόμματος της αστικής τάξης σε μία εργατική δημοκρατία – δικτατορία του προλεταριάτου. Η εργαλειακή όμως αυτή προσέγγιση του κράτους βυθίζεται ήδη σε επίπεδο θεωρίας μέσα στις αντιφάσεις της. Ακόμη και στις πιο εκλεπτυσμένες εκδοχές της αδυνατεί να δώσει απαντήσεις στο ποιος θα είναι ο ρόλος της γραφειοκρατίας του πρωτοπόρου κόμματος σε σχέση με την αυτονομία του κόσμου της εργασίας, ποιες είναι οι δυναμικές του φαινομένου της γραφειοκρατίας, που φυσικά δεν εντοπίζεται μόνο στα αστικά κράτη, και, τελικά, πως θα επιτύχει μια τέτοια μετάβαση, όταν τα μέσα που χρησιμοποιούνται είναι αντιδιαμετρικά αντίθετα από τον σκοπό.

Η ιστορική όμως πράξη στη σχέση αριστεράς και κράτους δεν ήταν ποτέ ούτε τόσο απλοϊκή ούτε και τόσο αθώα. Κατά τον 20ο αιώνα σχεδόν στον μισό πλανήτη οι αριστερές γραφειοκρατίες, όπου ανελίχθηκαν στην κρατική εξουσία μέσα από τους αγώνες των εργατών, στα θεμέλια του αστικού

κράτους οικοδόμησαν κράτη και μάλιστα κράτη διαχωρισμένα από τις κοινωνικές τάξεις που υποτίθεται ότι θα αποτελούσαν το κέντρο των αποφάσεων. Αλλά και όπου δεν τα κατάφεραν να καταλάβουν το αστικό κράτος και να οικοδομήσουν πάνω σε αυτό τα δικά τους κράτη, οι αριστερές γραφειοκρατίες λειτούργησαν ως αυτό που νομοτελειακά μόνο μπορούν να αποτελέσουν, όσο και αν σε επιμέρους περιπτώσεις οργάνωσαν στους μηχανισμούς τους ολόκληρα κοινωνικά κομμάτια, δηλαδή ως δυνάμεις διαμεσολάβησης και ανάθεσης και όχι ως δόμηση του συλλογικού υποκειμένου του εργατικού κινήματος. Στην προσπάθεια δε να χτυπήσουν την στρατιωτική και πολιτική ισχύ του αστικού κράτους με τα ίδια του τα όπλα, έχτισαν τις οργανωτικές τους δομές, δηλαδή τα κόμματα “νέου τύπου”, με πολλά από τα στοιχεία της ιεραρχικής γραφειοκρατίας του αστικού κράτους και

του καπιταλιστικού τρόπου λήψης αποφάσεων στην παραγωγή.

Από την παλίρροια των εργατικών κινημάτων, που ιστορικά ολοκληρώθηκε στον μεσοπόλεμο, μέχρι και σήμερα έχει κυλήσει πολύ νερό στο αυλάκι. Στην Ευρωπαϊκή και εγχώρια συγκυρία της ενδεχόμενης ανέλιξης μίας αριστερής γραφειοκρατίας στην κρατική εξουσία η κατάληψη του κράτους δεν αντιμετωπίζεται πλέον καν εργαλειακά σαν αναγκαίο κακό, αλλά σαν στρατηγικός στόχος για την κοινωνική σωτηρία από τις επιπτώσεις που έχει επιφέρει ο νεοφιλελευθερισμός στον κοινωνικό ιστό. Στη σύγχρονη αριστερή μυθολογία, το κράτος εκλαμβάνεται αρρήτως ως το τελευταίο οχυρό της πολιτικής απέναντι στη γιγάντωση της κοινωνικής εξουσίας του κεφαλαίου, και έτσι ουσιαστικά απεμπολούνται οι αναλύσεις περί της αστικής φύσης του. Η σύγχρονη λοιπόν αντίληψη της αριστερής

γραφειοκρατίας για το κράτος είναι πολλά βήματα πίσω ακόμη και από τις παλαιότερες λανθασμένες προσεγγίσεις, που ήδη κρίθηκαν ιστορικά ως καταστροφικές για την υπόθεση της απελευθέρωσης. Μην έχοντας μάλιστα μία πρόταση εξουσίας για την - έστω μερική - ενίσχυση των σύγχρονων δυνάμεων κοινωνικής εξουσίας που αντιτίθενται στην εξουσία του κεφαλαίου και πραγματώνουν στην πράξη νέους όρους σύνταξης της κοινής ζωής, η αντίληψη αυτή είναι πίσω ακόμη και από τις παρελθούσες πια σοσιαλδημοκρατικές εκδοχές της αριστεράς, όσες τουλάχιστον διατηρούσαν κάποια ελάχιστη σχέση με τον στρατηγικό στόχο του μετασχηματισμού της κοινωνίας.

Τι όμως τελικά αντιπροσωπεύει η σύγχρονη σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στην αριστερή γραφειοκρατία και το κράτος; Δεν είναι τυχαίο πως το επιχείρημα της κοι- »

ωνικής σωτηρίας μέσω της κατάληψης της κρατικής εξουσίας ελκύει μεγάλο μέρος των καταπιεζόμενων, που διατηρούν ακόμη την ανάμνηση των Δυτικών κρατών πρόνοιας και μία – αν και ελάχιστη - προσδοκία από συλλογικές κινητοποιήσεις ως μέσο ανάθεσης / πίεσης για υλικές απολαβές από τον βασικό φορέα διαμεσολάβησης του ανταγωνισμού, το κράτος. Οι σημερινές αριστερές γραφειοκρατίες σε γενικές γραμμές δεν προσπαθούν να αντιπροσωπεύσουν την είσοδο του κοινωνικού παράγοντα στο προσκήνιο, δηλαδή τις κοινωνικές δυναμικές της ρήξης με την καπιταλιστική κυριαρχία και της δημιουργίας νέων όρων της κοινής ζωής, που είναι πια διάχυτες σε κάθε πτυχή του κοινωνικού και σε κάθε ήπειρο του πλανήτη. Αντίθετα, αποπειρώνται να αντιπροσωπεύσουν με όρους παλαιάς κοπής τις προσδοκίες των συμπιεζόμενων μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων να γυρίσουν στο καπιταλιστικό παρελθόν του κράτους πρόνοιας, τότε που ο ανταγωνισμός διεξαγόταν περισσότερο με όρους κοινωνικής συναίνεσης παρά επιβολής.

Εμείς, που γράφουμε αυτό το άρθρο, δεν απευθυνόμαστε στις φιλόδοξες αριστερές γραφειοκρατίες του σήμερα να διορθώσουν κάποια

αδιόρθωτα λάθη τους, που άλλωστε είναι εγγεγραμμένα στο dna τους. Αντιθέτως, θέλουμε να καταδείξουμε τις αυταπάτες των συμπιεζόμενων κοινωνικών στρωμάτων, που αρνούνται να πάρουν εδώ και τώρα τα πράγματα στα χέρια τους. Επιτροπή σε κάποιον πιο συμβατό με τον άνθρωπο καπιταλισμό με διαμεσολαβήσεις, αναθέσεις και κρατικές κοινωνικές μηχανικές δεν πρόκειται να υπάρξει. Τα σύγχρονα έθνη – κράτη διέρχονται σοβαρή κρίση, τόσο από την ισχυροποίηση και διάχυση της κοινωνικής εξουσίας του κεφαλαίου και των μη κρατικών δομών του, όσο και από τις εγγενείς αντιφάσεις τους ως θεσμών αντιπροσωπείας. Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, η κατάληψη του κράτους δεν συνεπάγεται την κατάκτηση της κοινωνικής εξουσίας. Επιπλέον, η σύγχρονη αναμέτρηση διεξάγεται ανάμεσα στην ισχυροποιημένη κοινωνική εξουσία του κεφαλαίου και την κοινωνική αντιεξουσία των καταπιεζόμενων. Οι ριζοσπαστικές κοινωνικές αλλαγές του αύριο δεν περνούν μέσα από το αστικό κράτος και τους θεσμούς αντιπροσωπείας του, αλλά μέσα από την ανατροπή και αποδιάρθρωση των κρατικών θεσμών και την ανάδυση κοινωνικών δομών εξουσίας εμ-

μένων και αδιαχώριστων από την κοινωνία. Υπό αυτούς τους όρους η κατάληψη του αστικού κράτους από μία αριστερή γραφειοκρατία μόνο αρνητική μπορεί να αποβεί για τα αυτόνομα κινήματα, αν δεν διευρύνει τους ζωτικούς χώρους ανάπτυξής της κοινωνικής τους εξουσίας κόντρα στην εξουσία του συμπλέγματος εθνών κρατών / διεθνούς κεφαλαίου.

Σε έναν ύστερο καπιταλισμό, που στηρίζεται σε νέα μέσα πειθάρχησης του πληθυσμού, όπως το χρέος και η τρομολαγνεία, η επανανοηματοδότηση της έννοιας της κοινότητας, το σπάσιμο της κοινωνικής απομόνωσης, η δημιουργία οριζόντιων και συμμετοχικών δομών στηριγμένων στην ισότητα, την αλληλεγγύη και την αμοιβαία αναγνώριση, αποτελούν επαναστατικές πράξεις. Η γειτονιά, ο δρόμος, η πλατεία, έχουν -σε μεγάλο βαθμό- αντικαταστήσει το εργοστάσιο ως ο χώρος εκτύλιξης του κοινωνικού και ταξικού ανταγωνισμού. Τα νεότερα κινήματα δεν επιδιώκουν να μεταρρυθμίσουν τις υπάρχουσες πολιτικές και οικονομικές δομές, αλλά να χτίσουν χιλιάδες μικρές εναλλακτικές στις ρωγμές του υπάρχοντος συστήματος, εκεί δηλαδή που οι καπιταλιστικές αξίες δεν μπορούν να επικρατήσουν. Στην εξατομίκευση της καπιταλιστικής αγοράς και στην γραφειοκρατία του κράτους αντιπροτείνουν τη συλλογική διαχείριση των κοινών αγαθών, μέσα από την αυτοοργάνωση των οριζόντιων κοινοτήτων που δημιουργούνται γύρω από αυτά. Οικοδομούν έτσι τις υλικές συνθήκες της πολιτικής αυτονομίας, την κοινωνική αναπαραγωγή που το κράτος και η αγορά αδυνατούν πλέον να εξασφαλίσουν, και δημιουργούν νέες φανταστικές σημασίες κοινωνικής συνεργασίας, για να αντικαταστήσουν τις κυρίαρχες αξίες της ατομικής κοινωνικής ανέλιξης και υλικής ευημερίας.

Αυτόνομα Κινήματα & Αριστερές Κυβερνήσεις: Πρόσφατα Ιστορικά

Προηγούμενα

Η παράδοση της αυτονομίας έχει γερές ρίζες στη Λατινική Αμερική, σε μεγάλο βαθμό λόγω της πολιτικής οργάνωσης των ιθαγενών πληθυσμών, με σημαντικότερο παράδειγμα τους Ζαπατίστας, άλλα και λόγω της δράσης μία πληθώρας κινημάτων που δεν επιλέγουν την πεπατημένη οδό για τους αγώνες τους: τους ακτήμονες της Βραζιλίας, τα ανακτημένα εργοστάσια της Αργεντινής, το πόλεμο του νερού στη Βολιβία. Ενώ τα κινήματα αυτά γιγαντώθηκαν σε συνθήκες νεοφιλελεύθερης επέλασης, την δεκαετία που πέρασε βρέθηκαν αντιμέτωπα με μία σειρά από αριστερές κυβερνήσεις, προϊόντα και αυτές του κοινωνικού αναβρασμού που προκάλεσε η νεοφιλελεύθερη άλωση: από την μετριοπαθή σοσιαλδημοκρατία του Λούλα στη Βραζιλία ή του Κίρσνερ στην Αργεντινή, μέχρι πειράματα ριζοσπαστικού πολιτικού μετασχηματισμού όπως αυτά του

Τσάβες στη Βενεζουέλα και -σε μικρότερο βαθμό- του Μοράλες στην Βολιβία.

Ένα πρώτο εμφανές αποτέλεσμα της επικράτησης της αριστεράς για τα κινήματα βάσης υπήρξε η άμβλυση (αλλά όχι η οριστική παύση) της καταστολής. Η απόσυρση της κυβερνητικής κάλυψης από τους τραμπούκους των γαιοκτημόνων και τις παραστρατιωτικές οργανώσεις, η μείωση των βασανισμών και των φυλακίσεων, σήμανε μία τεράστια αλλαγή για τα κινήματα αυτά, που πληρώνουν για την πολιτική τους δράση βαρύ φόρο αίματος.

Μια άλλη θετική πτυχή ήταν η παύση των πιο θεαματικών και καταστροφικών σχεδίων νεοφιλελεύθερης ανάπτυξης, και κυρίως της εξόρυξης μεταλλευμάτων. Ωστόσο, πολλές «προοδευτικές» κυβερνήσεις, με πρόσχημα την «ανάπτυξη»

επανάφεραν τα μεγαλεπήβολα σχέδια μεταμφιεσμένα σε «επενδύσεις εθνικού ενδιαφέροντος». Ένα γεγονός ελάχιστα γνωστό στη Δύση είναι ότι η άντληση πετρελαίου με την οποία ο Τσάβες μετέτρεψε την Βενεζουέλα σε τοπική υπερδύναμη είχε -και έχει- ως αποτέλεσμα μεγάλη περιβαλλοντική καταστροφή αλλά και -κυρίως- τον εκτοπισμό ή των αφανισμό ιθαγενών πληθυσμών. Είναι προφανές ότι οι κυβερνήσεις, ακόμα και όταν είναι αριστερές, παραμένουν προσηλωμένες στο καπιταλιστικό φαντασιακό της απεριορίστης ανάπτυξης.

Η μεγαλύτερη, όμως, απειλή που παρουσιάζουν οι αριστερές κυβερνήσεις για τα κινήματα βάσης είναι η απώλεια της αυτονομίας τους. Οι αριστερές κυβερνήσεις θαυμάζουν τα κοινωνικά κινήματα για τις σχέσεις αλληλεγγύης που δημιουργούν στο εσωτερικό τους, για τη σύνδεση τους με την κοινωνία, για τη φα- »

ντασία και δημιουργικότητα με την οποία λύνουν τα προβλήματα και, κυρίως, για το πόσο μεγάλες αλλαγές μπορούν να προκαλέσουν με ανύπαρκτα ή ελάχιστα οικονομικά μέσα. Σε αυτή την κατεύθυνση, πολλές Λατινοαμερικάνικες κυβερνήσεις προσπάθησαν να εργαλειοποιήσουν τα κινήματα για να ασκήσουν κοινωνική πολιτική, μετατρέποντας πολλούς από τους πιο εμφανείς και δυναμικούς αγωνιστές σε γραφειοκράτες. Όχι μόνο δεν «εμπλουτίζεται» έτσι το κράτος με τη δυναμική των κοινωνικών κινήματων, αλλά και αυτά υποτάσσονται στα σχέδια του, χάνουν τη δυναμική τους και συνήθως διαλύονται. Αντίστοιχη εμπειρία είχαμε στην Ελλάδα, όταν το «ριζοσπαστικό» ΠΑΣΟΚ με την άνοδό του στην εξουσία το 1981 σήμανε το τέλος του μεταπολιτευτικού αναβρασμού και ενσωμάτωσε ένα μεγάλο μέρος της ευρύτερης αριστεράς στη φαυλοκρατία που εγκαθίδρυσε.

Η Άλλη Προοπτική - τα Σύγχρονα Αυτόνομα Κινήματα ως Συλλογικά Υποκείμενα για την Κοινωνική Αλλαγή

Όστόσο, τη στιγμή που γράφεται αυτό το άρθρο, έχει εμφανώς κλείσει ένας μεγάλος κύκλος κινητοποιήσεων στην Ελλάδα, που έχει αφήσει πίσω μία σημαντική παρακαταθήκη αμεσοδημοκρατικών δομών (εργατικοί συνεταιρισμοί, τοπικές συνελεύσεις, κοινωνικά κέντρα, δομές αλληλεγγύης, κινήσεις υπεράσπισης των κοινών αγαθών, εγχειρήματα κοινωνικής και αλληλεγγύης οικονομίας), αλλά και μία μεγάλη κόπωση και απογοήτευση, αφού το πρόγραμμα της νεοφιλελεύθερης επίθεσης των τελευταίων χρόνων εκτελέστηκε κατά γράμμα παρά την έντονη προσπάθεια και το μεγάλο προσωπικό κόστος χιλιάδων αγωνιστών. Η ματαίωση αυτή έχει βυθίσει τις συλλογικότητες σε εσωστρέφεια και έχει επιτρέψει σε κάποια κομμάτια του κινήματος -ήδη επιρρεπή σε αυτές τις πρακτι-

κές- να επιστρέψουν στους δρόμους της αυτάρεσκης αναζήτησης της «ιδεολογικής καθαρότητας» και του «πραγματικού» επαναστατικού υποκειμένου, δρόμους που στον εικοστό αιώνα αποτέλεσαν εισιτήριο χωρίς επιστροφή προς την πολιτική ασημαντότητα και τον σεχταρισμό.

Το πολιτικό κενό που αφήνει αυτή η απογοήτευση, αλλά και η έλλειψη ουσιαστικού οράματος κοινωνικού μετασχηματισμού από τα κάτω, εκμεταλλεύονται τα κόμματα της κοινοβουλευτικής αριστεράς, για να επαναφέρουν την λογική της ανάθεσης και να γίνουν οι κεντρικοί φορείς και εντολοδόχοι της επιθυμίας για κοινωνική αλλαγή. Επαναλαμβάνοντας τις πρακτικές του 20ού αιώνα, χρησιμοποιούν την ηγεμονική τους θέση, για να καρπωθούν την πολιτική υπεραξία των κοινωνικών κινητοποιήσεων και για να δημιουργήσουν δομές αντιπροσάυπευσης στο εσωτερικό των κινήματων, περιθωριοποιώντας τις στοχεύσεις και τα αιτήματα που δεν ταιριάζουν στο πολιτικό τους πρόγραμμα και εκτρέποντας έτσι τη δράση των κοινωνικών υποκειμένων προς την κοινοβουλευτική οδό .

Μένει ακόμα πολύς δρόμος στα νεοφώτιστα οριζόντια κινήματα για να υπερβούν το τοπικό και το συγκεκριμένο, να συνδεθούν με το ευρύτερο πολιτικό γίγνεσθαι, να δημιουργήσουν νέους πολιτικούς χώρους στους οποίους θα συνδιανομούνται οι όροι της κοινής μας ζωής, να περάσουν δηλαδή από την συνύπαρξη στη σύμπραξη. Θα πρέπει τα αυτόνομα κινήματα να φανταστούν νέους θεσμούς διαχείρισης της κοινωνικής και οικονομικής ζωής, για να αντικαταστήσουν την αστική δημοκρατία, που έχει βυθιστεί σε μία βαθιά δομική κρίση αναπαραγωγής και αντιπροσώπησης. Και αυτό δεν σημαίνει την εκπόνηση ενός συγκροτημένου εξουσιαστικού σχεδίου, αλλά τη

σφρηλάτηση δεσμών και θεσμών, που θα επιτρέψουν τη σύνθεση του συγκεκριμένου και του τοπικού με το καθολικό και το παγκόσμιο. Οι αγώνες για τα κοινά αγαθά, τη γνώση, τη γη, το νερό, την υγεία, αφήνουν μία παρακαταθήκη προσιτών και συμμετοχικών θεσμών, που μπορούν να αποτελέσουν τη ραχοκοκαλιά μίας εξουσίας των προσώπων και όχι των αντιπροσώπων. Το πείραμα του ελευθεριακού κοινοτισμού υποδεικνύει τη δημιουργία πολιτικά ενεργών κοινοτήτων και τη χρήση των αυτοδιοικητικών θεσμών ως ανάχωμα στον παγκοσμιοποιημένο καπιταλισμό και ως πρόσφορο πεδίο εφαρμογής της απομεγέθυνσης και της τοπικοποίησης. Η υπόσχεση της αυτοδιαχείρισης της εργασίας, των εργατικών συνεταιρισμών και της ομότιμης παραγωγής δείχνουν ένα μονοπάτι μέσα, ενάντια και πέρα από το κράτος και την αγορά. Σε κάθε περίπτωση, η νέα συντάσσοσα δύναμη θα είναι πολύμορφη, αντανακλώντας τις χιλιάδες αγωνιστικές υποκειμενικότητες που γεννάει η κυριαρχία του κεφαλαίου σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής ζωής.

Δεν υπάρχει βέβαια τίποτα το αναπόφευκτο στην ανάδυση αυτού του νέου κόσμου, καμία τελεολογική βεβαιότητα ότι αυτός θα επέλθει, όπως και δεν εκπληρώθηκαν οι νομοτελικές προβλέψεις έλευσης της ελεύθερης κοινωνίας του 19ου αιώνα. Η πάλη για την επικράτηση των από κάτω απέναντι στην κυριαρχία του κεφαλαίου θα εκτυλιχτεί στο ενδεχομενικό πεδίο του κοινωνικού ανταγωνισμού, και θα εξαρτηθεί από την πρόθεση τους να μετουσιώσουν την απογοήτευση σε κοινωνική δημιουργικότητα, να απεγκλωβιστούν από περιοριστικές ταυτότητες και ιδεολογικές βεβαιότητες, να προσπεράσουν τις υποσχέσεις διαμεσολάβησης και να αυτοσυγκροτηθούν σε δρών και θεσμίζον κοινωνικό υποκείμενο.

Αριστερά: Ώριμη «ΚΟΚΚΙΝΟΣΚΟΥΦΙΤΣΑ» ή Σίσυφος Λυόμενος;

Σωτήρης Σιαμανδούρας

Καθώς οι παραινήσεις και οι τακτικές που στοχεύουν στην «ωρίμανση» του ΣΥΡΙΖΑ ευοδώνονται, ας σταθούμε λίγο να αναρωτηθούμε τι σημαίνει αυτή η λεξούλα, γιατί ο λόγος που αναπαράγεται μαζικά διαμορφώνει συνειδήσεις και πραγματικότητες που υπερβαίνουν τα συγκυριακά επίδικα μιας εσωκομματικής πολιτικής μάχης, με αποτέλεσμα να εισπράττουμε τον απόηχό του στα πιο απίθανα μέρη. Εκεί που εμείς, ανέμελα μικρά παιδιά, παίζουμε πεσσούς στην αυλή της εκκλησίας, φτάνει η υψωμένη φωνή του ιερέα –θόρυβος πια, που διώχνει τα πουλιά και κάνει τα κορίτσια να τεντώνουν με συστολή τις φούστες- και μας αποσπά την προσοχή από την επόμενη κίνηση στο αιώνιο παίγνιο, με κίνδυνο να χάσει ο χρόνος το παιδί και το παιδί τη μάνα...

Στα θεμέλια του πολιτικού μας πολιτισμού βρίσκεται η ρωμαϊκή αντίληψη του πολιτικού, που βεβαίως αποτυπώνεται και στο ρωμαϊκό δίκαιο. Αρκετά φυσιολογικά συνεπώς, στο ρωμαϊκό δίκαιο μπορούμε να αλιεύσουμε και έναν ορισμό της ωριμότητας σε συνάρτηση με τα δικαιώματα και τις ελευθερίες: *Patres familiarum sunt, qui sunt suae potestatis sive puberes sive impuberes* (Dig. 1.6.4, Ulpianus 1 inst.). Δηλαδή, πατέρες οικογενειών είναι εκείνοι που είναι κύριοι του

εαυτού τους, είτε έχουν ενηλικιωθεί είτε όχι. Συνεπώς, κύριος του εαυτού σου, δηλαδή ελεύθερος, είσαι ανεξαρτήτως ωριμότητας. Και το απόσπασμα συνεχίζει: *simili modo matres familiarum; filii familiarum et filiae, quae sunt in aliena potestate*. Δηλαδή, κατά τον ίδιο τρόπο, μητέρες οικογενειών, γιοι οικογενειών και κόρες είναι όσοι βρίσκονται υπό την κυριαρχία άλλων. Άρα, όχι μόνον η ωριμότητα δεν ορίζει την κυριαρχία αλλά είναι η κυριαρχία αυτή που ορίζει την ωριμότητα. Δηλαδή, όχι μόνον μπορείς να ασκείς κυριαρχία χωρίς να είσαι ώριμος αλλά μπορεί να είσαι ώριμος και παράλληλα να παραμένεις παιδί. Γιατί, κάθε παιδί που γεννιέται από εμένα και τη γυναίκα μου βρίσκεται κάτω από τον έλεγχο μου, όπως και κάθε παιδί που γεννιέται από τον γιο μου και τη γυναίκα του, δηλαδή ο εγγονός κι η εγγονή μου, αλλά κι ο δισέγγονος κι η δισέγγονη, και τα λοιπά για όλους τους απογόνους. Δηλαδή, παραμένεις παιδί μου και άρα υπό την κυριαρχία μου ανεξαρτήτως ηλικίας, γιατί η κυριαρχία είναι μια σχέση που ορίζεται, διαχέεται, επιβάλλεται, χαρίζεται από το σπέρμα (μου ανήκει ο γιος του γιου μου και όχι της κόρης μου), η κυριαρχία ορίζεται από τη γενεαλογία. Και, καθώς η κυριαρχία ορίζει την ωριμότητα, η ωριμότητα ορίζεται κι αυτή από τη γενεαλογία, μια γενεαλογία του παρελθόντος αλλά και του μέλλοντος,

για όλους τους απογόνους. Αυτή η αρχετυπική γκροτέσκα εικόνα, του ανώριμου πατέρα και του ώριμου παιδιού, του δεκατριάχρονου πάτερ φαμίλια και του εξηντάχρονου γιου του πατέρα του, στοιχειώνει και θα στοιχειώνει κάθε λόγο που επιχειρεί να συνδέσει την ωριμότητα με την κυριαρχία και την ελευθερία, κάθε λόγο που παραμένει δέσμιος του γενεαλογικού δένδρου.

Αλλά η φωνή του ιερέα που λέγαμε δεν κάνει λόγο μόνο για ωρίμανση, κάνει λόγο για βίαιη ωρίμανση, κάτι που περιπλέκει τα πράγματα ακόμη περισσότερο. Διότι, ο μόνος τρόπος να ωριμάσουμε βιαίως είναι να πάρουμε τη θέση του πάτερ φαμίλια, δηλαδή, βίαιη ωρίμανση σημαίνει πατροκτονία. Πράγματι, η πατροκτονία και το αντεστραμμένο της είδωλο, ο Κρόνος που σκοτώνει τον πατέρα του Ουρανό (μ' ένα δρεπάνι κόβοντάς του τους όρχεις, που παράγουν το σπέρμα που αναφέραμε) και ο Κρόνος που τρώει τα παιδιά του, είναι στη βάση του –δυτικού τουλάχιστον- μύθου της εξουσίας. Άρα, θα πρέπει κανείς να προσέχει τι εύχεται, όταν μας παραινεί να ωριμάσουμε βιαίως, διότι κινδυνεύει –όπως ο Ουρανός- άθελά του να φέρει στη ζωή Ερινύες, Γίγαντες και την Αφροδίτη, θεά του έρωτα κι αστέρι του θρήνου. Ωριμότητα δεν σημαίνει «σοβαρότητα», ξύρισμα, κούρεμα, στρατό και δουλειά. Ωρι- »

μότητα, στους μύθους που ακόμη τρέφουν το ασύνειδό μας, σημαίνει εξέγερση, πατροκτονία, τύψεις και γέννηση γιγάντων, έρωτα και θρήνο, μια λιόντισσα που λάμπει τις νύχτες βρυχώμενη στον ουρανό -γιατί αυτή είναι η αρχαϊκή αναπαράσταση της Αφροδίτης. Τέτοιο πράγμα είναι λοιπόν η ωριμότητα.

Τούτων των ωρίμων λεχθέντων, κάποια στιγμή θα πρέπει επιτέλους να σπάσουμε τους μύθους της κυριαρχίας, διότι ο νέος πάτερ φαμίλιας παραμένει πάτερ φαμίλιας, όπως ο Κρόνος που, μετά την εξέγερση, τρώει τα παιδιά του με τον ίδιο τρόπο που ο πατέρας του Ουρανός τα έχωνε στα Τάρταρα. Στην Αριστερά δεν μπορεί πια να παλεύουμε για να αλλάξουμε τα Τάρταρα με την κοιλιά του Κρόνου –αυτή την αριστερά την είδαμε ήδη σε όλες τις εκδοχές της-, δεν παλεύουμε να βρεθούμε εμείς στην κορυφή του γενεαλογικού δένδρου, διότι δένδρο δεν υπάρχει, διότι αυτή η αναπαράσταση της εξουσίας ανήκει στο παρελθόν και είναι αναντίστοιχη με την πραγματικότητα. Και θα έπρεπε καθένας να το σκεφτεί διπλά πριν φέρει στην Αριστερά του 21ου αιώνα τα υλικά της εποχής του ρωμαϊκού δικαίου. Αυτά ίσως να ήταν καλά για τους αυστηρούς, γοθτικούς, ναούς της Αριστεράς του προηγούμενου αιώνα, που ωστόσο κατέρρευσαν με πάταγο στις κεφαλές των πιστών, δικαίων και αδικών. Αυτά τα τρομακτικά γερμανικά παραμύθια, από τη σταχτομπούτα μέχρι την κοκκινোসκουφίτσα, ήταν, όπως γνωρίζουμε καλά, εργαλεία πειθάρχησης, και γι' αυτό κανείς δεν τα λέει πια στα παιδιά του –τουλάχιστον όχι στην αυθεντική μορφή τους. Τολμώ λοιπόν να πω ότι χρειαζόμαστε μια άλλη αρχιτεκτονική και άλλου τύπου αφηγήσεις, νέα παραμύθια με λιγότερο αίμα και τρόπο, με περισσότερη φαντασία και ελευθερία –ο υποδοικητής Μάρκος έχει γράψει μερικά, ο Ροντάρι κι ο Χικμέτ το ίδιο. Ας είναι ξέφωτα οι ιεροί μας τόποι κι η Αρι-

στερά ένα «ερωτευμένο σύννεφο» -αν είναι παραμύθι- κι όχι μια ώριμη «κοκκινোসκουφίτσα». Δηλαδή, να τολμήσουμε το ρίσκο να σκεφτούμε ότι η ηγεμονία στην εποχή μας δεν είναι ναός και δεν χτίζεται, δεν είναι πεδίο μάχης και δεν καταχτιέται, αλλά είναι κάτι ζωντανό και γίγνεται. Γίνεται αγωνιστικά και ριζομακικά (rhizome, δεν είναι ορθογραφικό), ανοίγοντας γραμμές φυγής, που δεν κοιτάνε να «ωριμάσουν» τη δική μας μικρή γωνία και τους άλλους, που δεν επιδιώκουν να επιβάλλουν μια κυριαρχία αλλά να στήσουν ένα νοηματικό δίκτυο, μια κοινή γλώσσα παλλόμενη από ετερογενή πάθη, μια πληθυντική ηθική και πολιτική κουλτούρα, έναν πολιτισμό όχι του ίδιου αλλά του διαφορετικού, όχι του πράγματος αλλά της ανοιχτής διαδικασίας. Το ερώτημα είναι, Μπορούμε (podemos, ούτε κι αυτό είναι ορθογραφικό);

Δεν ξέρω, η εικόνα της ώριμης κοκκινোসκουφίτσας (η «κοκκινোসκουφίτσα» εντάξει, αλλά ώριμη;;;;) είναι αλήθεια πως έχει ξεπεράσει τελευταία τα όρια του γκροτέσκου, ανακαλύπτοντας ζαπατίστας μοναχούς, ψαλαβουτώντας σε θολά Ποτάμια και συνομιλώντας «χωρίς προαπαιτούμενα» με υπεύθυνους θείους που τάζουν καραμέλες. Αλλά και τότε δεν ήταν η –μ' αυτή την έννοια- εξουσία γκροτέσκα; Για τον Φουκώ, είπαμε, το γκροτέσκο είναι συστατικό στοιχείο της εξουσίας, από εκεί αντλεί τη δύναμή της, οπότε ας μην αμφισβητούμε την ευφυΐα της καθοδήγησης, μπορεί και να πρόκειται για λελογισμένες κινήσεις. Από την άλλη, να μην υποτιμούμε και τη δική μας δύναμη, να μη φοβηθούμε το χέρι μας. Το δικαίωμα το έχουμε κατακτήσει με πολύ ιδρώτα, είναι το απόσταγμα μιας μακράς πορείας, δεν είναι προϊόν εργαστηρίου και αντικατοπτρισμός στην άνυδρη Λα Μάντσα, ούτε μιμητισμός. Δεν τίθεται ζήτημα να «διδασχθούμε» από το podemos, δεν είναι λίγα αυτά που έχουμε κι εμείς να πούμε και είναι

φρόνιμο να διατηρούμε επιφυλάξεις. Αλλά είναι το παράδειγμα ενός νέου δρόμου, κι αυτό που θέλω να πω είναι ότι έχουμε τις προϋποθέσεις κι εμείς να ξεπεράσουμε επιτέλους τον καβγά του Μπακούιν με τον Μαρξ και να επιχειρήσουμε να ανοίξουμε έναν δρόμο πραγματικά νέο.

Μετά την πτώση της ΕΣΣΔ, το παγκόσμιο κοινωνικό κίνημα είχε για πρώτη φορά την ευκαιρία να λειτουργήσει ακηδεμόνευτα. Το ίδιο και στη χώρα μας. Από τη δεκαετία του '90, το ελληνικό κοινωνικό κίνημα, με τη βαριά παράδοση του Εμφυλίου και της Επταετίας, δομείται κι αυτό, μετά την πτώση του «υπαρκτού», για πρώτη φορά αποκεντρωμένα, οριζόντια, πλουραλιστικά, έξω από τις παραδοσιακές δομές των κομμάτων της Αριστεράς. Στα πανεπιστήμια κυριαρχούν τα αυτόνομα αριστερά σχήματα μέσα και έξω από τα ΕΑΑΚ, το κίνημα της εναλλακτικής παγκοσμιοποίησης βρίσκει και εδώ τα πατήματά του με τις ευρωπορείες και τα φόρουμ, αμφισβητείται η κυριαρχία της «πατριωτικής» αριστεράς, παίρνουν τη θέση που τους αξίζει ο Στάλιν και ο Ζαχαριάδης, αναπτύσσεται το αντιρατσιστικό κίνημα και περιθωριοποιείται ο σεξισμός. Ταυτόχρονα με τη συγκρότηση της νέας αυτής αριστερής ταυτότητας –διεθνιστικής, αντιρατσιστικής, αντισεξιστικής, οικολογικής, αντιγραφειοκρατικής- οργανώνεται για πρώτη φορά σε τέτοιο επίπεδο ο ελευθεριακός χώρος –χαρακτηριστικά, με το εγχείρημα της ΑΚ- και πολλαπλασιάζονται οι ελευθεριακές εστίες, τα στέκια, οι συνελεύσεις, οι εφημερίδες, τα περιοδικά, οι εκδόσεις, τα βιβλιόπωλεία. Εμφανίζονται και τα πρώτα σωματεία βάσης.

Αυτή είναι η Αριστερά που έδωσε τις μεγάλες μάχες αυτά τα χρόνια της έντασης της επίθεσης του κεφαλαίου, με αυτά τα χαρακτηριστικά, με αυτές τις δομές. Δεν τις έδωσε η «αριστερά» της Δαμανάκη, του

Κύρκου και του Κωνσταντόπουλου. Αυτή, η δική μας, ήταν η Αριστερά που δημιούργησε τις συνθήκες για μια ιδεολογική ηγεμονία με σύγχρονους όρους, οριζόντια και από τα κάτω, με δίκτυα αντί για πυραμίδες, με «ριζόματα» αντί για «δέντρα», που δημιούργησε νέα νοήματα κι ελπίδες. Αυτή ήταν η Αριστερά του «Δεκέμβρη» και των «Αγανακτισμένων», αυτή είναι η αριστερά της ΒΙΟΜΕ, του κινήματος της αλληλεγγύης που απλώθηκε παντού, του πρωτοφανούς πειράματος της ΕΡΤ. Είναι η Αριστερά που σκέφτεται και με τον Γκράμσι αλλά όχι με τον Μπερλινγκουέρ, διαβάζει Καστοριάδη περισσότερο από Πουλαντζά, Χρόνη Μίσσιο και πάλι Χρόνη Μίσσιο. Και μπορεί να σας ξενίσει αυτό που θα πω, αλλά δεν τα πήγαμε καθόλου άσχημα. Μας χαιρέτισε ο ίδιος ο υποδιοικητής Μάρκος, μιλήσαμε την ίδια γλώσσα με την Ισπανία και την Ταξίμ, και στον μαύρο ουρανό της Ευρώπης, για τον εξωτερικό παρατηρητή, φαίνεται σαν να τρεμοφέγγει, στην κάτω γωνία δεξιά, ένα μικρό κόκκινο αστέρι. Δεν βλέπω λοιπόν γιατί να κάνουμε πίσω τώρα, από όλες τις στιγμές.

Θέλω να πω ότι έχουμε κάποιον καιρό που σπρώχνουμε έναν βράχο, που δεν είναι δικός μας, και πάνω του κάθεται η ώριμη κοκκινোসκουφίτσα και δίνει «κατευθύνσεις». Κι όλο κάνουμε υπομονή γιατί φτάνουμε –νομίζουμε– στην κορυφή του λόφου. Ας κατεβεί λοιπόν επιτέλους η κοκκινোসκουφίτσα να σπρώξει, εμείς συνεχίζουμε καλύτερα χωρίς τον βράχο. Να μη φανταστούμε τον Σίσυφο ευτυχισμένο με τον βράχο του, να φανταστούμε τον Σίσυφο λυόμενο, λευτερωμένο κι από τον βράχο κι από την κοκκινোসκουφίτσα κι από όλες τις προκαταλήψεις και τα αραχνιασμένα σχήματα. Να τον φανταστούμε να σιγοσφυρίζει στην κορυφή του λόφου με τα χέρια στις τσέπες. Και πρέπει να βρούμε το θάρρος να το κάνουμε τώρα. Αν

αφήσουμε τον Σίσυφο να σπρώξει λίγο ακόμα, θα έρθει σύντομα η στιγμή που θα πρέπει να επιστρέψει και να ιδρώνει πάλι στη βάση του λόφου.

Θα αφήσω όμως τους μύθους και τα παραμύθια για να μην κουράσω. Επειδή, ως γνωστόν, οι νόμοι της φυσικής δεν ισχύουν για τους πλούσιους –και τους γραφειοκράτες θα προσθέσω–, η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ φρόντισε να βάλει σε πολλά εισαγωγικά και το «Αριστερά» και το «Εξουσία», ενάντια σε κάθε λογική και νόμο, παραβίασε κι αυτές τις αποφάσεις του συνεδρίου, παραβίασε τις θέσεις που πήγαν τον ΣΥΡΙΖΑ από το 4% στο 27%, παραβίασε τις θέσεις που ψήφισε και υποστηρίζει η πλειοψηφία των μελών του κόμματος αλλά και ένα μεγάλο κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας. Και αυτό το ονόμασε «ωρίμανση». Αυτό συνέβη γιατί το περιεχόμενο βρίσκεται σε στενή σχέση με τη δομή και τη λειτουργία και το κόμμα αυτό είναι πλέον αρχηγικό και πυραμιδοειδές. Αυτό δημιουργεί σημαντικούς κοινωνικούς κινδύνους

αλλά και ένα πολύ σημαντικό κενό πολιτικής έκφρασης για τη δική μας Αριστερά. Και έχουμε όλες τις προϋποθέσεις να το καλύψουμε. Να φτιάξουμε επιτέλους μια Αριστερά χωρίς ηγεσία και γραφειοκρατία, με ουσιαστική συμμετοχή των μελών, με ανακλητότητα και κυκλική εναλλαγή, με δομή αποκεντρωμένη, οριζόντια και αμεσοδημοκρατική. Είναι μια καλή στιγμή, τώρα που για άλλη μια φορά έπαιξε η ηγεσία τον ρόλο κάθε μη ελεγχόμενης και ανακλητής ηγεσίας και προδίδει τόσον κόσμο και τόση προσπάθεια.

Αν αυτό δεν γίνει στον ΣΥΡΙΖΑ (όπου μια τελευταία μάχη μένει ίσως να δοθεί), θα γίνει από έξω. Όποιος έχει ζήσει το ελληνικό κίνημα των τελευταίων δύο δεκαετιών, το ζωντανό αυτό ρεύμα που συχνά νιώθουμε να μας σπρώχνει ακαταμάχητα ή να μας καθλώνει παρά την επιθυμία μας, το ρεύμα αυτό στο οποίο συνειδητά συμμετέχουμε αλλά μας υπερβαίνει, ψυχανεμίζεται ότι είναι περίπου αδύνατον να σταματήσει τώρα. Από αυτή την άποψη, ναι, ωριμάσαμε.

Ο ΣΥΡΙΖΑ και η ιδεολογική κωλοτούμπα της «Δημοκρατίας»

Νίκος Κατσιαούνης

Οι θλιβεροί κλόουν της «συμμετοχικής Αριστεράς» επικαλούμενοι σήμερα τον «ρεαλισμό» και την «ευθύνη» ξέρουν τι εννοούν: Θέλουν κι αυτοί (επιτέλους!) να κυβερνήσουν. Βαρέθηκαν να 'ναι μια ζωή με τους «χαμένους», ανακάλυψαν το ιστορικό τους λάθος, αυτομαστιγώθηκαν επικερδώς, έκαναν την εποικοδομητική αυτοκριτική τους και εξορμούν τώρα ακάθεκτοι ρεαλιστές προς την πραγματική εξουσία. Ανατρέπουν και ανατρέπονται παρελαύνοντας κωλοτουμπήδόν στην πάμφωτη πίστα. Σαλτιμπάγκοι και ταχυδακτυλουργοί, μάγοι και σαρλατάνοι, μίμοι και γελωτοποιοί, παρωδοί του εαυτού τους.

*Γεράσιμος Λυκιαρδόπουλος,
Οι «πρώην».*

Μπροστά στη βίαιη διάλυση των όρων της ζωής που επιβάλλει η κρίση, είναι λογικό να ανακύπτουν πολλά ερωτήματα, άλλα με ουσιώδη κι άλλα με τραγελαφικό τρόπο, που αφορούν σημασίες και αξίες που έως τώρα θεωρούνταν «δεδομένες» για ένα μεγάλο τμήμα τόσο της κοινωνίας όσο και των συν-μετόχων στη διαχείριση της εξουσίας, ασχέτως εάν η αλλοτρίωση των σημασιών ή των θεσμικών ενσαρκώσεών τους παρουσιάζονται με έναν εσφαλμένο εννοιολογι-

κά τρόπο. Και παρόλο που πλέον όντως αυτά τα ερωτήματα είναι ζωτικής σημασίας, εντούτοις φαίνεται να μην μετουσιώνονται σε βασικά προτάγματα-διακυβεύματα ούτε των «νέων εραστών» της εξουσίας ούτε αυτών που την αντιπαλεύονται από μια «επαναστατική» σκοπιά.

Με την κρίση πανταχού παρούσα, πολλοί βιάζονται να τελειώσουν τα πάντα, τον τρόπο που συγκροτούνταν η ελληνική κοινωνία και την παράσταση που είχε για τον εαυτό της. Το πολυσυζητημένο σήριαλ του «τέλους της Μεταπολίτευσης» (πάνω από δυο δεκαετίες τώρα)

φιγουράρει σε όλα τα έντυπα και το διαδίκτυο, όχι όμως στη βάση της διερώτησης για μια νέα κοινωνική θέσμιση αλλά στο γεγονός του τέλους της καταναλωτικής φρενίτιδας που καθήλωσε, αλλά και βόλεψε, την κοινωνία τις τελευταίες τρεις δεκαετίες. Γιατί η μεταπολίτευση δεν σηματοδοτεί τη «δημοκρατική ρήξη» με την φασιστική επταετία αλλά μια αναδίπλωση της εξουσιαστικής ελίτ σε μια ηπιότερη διαχείριση της κοινωνικής ζωής, αλλά αναμφισβήτητα και μια αλλαγή του κοινωνικού φαντασιακού. Και πιθανότατα η αναδίπλωση αυτή να αναίρεσε μια πολιτική της κυριαρχίας

αρκετές δεκαετίες πριν το 1974 κι όχι εστιασμένη μόνο στην «αποκατάσταση» από τη χούντα των συνταγματαρχών. Αρκεί μόνο να δει κάποιος προσεκτικά την Ιστορία της Ελλάδας από τη συγκρότησή της ως νεωτερικό κράτος λίγο μετά τους πρώτους Βαλκανικούς Πολέμους και την εξέλιξη της πολιτικής ζωής έως τις απαρχές αυτού που ονομάστηκε «Μεταπολίτευση».

Στον διάλογο για τη διάλυση των «κεκτημένων» που προκάλεσε η βιαιότητα της κρίσης έχει μπει και το ζήτημα της δημοκρατίας. Η αριστερά, και ειδικότερα ο ΣΥΡΙΖΑ, το χρησιμοποιεί πολλές φορές ως προμετωπίδα της κριτικής στους υπάρχοντες φορείς που ασκούν την εξουσία. Αλλά χωρίς κάποιος να εξετάσει τον τρόπο που αυτό γίνεται αλλά και την ουσία αυτού που προάγεται, όλη αυτή η συζήτηση θα παραμείνει ένα κενό σημαίνον αλλά και μια ιδεολογική κωλοτούμπα, που στόχο θα έχει την εγκαθίδρυση του ΣΥΡΙΖΑ στην εξουσία.

Στην ουσία αυτό που προκρίνει ο ΣΥΡΙΖΑ είναι η επιστροφή στο μοντέλο των πρώτων χρόνων της «αποκατάστασης της Δημοκρατίας» από τη Χούντα. Δηλαδή την εύρυθμη λειτουργία των θεσμών της αντιπροσωπευσης στη βάση μιας κοινοβουλευτικής μορφής άσκησης της εξουσίας. Με απλά λόγια: μία από τα ίδια. Ένα ξαναζεσταμένο φαΐ, που είναι κι αυτό υπεύθυνο για την κοινωνική δηλητηρίαση. Γιατί η επιστροφή στην «εύρυθμη λειτουργία της Δημοκρατίας», που με στόμφο επικαλούνται τα στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ, δεν είναι τίποτε άλλο από την εντελώς κονιορτοποιημένη έννοια μιας ουσιαστικής (άμεσης) δημοκρατίας. Επιπλέον, ο τρόπος που το «αναλύει» ο ΣΥΡΙΖΑ παραμένει στο επίπεδο των ευχολογίων χωρίς καμιά ουσιαστική πρόταση.

Εάν αφήσουμε στην άκρη τις κοινοτυπίες (που είναι βέβαια σωστές) ότι δεν είναι δυνατό ένα κόμμα ιεραρχι-

κό, αρχηγικό, γραφειοκρατικό, που λειτουργεί στη βάση της ανάθεσης, να δημιουργήσει θεσμούς δημοκρατικούς, προκύπτει ένα ουσιαστικότερο θεμελιώδες ερώτημα. Κι αυτό δεν είναι άλλο από το γεγονός του πως μια κοινωνική αλλαγή, όπως αυτή που εύχεται ο ΣΥΡΙΖΑ, θα γίνει με τα εργαλεία ενός συστήματος που είναι σε πλήρη παρακμή. Γιατί όταν ευαγγελίζεσαι αλλαγές κοινωνικές και η μόνη πρόταση είναι η με κάποιον μαγικό τρόπο βελτίωση των θεσμών, που ήδη πλέον μυρίζουν μούχλα αλλά και έχουν συμβάλει στην κοινωνική καταστροφή, τότε μάλλον η πρόταση στερείται κάθε σοβαρότητας. Για να μην αναφερθούμε στις μεγαλοστομίες περί άμεσης δημοκρατίας, που πολλά μεγαλο-στελέχη του πιπιλίζουν, χωρίς ούτε να ξέρουν τι πραγματικά συνεπάγεται μια τέτοια κοινωνική αλλαγή ούτε το πώς θα γίνει αυτό. Το λένε απλά για να το λένε και να επιβεβαιώνουν στον εαυτό τους και στο κόμμα ότι όντως κuoφορούν «το Νέο, την Υπέρβαση και την Ανατροπή».

Γιατί όταν μια κοινωνία ή ένα μέρος της προετοιμάζεται για μια ουσιαστική αλλαγή δεν μπορεί να χρησιμοποιεί μόνο τα ήδη υπάρχοντα εργαλεία. Και γιατί ένας κοινωνικός μετασχηματισμός στη βάση μιας ουσιαστικής αλλαγής των κοινωνικών θεσμίσεων λήψης των αποφάσεων απαιτεί την ουσιαστική υπέρβαση τόσο των κυρίαρχων θεσμών όσο και τη βούληση για τη δημιουργία νέων. Κι αυτό δεν φαίνεται επ' ουδενί σε κανένα «επαναστατικό πρόγραμμα» κανενός κοινοβουλευτικού κόμματος. Αντίθετα αυτό που φαίνεται είναι η προσπάθεια του ΣΥΡΙΖΑ να αντλήσει ψήφους από τον κόσμο των κοινωνικών κινημάτων, των πλατειών, να προσεταιρισθεί τη ριζοσπαστικότητά τους και να τη μετατρέψει σε εκλογικές μετρήσεις που θα τον βοηθήσουν να δημιουργήσει το δικό του κράτος κι από πρώην να γίνουν νυν. Μήπως

αυτή η ταινία παίχτηκε σπάζοντας τα ταμεία το 1981;

Οι επικλήσεις αρκετών μελών της κοινοβουλευτικής αριστεράς σε προτάγματα που αφορούν μια ουσιαστική και ριζική κοινωνική αλλαγή βρίθει ενός λαϊκιστικού παροξυσμού. Γιατί παρόλη την κοινωνική νηνεμία υπάρχει μια πραγματική κίνηση, που όντως αρχίζει να δημιουργεί και να ψηλαφεί μια διαφορετική προσέγγιση στον τρόπο που λειτουργεί και θεσμίζεται η κοινωνική ζωή. Που αναζητά τις πραγματικές ρήξεις και αναδεικνύει τα ζητήματα της δημοκρατίας, όχι ως μια λαϊκιστική διαμαρτυρία απέναντι στους κυβερνώντες, αλλά ως μια δυναμική κοινωνική πρόταση ανάληψης της ζωής από τους από τα κάτω.

Το ζήτημα της δημοκρατικής θεσμίσης στη βάση μιας ελεύθερης και αυτόνομης κοινωνίας και ατόμων αποτελεί ένα ιστορικό αίτημα και διακύβευμα που δεν λύνεται με ταχυδακτυλουργικά και επικοινωνιακά κόλπα. Κανείς δεν μπορεί πλέον να αρνηθεί το γεγονός ότι οι κοινωνικές ελευθερίες έχουν συρρικνωθεί από την καθεστωτική βαρβαρότητα. Αλλά το πρόταγμα της δημοκρατίας αποτελεί ένα βαθύ αίτημα κοινωνικής αλλαγής και απαιτεί μια προετοιμασία και ωριμότητα, που δεν εξαντλείται στους διαδρόμους της βουλής αλλά ούτε και στις βεβαιότητες των «επαναστατικών» επιτελείων. Αν κάτι είναι που δείχνει ότι αυτή η πολιτική επιλογή είναι εφικτή, αυτό είναι μόνο οι πολλαπλές κινήσεις και θεσμίσεις των από τα κάτω, που όντως οργανώνονται σε μια διαφορετική βάση και με ένα πρόταγμα αυτονομίας και δημοκρατίας, με μια αλληλεπίδραση του καθολικού με το μερικό. Αλλά απαιτείται ακόμη αρκετός δρόμος που όμως μπορεί μέσα από την ιστορική συγκυρία αλλά και την βούληση και την επιθυμία ενός μεγάλου κοινωνικού κομματιού να πραγματωθεί.

Ο ΣΥΡΙΖΑ στην Κυβέρνηση

Γιώργος Λιερός

Μετά τις πρόσφατες δημοτικές, περιφερειακές και ευρωπαϊκές εκλογές, ο ΣΥΡΙΖΑ με τη νίκη του σταθεροποίησε τη θέση που κατέκτησε με τις βουλευτικές εκλογές του 2012 και άνοιξε έτσι το δρόμο για την άνοδό του στην κυβερνητική εξουσία. Ο ΣΥΡΙΖΑ αποτελεί πλέον τον αδιαμφισβήτητο δεύτερο πόλο του πολιτικού συστήματος.

Η εκλογική επιτυχία του ΣΥΡΙΖΑ το καλοκαίρι του 2012 επήλθε στη συνέχεια του κινήματος των πλατειών και των μαχητικών διαδηλώσεων της 12ης Φεβρουαρίου. Η νέα εκλογική νίκη, ωστόσο, συμπίπτει με την καθίζηση του κοινωνικού κινήματος και κατά συνέπεια με τη σταθεροποίηση και τη σταδιακή ενδυνάμωση του καθεστώτος που επιβλήθηκε στη συνέχεια της οικονομικής χρεοκοπίας και της κοινωνικής κατάρρευσης της χώρας.

Ναι, ειδικά η οικονομική κρίση κάποια στιγμή μπορεί να πάρει ένα τέλος! Το πραγματικό ερώτημα είναι τι είδους κοινωνία θα προκύψει από αυτό το «τέλος». Αν το κοινωνικό

κίνημα έχει πραγματικά συντριβεί, τότε ένας καινούριος κύκλος συσσώρευσης (η «ανάκαμψη») μπορεί να ξαναρχίσει. Αφού παραλύσουν οι εργατικές αντιστάσεις και έχουν καταστραφεί τα πιο αδύναμα κεφάλαια, η οικονομική κρίση τελιώνει. Παραμένει βέβαια το «καθεστώς κρίσης», δηλαδή τα μέτρα, με τα οποία τσακίστηκαν τα λαϊκά στρώματα και αναδιοργανώθηκαν οι καπιταλιστικές σχέσεις, οι νέες κοινωνικές πραγματικότητες που γεννήθηκαν τον καιρό της κρίσης και αποτελούν το πλαίσιο για την επανεκκίνηση της οικονομίας κ.λπ. Αν και δεν μπορούμε να εκτιμήσουμε με βεβαιότητα σήμερα αν έχει τελειώσει όντως η καθοδική φάση του κύκλου της συσσώρευσης, όπως ισχυρίζεται η κυβέρνηση και η πιο συντηρητική (και πιο οξυδερκής) μερίδα του ΣΥΡΙΖΑ, μπορούμε να ασκήσουμε κριτική σε μια σειρά από στρατηγικές που διατυπώνονται πάνω στη βάση της πραγματικής ή υποτιθέμενης αλλαγής φάσης του κύκλου της συσσώρευσης αλλά και να καταλάβουμε τι διακυβεύεται με

αυτή την αλλαγή φάσης, όσον αφορά στην κοινωνική αναμέτρηση.

Η έλευση της «ανάκαμψης» θα σημάνει και το τέλος της εποχής των μνημονίων; Θα υπάρξουν καινούρια μνημόνια ή πρέπει ήδη να αρχίσουμε να σκεφτόμαστε με τους όρους μιας νέας μεταμνημονιακής εποχής; Η αντίθεση με τα μνημόνια χάνει την κεντρική πολιτική σημασία που είχε έως σήμερα; Αλλάζουν τα διακυβεύματα;

Εξαρχής τα πραγματικά διακυβεύματα της σύγκρουσης με τα μνημόνια ήταν:

- Η συντριβή της «εργατικής τάξης» ή η αναγέννηση του κοινωνικού κινήματος. Οι παλιές μορφές πολιτικής και κοινωνικής εκπροσώπησης της εργατικής τάξης, τα παραδοσιακά συνδικάτα, τα προηγούμενα πελατειακά δίκτυα, τα μαζικά κόμματα κ.λπ., δεν μπορούσαν να διασωθούν – η διάσωσή τους δεν αποτελούσε το διακύβευμα.

- Μια ανηλεής «κατάτμηση σε ζώνες» του εθνικού και του ευρωπαϊκού κοινωνικού χώρου που αντιστοιχεί σε μια νέα εποχή στη συσσώρευση του παγκοσμιοποιημένου κεφαλαίου ή η δημιουργία μιας «απελευθερωμένης ζώνης» που θα είχε την έκταση μιας χώρας (η Ελλάδα, ένα Τσιτάπας για την Ευρώπη). Η διάσωση της ισχυρής Ελλάδας της εποχής του Σημίτη ή της Ολυμπιάδας του 2004, ευθύς εξαρχής, από το 2010 κιόλας, δεν ήταν σε καμία περίπτωση δυνατή.

Τα πραγματικά διακυβεύματα παραμένουν. Είναι πάντοτε εδώ. Η διάσωση μιας Ελλάδας ή της λαϊκής αντιπροσώπευσης, «όπως τις ξέρα-

με», δεν διακυβεύτηκαν ποτέ. Ήταν εξαρχής μια χαμένη υπόθεση.

Η συζήτηση όμως για τη μεταμνημονιακή εποχή, έχει ανοίξει μέσα στην αριστερά και δεν πρόκειται για λόγια του αέρα. Η συζήτηση στην πραγματικότητα, αφορά την αναθεώρηση των στρατηγικών και των μορφών αντιπαράθεσης που είχε υιοθετήσει ο ΣΥΡΙΖΑ του 2012, τότε που η δυναμική του έβγαινε μέσα από την κοινωνική σύγκρουση. Πλέον, αν ο ΣΥΡΙΖΑ διαχειριστεί με επιτυχία το τοπικό κράτος, που ήρθε στα χέρια του, η αναμενόμενη οικονομική ανάκαμψη μπορεί να δημιουργήσει ένα περιβάλλον ευνοϊκό για την άνοδο του στην κυβερνητική εξουσία. Η αντιμνημονιακή ρητορεία είναι πάντα η προϋπόθεση για την απαραίτητη (εκλογική) συσπείρωση των λαϊκών στρωμάτων. Όμως, ο λόγος για τη μεταμνημονιακή εποχή έρχεται να προετοιμάσει τον ΣΥΡΙΖΑ για την ανάληψη κυβερνητικών ευθυνών, για την επικέντρωση στην αναζήτηση κυβερνητικών εταίρων κ.λπ. Ο ΣΥΡΙΖΑ, για να γίνει κυβέρνηση, πρέπει να μιλάει ταυτόχρονα με τη γλώσσα του Λαφαζάνη και με τη γλώσσα του Σταθάκη. Δεν υπάρχει κάποια ασυμφιλίωτη αντίφαση και φυσικά δεν πρόκειται για συμπαιγνία αλλά για τη σύγκρουση διαφορετικών σχεδίων μέσα από την οποία επικρατεί η τάση να αποτελέσει ο ΣΥΡΙΖΑ την αριστερή πτέρυγα του «κόμματος» της αστικής τάξης. Το σχέδιο των «συντηρητικών» του ΣΥΡΙΖΑ είναι εφαρμόσιμο με προϋπόθεση την «ανάπτυξη». Δυστυχώς το σχέδιο της «αριστεράς» του ΣΥΡΙΖΑ, όπως και εκείνο του ΚΚΕ ή της ΑΝΤΑΡ-ΣΥΑ, αιωρούνται στο κενό, είναι εκτός ιστορικής πραγματικότητας. Βέβαια, αν εισέβαλαν στο προσκήνιο δυναμικά κοινωνικά κινήματα, οι δυνάμεις αυτές θα μπορούσαν να έχουν ένα ρόλο, όχι όμως ακριβώς αυτόν που φαντάζονται.

Το αποτέλεσμα των πρόσφατων

τριπλών εκλογών και προπάντων η επιτυχής διαχείριση του τοπικού κράτους, θα επιτρέψει στον ΣΥΡΙΖΑ να βρεθεί, συνειδητά ή «χωρίς να το καταλάβει» στην ηγεσία της λεγόμενης «δημοκρατικής παράταξης». Μαζί με τις υφιστάμενες ηγετικές ομάδες στην κεντροαριστερά ή και χωρίς αυτές. Το εγχείρημα για την ανασυγκρότηση της κεντροαριστεράς, μεσοπρόθεσμα δεν μπορεί παρά να έχει στο κέντρο του τον ΣΥΡΙΖΑ. Με τον ΣΥΡΙΖΑ η κεντροαριστερά μπορεί να κυβερνήσει ξανά με την προϋπόθεση πάντα της ανάκαμψης της οικονομίας. Για να ηγηθεί όμως ο ΣΥΡΙΖΑ της κεντροαριστεράς και να κυβερνήσει, χρειάζεται να διευρύνει την επιρροή του προς τη μεσαία τάξη.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι έως σήμερα ένα σημαντικό τμήμα της μικρής και μεσαίας αστικής τάξης, έχει καταφέρει να διασωθεί, την ίδια στιγμή που ένα όλο και μεγαλύτερο μέρος των λαϊκών στρωμάτων πετάγεται εκτός του κοινωνικού και πολιτικού συστήματος, εκτός της αγοράς εργασίας, εκτός του πολιτικού σώματος.

Η μεσαία αστική τάξη που «αντέχει» ακόμα, συστειρώνεται γύρω από τη ΝΔ και το ΠΑΣΟΚ μόνο και μόνο γιατί διακατέχεται από ανασφάλεια και αβεβαιότητα και επειδή ανιλαμβάνεται ότι οι συνθήκες που διέπουν την έως τα τώρα διάσωσή της είναι ακόμη εύθραυστες και ασταθείς. Δεν εμπιστεύεται καθόλου τον ΣΥΡΙΖΑ όχι γιατί φοβάται το ριζοσπαστισμό του αλλά γιατί του καταλογίζει διαχειριστική ανεπάρκεια και ανικανότητα και επίσης γιατί στο μεσαίο στελεχιακό δυναμικό του ΣΥΡΙΖΑ δεν βλέπει παρά τα προϊόντα της διάλυσης ενός παρωχημένου πλέον τρόπου πολιτικής οργάνωσης (του μαζικού κόμματος), τα οποία προσπαθούν να αρπάξουν μια τελευταία ευκαιρία (ατομικής δικαίωσης κ.λπ.).

Σήμερα όμως ο ΣΥΡΙΖΑ, έχοντας κερδίσει την περιφέρεια Αττικής και έναν αξιοσημείωτο αριθμό δή-

μων γύρω από την Αθήνα και στην υπόλοιπη Ελλάδα, όχι μόνο μπορεί να αποδείξει τις διαχειριστικές του ικανότητες αλλά και ως κάτοχος κρατικής εξουσίας πλέον, να τραβήξει στην τροχιά του νέα δυναμικά στελέχη και να δρομολογήσει τη μετεξέλιξή του σε ένα σύγχρονο, αποτελεσματικό και θελκτικό στη μεσαία τάξη δίκτυο εξουσίας. Έτσι, ο ΣΥΡΙΖΑ θα μπορέσει να απαλλαγεί από ένα γερασμένο στελεχιακό δυναμικό που προέρχεται από μια άλλη εποχή και το οποίο, αρνούμενο να προσαρμοστεί, αποτελεί ένα βαρίδι στο δρόμο για την εξουσία. Για τη μεσαία τάξη –ένα μεγάλο μέρος της- η ΝΔ είναι μια επιλογή ανάγκης. Όπως διαπιστώνει ο Γεράσιμος Μοσχονάς, η ΝΔ είναι όλο και λιγότερο ικανή να κινητοποιήσει την πλειοψηφία των μοντέρνων φιλοδυτικών τμημάτων της ελληνικής κοινωνίας (Βήμα, 1/6/2014). Αφού ξεκινήσει η ανάπτυξη, η μεσαία τάξη αλλά και τα ίδια τα κοινωνικά στρώματα που επωφελούνται από το καθεστώς της κρίσης, ασφαλείς πλέον, με μια καινούρια σιγουριά και αυτοπεποίθηση, θα μπορούσαν να μετακινηθούν προς ένα «δυναμικό» και «εκσυγχρονισμένο» ΣΥΡΙΖΑ, ο οποίος, επιπλέον θα μπορούσε να εξασφαλίσει αποτελεσματικότερα από τη ΝΔ την ενεργό συγκατάθεση των κυβερνωμένων με μια σειρά από παραχωρήσεις. Σε ένα τέτοιο «κέντρο σύνθετης ισχύος» οι λαϊκές δυνάμεις θα συμμετείχαν, όσο συμμετείχαν, από υποδεέστερες θέσεις.

Αναφερόμαστε εδώ σε δρομολογημένες διαδικασίες, ενδεχόμενες λύσεις και ανοιχτές προοπτικές, τις οποίες φαίνεται να υποστηρίζει το οικονομικό επιτελείο του ΣΥΡΙΖΑ, που διαγράφονται από τα πεπραγμένα της ηγετικής του ομάδας στο ευρωπαϊκό επίπεδο και επίσης περιγράφονται με εξαιρετική διαύγεια σε κείμενα, όπως εκείνο του Αντώνη Λιάκου, που δημοσιεύτηκε στο ηλεκτρονικό περιοδικό Χρόνος στις 28/5 με τίτλο «Οι εκλογές του»

2014 έκλεισαν έναν κύκλο. Πώς θα ανοίξει ο επόμενος, είναι το ζητούμενο». Την προσεκτική ανάγνωση αυτού του τελευταίου άρθρου συνιστούμε ανεπιφύλακτα. Ο Αντώνης Λιάκος, ο οποίος σήμερα νουθετεί τον ΣΥΡΙΖΑ, δεν είναι ένας τυχαίος άνθρωπος. Αναμφίβολα πρόκειται για τον πιο σημαντικό οργανικό διανοούμενο της «ισχυρής Ελλάδας» του Σημίτη, για έναν από τους πιο εξέχοντες εκπροσώπους της ελληνικής κρατικής ιδεολογίας, δηλαδή του «επίσημου εθνικισμού», της εποχής εκείνης.

Βέβαια μιλάμε για μια πλειοψηφία του ΣΥΡΙΖΑ σε μια εξαιρετικά συρρικνωμένη πολιτική κοινωνία, η οποία, αν και δεν θα αποτελείται πλέον παρά από ένα μέρος του πληθυσμού, θα μπορούσε να αποδειχθεί επαρκής βάση για την ανασύνθεση του πολιτικού συστήματος. Προφανώς αναφερόμαστε σε μια διαιρεμένη χώρα στην οποία –πιθανόν ευρείες- μειοψηφίες θα διατηρούσαν ένα ευρωπαϊκό επίπεδο ζωής, ενώ μεγάλα τμήματα του πληθυσμού θα καταδικάζονταν να φυτοζωούν από την ευκαιριακή απασχόληση, τις κακοπληρωμένες δουλειές, τη μαύρη ή την άτυπη οικονομία. Κάνουμε λόγο για νησίδες αναπτυσσόμενης αστικής κοινωνίας εν μέσω ζωνών ανομίας ή άγριας εκμετάλλευσης ή και ρημαγμένων περιοχών. Η χώρα, που θα εγκαταλείπεται από τους νέους της, από τους πιο δυναμικούς και μορφωμένους ανθρώπους της, θα σβήνει και θα μετατρέπεται σταδιακά σε μια χώρα ηλικιωμένων, οι οποίοι θα φροντίζουν υπερήλικες βορειοευρωπαίους.

*

Μπορεί ακόμα και τώρα να δρομολογηθεί μια άλλη πολιτική; Ποια θα μπορούσε να είναι αυτή; Τι πρέπει να κάνουμε;

Απέναντι στο σχέδιο της ηγετικής ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ, που βασίζεται στον προσεταιρισμό της μεσαίας τάξης, εμείς πρέπει να προσπαθήσουμε να γίνει η φωνή των υπογείων της κοινωνίας μια νέα φωνή

της αριστεράς. Πρόκειται για έργο σχεδόν ακατόρθωτο, αν λάβουμε υπόψη μας την υφιστάμενη μεσοστρωματική σύνθεση της αριστεράς αλλά και πόσο τις δυο-τρεις τελευταίες δεκαετίες έχουν «χαλάσει» τα λαϊκά στρώματα: με άλλα λόγια, έχουν χαθεί τα «κοινά» τους. Άρα, πρέπει τα κοινά τους να επαναδημιουργηθούν εξ αρχής.

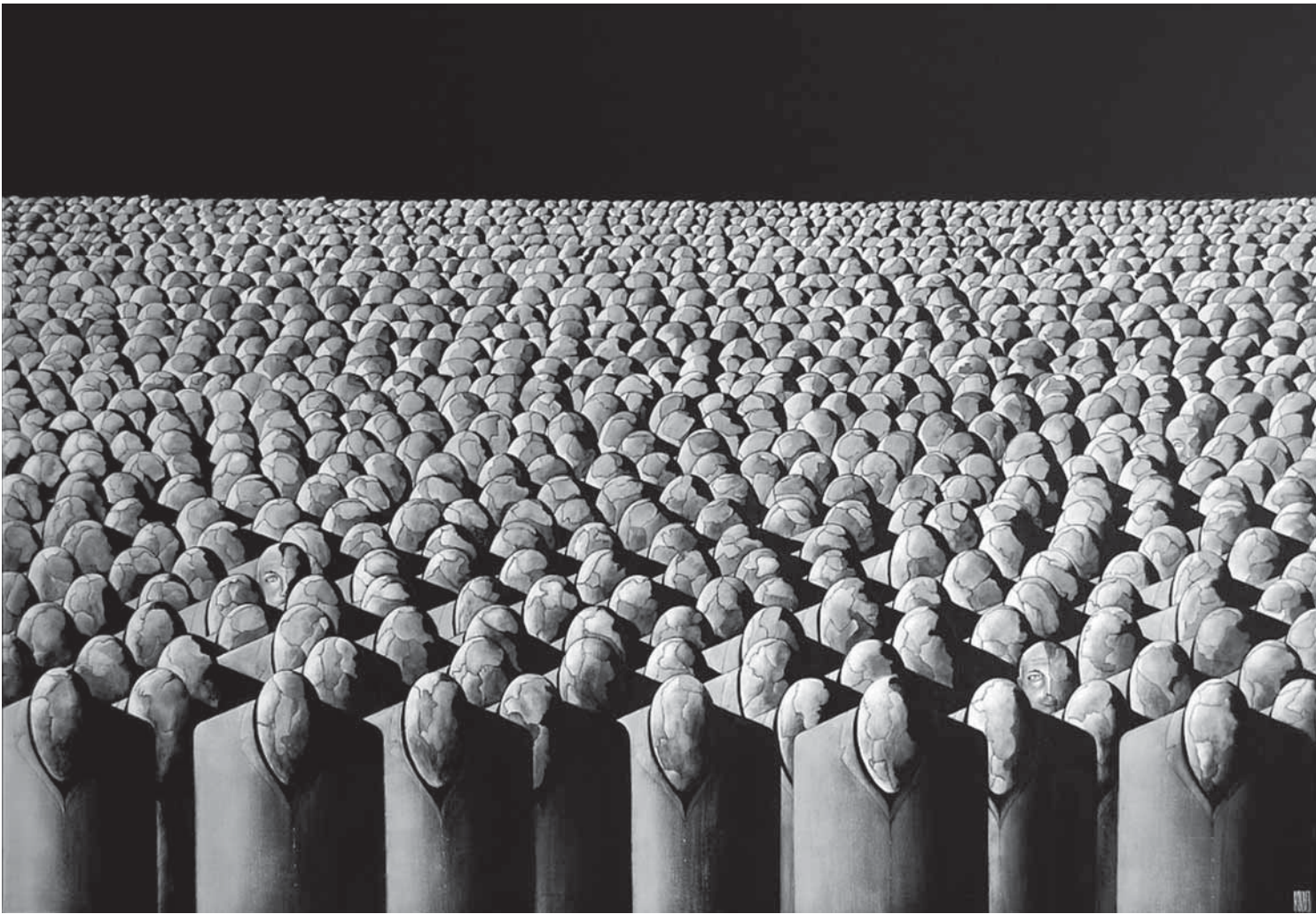
Ο πολλαπλασιασμός των εστιών αντίστασης στα υπόγεια της κοινωνίας, η διάδοση δομών συνεργατικής και αλληλέγγυας οικονομίας, οι θεσμοί εργατικού ελέγχου –στο μέτρο που το εργατικό κίνημα αρχίσει να ανακάμπτει- αλλά και κινήματα εμπνευσμένα από την άμεση δημοκρατία, όπως εκείνο των πλατειών, σκιαγραφούν μια κατεύθυνση. Επιπλέον όμως, χρειάζεται και κάτι που περιλαμβάνει όλα αυτά και τα ξεπερνάει, κάτι που δύσκολα μπορούμε να περιγράψουμε, κάτι το οποίο θα έμοιαζε με διαδικασία «εθνογένεσης».

Τα ίδια τα λαϊκά στρώματα θα αποφασίσουν σε τι είδους χώρα και σε ποια πολιτεία θέλουν να ζήσουν. Λίγες χιλιάδες άνθρωποι όμως, θα μπορούσαμε να δράσουμε ως καταλύτες στη διαμόρφωση της λαϊκής θέλησης. Ίσως και να το καταφέρουμε, αν αδιαφορήσουμε για την ευκαιρία να γαντζωθούμε στο τρένο της κυβερνητικής εξουσίας και επιλέξουμε συνειδητά να γίνουμε το λίπασμα της ιστορίας. Να σπείρουμε έστω κι αν πρόκειται να θερίσουν άλλοι τον καρπό. Να βοηθήσουμε να ανοίξει ο δρόμος για τη Γη της Επαγγελίας, παρόλο που οι ίδιοι δεν θα καταφέρουμε να φτάσουμε σε αυτή. Να δράσουμε έχοντας μπροστά μας τον ορίζοντα όχι της δικής μας αλλά μιας επόμενης γενιάς. Χρειάζεται θάρρος για να θυσιαστεί κάποιος για έναν ανώτερο σκοπό. Ίσως και να μην έχουμε ένα τέτοιο θάρρος. Άραγε όμως ποια θα ήταν καλύτερη προφύλαξη από τα χειρότερα; Από την κατάντια τόσων παλιών φίλων που λίγο πριν από την τρίτη ηλικία και χωρίς ίχνος αξιοπρέπειας γλύφουν

εκεί που έφτυναν στα νιάτα τους. Και δικαιολογούνται ότι σπατάλησαν τη ζωή τους στα χαρακώματα...

Μπορούν μικρές πολιτικοποιημένες μειοψηφίες, στην πραγματικότητα μια χούφτα ανθρώπων, τόσο έχουν απομείνει, να κάνουν ξανά ορατή, έστω και από μακριά, την πολιτεία που έρχεται; Μπορούν να συντελέσουν στο να γεννηθεί μέσα από την αλληλέγγυα και συνεργατική οικονομία και από τις δομές άμεσης δημοκρατίας η λαϊκή θέληση για «καινούριες πατρίδες»; Για έναν άγνωστο ακόμα τόπο στον οποίο θα μπορούσαν να αναπτυχθούν, να πολλαπλασιαστούν, να κερδίσουν σε βάθος, να διαδοθούν από άκρη σε άκρη οι καλοί θεσμοί τους οποίους σποραδικά έχουμε ήδη αρχίσει θέτουμε σε εφαρμογή; Κανείς όμως δεν ξέρει πότε θα έρθει «η στιγμή που θα φανούν οι κήρυκες» και θα ακουστεί το κάλεσμα για τη μεγάλη περιπέτεια που θα θέσει τέλος στον αλληλοσπαραγμό των αποκάτω... Η στιγμή που ένα καινούριο κοινωνικό όραμα θα αγκαλιάσει και θα ενώσει ξανά το θρυμματισμένο κοινωνικό ιστό.

Η εναλλακτική, στο ρεαλισμό του σχεδίου της ηγετικής ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ, κατεύθυνση, η ανατροπή του καθεστώτος της κρίσης και η αναπόφευκτη σύγκρουση με την Ευρώπη, δεν είναι καθόλου εύκολη υπόθεση. Τίποτα δεν μπορεί να γίνει όσο θεωρείται δεδομένο, ακόμα και από τα λαϊκά στρώματα, το ευρωπαϊκό πλαίσιο, ο νέος ευρωπαϊκός καταμερισμός υλικής και πνευματικής εργασίας, στον οποίο η Ελλάδα καταλαμβάνει μία από τις χαμηλότερες βαθμίδες. Χρειάζεται σφοδρή κριτική του «εσωστρεφούς ευρωπαϊσμού» της ελληνικής ιδεολογίας, της ταύτισης με τον ευρωπαϊκό εθνοκεντρισμό, που δεν είναι παρά ταύτιση από θέση ήττας, τυπική περίπτωση ταύτισης με τον επιτιθέμενο και επιπλέον, ιστορικά άκαιρη: η Ευρώπη σβήνει. Πρέπει να συγκρουστούμε με τον κοσμοπολιτισμό (ευρωπαϊσμό) της

μεσαίας τάξης και να υπερβούμε κριτικά τον «εθνικισμό» των λαϊκών στρωμάτων.

Αν τελικά η άκρα δεξιά επικρατήσει στα υπόγεια της κοινωνίας, η αριστερά δεν έχει κανένα λόγο ύπαρξης. Η αριστερά χάνει, επειδή στέκει αμήχανη εμπρός στον «εθνικισμό» των λαϊκών στρωμάτων ή ακόμα χειρότερα, τον αντιμετωπίζει αφ' υψηλού. Η άκρα δεξιά, μεταξύ άλλων, συσπειρώνει ντόπιους προλετάριους που αναπολούν ένα έθνος στα πλαίσια του οποίου κάποτε ήταν πολίτες. Η αριστερά της μεσαίας τάξης, έχει, από το ίδιο της το βιοτικό επίπεδο, την πολυτέλεια να μην αντιλαμβάνεται ότι είναι αντιφατική η υποστήριξη τόσο του κράτους πρόνοιας όσο και των «ανοιχτών συνόρων». Στα υπόγεια της κοινωνίας αντιλαμβάνονται σωστά το κράτος πρόνοιας ως εθνική υπόθεση. Αν το «μοίρασμα» -το κατ'

απαίτηση, το χωρίς ανταπόδοση «μοίρασμα»- είναι η βασική αρχή του κράτους πρόνοιας, όπως υποστηρίζει ο ανθρωπολόγος Τζέιμς Γούντμπερν, τότε αυτό το μοίρασμα προϋποθέτει όχι μόνο εθνικό κεντρικό κρατικό μηχανισμό αναδιανομής αλλά προπάντων αυστηρή οριοθέτηση των δικαιούχων. Στις χώρες υποδοχής μεταναστών, η άκρα δεξιά μπορεί να υπερασπιστεί το κράτος πρόνοιας πιο πειστικά από ό,τι η αριστερά. Χρειάζονται απαντήσεις διαφορετικές από εκείνες του κράτους πρόνοιας, χρειάζεται να πάμε πέρα από το κράτος πρόνοιας, να επεξεργαστούμε νέες συνθετικές λύσεις ξεκινώντας από το μοριακό επίπεδο. Πώς μπορεί ένα πολυεθνικό σήμερα προλεταριάτο να αποτελέσει «κοινότητα μνήμης και πεπρωμένου», όταν στα υπόγεια της κοινωνίας, η κοινωνική ιεραρχία παίρνει τη μορφή ιεραρχίας

εθνοτήτων, ενώ ο αγώνας για την επιβίωση, διεξάγεται μέσω εθνοτικών κοινωνικών δικτύων;

Ένα μεγάλο μέρος των ανθρώπων της αριστεράς και του ελευθεριακού χώρου στην Ελλάδα, προέρχονται από τη μεσαία τάξη. Το ίδιο συμβαίνει και στις περισσότερες χώρες του κόσμου. Η κάθοδος στα υπόγεια της κοινωνίας, η περιπλάνηση στους λαβυρίνθους της δεν είναι εύκολη. Επιφυλάσσει δυσάρεστες εκπλήξεις αλλά συγχρόνως και ενδιαφέρουσες συναντήσεις, όπως για παράδειγμα, συναντήσεις με ριζοσπάστες κληρικούς. Όπου η αριστερά κατάφερε, είτε στη Λατινική Αμερική είτε στον Αραβικό κόσμο, να συναντηθεί και να ασκήσει επιρροή στον κόσμο των υπογείων της κοινωνίας, το πέτυχε με τη συνεργασία κληρικών ή ανθρώπων που επιτελούν λειτουργία κληρικών. Και οι κληρικοί, είναι κατά κανόνα πολύ έξυπνοι άνθρωποι. »

Δεν θα μπουν στον δικό σου κόπο, αν δεν είσαι ανοιχτός να μπεις στον δικό τους.

Στροφή προς τη μεσαία τάξη ή στροφή προς τα λαϊκά στρώματα, τους χαμηλόμισθους, τους άνεργους, τους υποαπασχολούμενους; Αυτό το τελευταίο δίλημμα είναι πραγματικό, όταν παίρνει τη μορφή: επικέντρωση του ΣΥΡΙΖΑ στην επικράτησή του στα πλαίσια του πολιτικού συστήματος που αναδύεται μέσα από τη σταθεροποίηση του καθεστώτος της κρίσης ή αντίθετα συγκρότηση κοινωνικών δικτύων τα οποία θα ριζώνουν στα υπόγεια και θα διαπεράσουν μετασχηματίζοντας όλο το κοινωνικό οικοδόμημα, ακόμα και μερίδες της μεσαίας τάξης, δημιουργώντας έτσι μακροπρόθεσμα δυνατότητες για πραγματικά ριζοσπαστικές πολιτικές λύσεις.

Ποιες είναι οι προοπτικές της αριστερής πτέρυγας του ΣΥΡΙΖΑ; Η ριζοσπαστικοποίηση του πολιτικού λόγου του ΣΥΡΙΖΑ από μόνη της, δεν λέει τίποτα. Χωρίς την αντίστοιχη ριζοσπαστικοποίηση των κοινωνικών πρακτικών των λαϊκών στρωμάτων, αποτελεί μόνο πλειοδοσία σε μια κούφια επαναστατική ρητορεία, πλειοδοσία στην οποία ανταγωνίζονται η αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ και άλλοι. Τα λαϊκά στρώματα πρέπει να αναδιοργανωθούν κοινωνικά σχεδόν εξαρχής. Δεν τους λείπει απλώς η συνδικαλιστική οργάνωση ή η ριζοσπαστική πολιτική εκπροσώπηση. Σε σχέση με αυτό το πολύ πιο δύσκολο καθήκον της ανασυγκρότησης των κοινωνικών δεσμών στο μοριακό επίπεδο, θα κριθεί ο καθένας, τόσο εμείς όσο και η αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ. Η λύση δεν είναι η επίκληση της ενότητας των πολιτικών οργανώσεων της αριστεράς – η πολυδιάσπαση της αριστεράς είναι πράγματι επιζήμια για τα λαϊκά συμφέροντα, όμως δεν αποτελεί παρά ένα σύμπτωμα.

Η αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ, η ΑΝΤΑΡΣΥΑ και οι περισσότερες από τις υπόλοιπες οργανώσεις της άκρας αριστεράς, καθώς είναι βαθιά κρατικίστικες, δεν μπορούν παρά να συλλάβουν λύσεις

πολιτικές, λύσεις διά μέσου του κράτους, οι οποίες αντιστοιχούν σε μια εποχή που έχει παρέλθει (βλ. κε-ϊνσιανό κράτος). Ωστόσο, όπως και τα κόμματα της λατινοαμερικάνικης αριστεράς, θα μπορούσαν να παίξουν ένα σύγχρονο ιστορικό ρόλο με την προϋπόθεση της ανάδυσης ισχυρών κοινωνικών κινήματων, όχι όμως τόσο ισχυρών, ώστε να αναλάβουν τα ίδια την πολιτική εκπροσώπησή τους. Έναν τέτοιο ρόλο, ο Γκράτσι θα τον αποκαλούσε σύγχρονο καισαρισμό. Στη Λατινική Αμερική η αριστερά ανέλαβε την κυβερνητική εξουσία χάρη στην παρουσία ισχυρών κοινωνικών κινήματων, όχι όμως τόσο ισχυρών, ώστε να δρομολογήσουν μια ριζική κοινωνική και πολιτειακή αλλαγή.

Η ομαλή κυβερνητική διαδοχή, η ανάδειξη του ΣΥΡΙΖΑ σε ηγετική δύναμη της κεντροαριστεράς ή η σταθεροποίηση ενός νέου δικομματισμού προϋποθέτουν την επιστροφή στην οικονομική ανάπτυξη. Όμως, η ανάκαμψη της οικονομίας στο άμεσο μέλλον, δεν είναι καθόλου δεδομένη. Ακόμα κι αν επέλθει, θα είναι εξαιρετικά ευάλωτη εξαιτίας μιας πληθώρας παραγόντων, όπως για παράδειγμα οι εσωτερικές κοινωνικές συγκρούσεις ή η επιδείνωση της παγκόσμιας οικονομίας. Επίσης, δεν πρέπει καθόλου να ξεχνάμε ότι η σημερινή κρίση στην Ευρώπη δεν είναι απλώς μια συνήθης κυκλική οικονομική κρίση και δεν εξαντλείται στην κρίση της παγκόσμιας οικονομίας, η οποία ξέσπασε το 2008. Έχει, πρώτα από όλα, να κάνει με την πολυεπίπεδη παρακμή και την υποβάθμιση της Ευρώπης στο παγκόσμιο γίγνεσθαι. Όλες αυτές οι παράμετροι, εκδηλώνονται υπέρμετρα μεγεθυμένες στην ελληνική κοινωνική, πολιτισμική, οικονομική, πολιτική, δημογραφική κρίση. Σε κάθε περίπτωση, στην Ελλάδα κανένας στην κυβέρνηση ή στην αντιπολίτευση, δεν φαίνεται να έχει σχέδιο για το ενδεχόμενο η ύφεση να υποτροπιάσει ή να συνεχιστεί για 3-4 χρόνια ακόμα. Τέτοια

σχέδια υπάρχουν στην Ουάσιγκτον, τις Βρυξέλλες ή το Βερολίνο. Στην Ελλάδα κυβέρνηση και αντιπολίτευση δεν τολμούν παρά να στοιχηματίσουν στην «ανάπτυξη».

7-6-2014

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Το θέμα μας σε αυτό το κείμενο, είναι οι εναλλακτικές δυνατότητες του κοινωνικού κινήματος απέναντι στη δρομολόγηση στα πλαίσια του πολιτικού συστήματος μιας διαδικασίας που μπορεί να οδηγήσει σε μια κοινοβουλευτική πλειοψηφία του ΣΥΡΙΖΑ. Χρησιμοποιήσαμε λοιπόν περιγραφικές διατυπώσεις, όπως «μεσαία τάξη», «μικρή και μεσαία αστική τάξη» χωρίς να μας απασχολήσουν εδώ συνολικά οι κεφαλαιοκρατικές σχέσεις παραγωγής και αναπαραγωγής, οι επιμέρους οικονομικές δραστηριότητες της αστικής τάξης και το πώς αρθρώνονται μεταξύ τους (εφοπλισμός, τουρισμός, τράπεζες, κερδοσκοπία ακινήτων, κατασκευές, ΜΜΕ, εμπόριο, οργανωμένο έγκλημα), οι σχέσεις ανάμεσα σε ολιγάρχες, οικογενειακές δυναστείες, μετόχους, κρατικές και εταιρικές γραφειοκρατίες, μικροεπιχειρηματίες, ελευθεροεπαγγελματίες, πολιτικούς, διανοούμενους, καλλιτέχνες και άλλους. Επίσης, δεν μιλήσαμε γενικά για το «κόμμα» της αστικής τάξης που σχεδόν ανέκαθεν υφίσταται σε διάσπαρτη μορφή, περιλαμβάνοντας όχι μόνο τα πολιτικά κόμματα αλλά επίσης ΜΜΕ, μορφωτικά ιδρύματα, ομάδες πίεσης κ.ά. και το οποίο στις μέρες μας αποτελεί ένα σύστημα από δίκτυα εξουσίας. Εδώ εστίασαμε σε μια διαδικασία της οργανικής ένταξης και αναβάθμισης του ΣΥΡΙΖΑ σε εξέχον κέντρο αυτού του συστήματος. Πάντως, η μικρή και μεσαία αστική τάξη έχει ένα ιδιαίτερο πολιτικό ενδιαφέρον όχι απλώς γιατί πολύ συχνά κρίνει την έκβαση των εκλογικών αναμετρήσεων αλλά γιατί σε αυτήν καταγράφεται η γενική θέληση της αστικής τάξης και τα συλλογικά της συμφέροντα πολύ καλύτερα από ό,τι στον ένα ή στον άλλο ολιγόρχη. Επομένως, χρησιμοποιήσαμε τον όρο «μεσαία τάξη», γιατί για το θέμα μας η διαβεβαίωση του Μαρξ ότι «η δύναμη στο αστικό καθεστώς είναι η μεσαία τάξη», αρκεί.

Από τον Σωφρονισμό στην Αιχμαλωσία και τον Διάχυτο Κοινωνικό Έλεγχο

Σπύρος Τζοανόπουλος

Στις φυλακές «τύπου Γ» θα εγκλείονται καταδικασμένοι, αλλά και υπόδικοι, για τρομοκρατία, εσχάτη προδοσία και λοιπά αδικήματα σχετιζόμενα με εγκληματική οργάνωση, εκτίοντας πραγματική ποινή (δηλαδή χωρίς κανένα ευεργετικό υπολογισμό) τουλάχιστον 4 ετών εντός αυτών. Θα κρατούνται επίσης, όσοι κρατούμενοι κρίνονται επικίνδυνοι για την ασφάλεια της χώρας και τη δημόσια τάξη, καθώς και όσοι κρίνονται επικίνδυνοι για την τάξη και την ασφάλεια της φυλακής, όπου κρατούνται. Μέχρι σήμερα βέβαια, η τιμωρία μέσω των διαρκών μεταγωγών ήταν μια πραγματικότητα για μια σειρά κρατουμένων που έμπαιναν στο στόχαστρο των σωφρονιστικών και διεπτόταν από την πλήρη αυθαιρεσία των τελευταίων: με τη θέσπιση του μέτρου όμως με τη βούλα του νόμου σκοπός είναι η διάχυση του φόβου για την αποτροπή των διεκδικήσεων εντός των φυλακών. Ο νόμος προβλέπει επίσης και μια σειρά από ολοκληρωτικά μέτρα, όπως:

- Καθολική στέρηση του δικαιώματος χορήγησης αδειών σε κρατούμενους αυτής της ειδικής κατηγορίας.
- Καθολική στέρηση της ημιελεύθερης διαβίωσης.
- Καθολική στέρηση του δικαιώματος των μεροκάματων.
- Ο χρόνος για την αποφυλάκιση όσων έχουν καταδικαστεί σε ποινή ισόβιας κάθειρξης για συμμετοχή σε τρομοκρατική οργάνωση αυξάνεται στα 20 χρόνια, από 16 που ισχύει σήμερα.

· Στέρηση-περιορισμός του δικαιώματος επικοινωνίας, τηλεφωνικής και δια ζώσης με το κοινωνικό τους περιβάλλον, με τρόπο και όρους που θα διαμορφώνονται από τον εσωτερικό κανονισμό του Καταστήματος, από την αυθαιρεσία δηλαδή των σωφρονιστικών!

· Ο Εισαγγελέας Εκτέλεσης Ποινών παραγγέλλει με βάση την καταδικαστική απόφαση ή το ένταλμα προσωρινής κράτησης την μεταγωγή στις φυλακές ή στις πτέρυγες τύπου Γ¹ κρατουμένων και υποδικών για τα εγκλήματα του άρθρου 187Α και συναφή. Επίσης, ο ίδιος Εισαγγελέας κρίνει, κατά τρόπο απόλυτο, ποιοι από άλλες κατηγορίες κρατουμένων αποτελούν απειλή όχι μόνο για τη τάξη και την ασφάλεια της φυλακής αλλά και

της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, ώστε να μεταχθούν σε καταστήματα τύπου Γ.

Εκεί που το πράγμα ξεφεύγει από τα μέχρι τώρα ευρωπαϊκά δεδομένα και αρχίζει να γεινιάζει με νομικά ήθη των ΗΠΑ είναι στις διατάξεις που προβλέπουν «ευνοϊκές» ρυθμίσεις για συνεργαζόμενους. Όσοι είναι υπαίτιοι οποιασδήποτε εγκληματικής πράξης (εκτός από συμμετοχή σε τρομοκρατική οργάνωση), εφόσον έδωσαν πληροφορίες ή με οποιονδήποτε τρόπο συνετέλεσαν στην εξάρθρωση τρομοκρατικής οργάνωσης ή σύλληψη φυγόντων ή φυγόποινων για πράξεις τρομοκρατίας του άρθρου 187Α, επιβραβεύονται με αποφυλάκιση, με αναστολή της ποινικής δίωξης,

με απόλυση! Ξεκάθαρος στόχος της ρύθμισης είναι η διάχυση του κλίματος ανασφάλειας μεταξύ των κρατουμένων, με απώτερο στόχο να σπάσει η αλληλεγγύη μεταξύ «ποινικών» και «πολιτικών».

Επίσης, ειδική υπηρεσία της αστυνομίας –ο κανονισμός λειτουργίας της οποίας θα είναι απόρρητος και δεν θα δημοσιευτεί– θα είναι πλέον υπεύθυνη όχι μόνο για την εξωτερική και περιμετρική φρούρηση της φυλακής, αλλά θα ελέγχει και την είσοδο-έξοδο σε αυτήν.

Πέραν της αυστηροποίησης των μέτρων που προβλέπονται για τους τρόφιμους των φυλακών αυτών, άξιο παρατήρησης είναι η διευρυμένη δυνατότητα που δίνει το κράτος στον εαυτό του να πράξει κατά το δοκούν. Ενδεικτικό είναι ότι επιτρέπεται στον κρατούμενο να προσφύγει εναντίον της κράτησής του σε φυλακές τύπου Γ' ενώπιον Δικαστικού Συμβουλίου, ο Εισαγγελέας όμως μπορεί να τον ξαναστέλνει στις φυλακές Γ' επ' άπειρον, αφού του επιτρέπεται να επανεκδώσει νέα εντολή κράτησης για τον ίδιο κρατούμενο, «εφόσον προκύψουν νέα στοιχεία». Το πανηγυρικότερο όλων όμως είναι ότι τα βουλεύματα και οι διατάξεις αυτές κοινοποιούνται υποχρεωτικά στον Υπουργό Δικαιοσύνης, ο οποίος έχει και ο ίδιος δυνατότητα προσφυγής!

Νομιμοποιητικός πυλώνας της φυλακής στο κοινωνικό συμβόλαιο είναι η αντίληψη περί σωφρονισμού του εγκλείστου. Στο νέο νομοσχέδιο, όπως σωστά έχει διαπιστωθεί από τους εγκληματολόγους όλου του πολιτικού φάσματος, η αντίληψη αυτή υπονομεύεται ανοιχτά και σαν σκοπός πλέον τίθεται η εξουδετέρωση-αχρήστευση του απείθαρχου υποκειμένου, άσχετα από την «βαρύτητα» της πράξης που τον οδήγησε στη φυλακή. Ενδεικτικό είναι ότι ο νομοθέτης δεν έχει ως κριτήριο την ποινική απαξία του εγκλήματος, που διέπραξε ο κρατούμενος, ώστε να στείλει στις φυλακές τύπου

Γ' τους «βαρυποινίτες»: αντίθετα, κριτήριό του είναι η απειθαρχία, η οποία μπορεί π.χ. να στείλει έναν υπόδικο για οποιοδήποτε έγκλημα στην απομόνωση των φυλακών Γ', επειδή διαπληκτίστηκε με έναν σωφρονιστικό υπάλληλο.

Από την 11η Σεπτεμβρίου 2001 και μετά παρατηρείται η εντεινόμενη ενσωμάτωση και στο Ελληνικό δίκαιο του Ποινικού Δικαίου του Εχθρού. Πρόκειται για μια δικαϊκή αντίληψη, που έρχεται σε ρήξη με τα νομιμοποιητικά θεμέλια του Κράτους Δικαίου και εδράζεται στην αντίληψη ότι ορισμένες «απειθαρχες» κατηγορίες κοινωνικών υποκειμένων δε θα πρέπει να προστατεύονται από την ίδια δέσμη νομικών εγγυήσεων, όπως ένας πλήρης φορέας δικαιωμάτων: αντίθετα, θα πρέπει να θεσπιστούν διατάξεις που θα κατοχυρώνουν αντιμετώπιση Εχθρού. Πρόκειται για την προσπάθεια ρύθμισης της σχέσης της κατάστασης εξαίρεσης στο πεδίο της εφαρμογής του ποινικού νόμου, της σχηματοποίησης δηλαδή κανόνων, που θα ρυθμίζουν την απελευθέρωση δυνατοτήτων κρατικής βίας σε απείθαρχα υποκείμενα. Το Ποινικό Δίκαιο του Εχθρού τιμωρεί αυστηρότερα ακριβώς για το φρόνημα του εγκληματία, και η υιοθέτησή του ακριβώς εξυπηρετεί την επισημοποίηση και τον καθαγιασμό του «χαμηλής έντασης» εμφυλίου πολέμου που διεξάγεται στο εσωτερικό των Δυτικών κοινωνιών. Στην Ελλάδα ήταν μέχρι πρόσφατα το αντάρτικο πόλης (και το «κοινό» έγκλημα όταν απάγει επιχειρηματίες «εθνικού ενδιαφέροντος»), αλλά ο κύκλος των εχθρών έχει ήδη διευρυνθεί στους «βίαιους ριζοσπάστες» και στους «παραβατικούς μετανάστες». Όλοι όσοι βρίσκονται στην πρώτη γραμμή του κοινωνικού ανταγωνισμού γίνονται θύματα του νομικού ολοκληρωτισμού, ακριβώς γιατί το παράνομο των πράξεών τους έχει έκδηλα πολιτικό χαρακτήρα. Το πολιτικό/αστυνομικό/δικαστικό σύμπλεγμα δρα πλέον σαν ενιαία εξουσία. Η ζώνη αυτή ολοένα και

θα επεκτείνεται, όσο θα διευρύνεται και ο κύκλος των ανθρώπων, που η εξουσία θέλει να θέσει σε καθεστώς εξαίρεσης. Ο κύκλος έχει ήδη διευρυνθεί στους μετανάστες και σιγα-σιγά θα περιλάβει και τους οφειλότες του Δημοσίου, ενώ σχέδια για ιδιωτικοποίηση των κέντρων κράτησης αρχικά και των φυλακών σε επόμενο στάδιο έχουν κάνει την εμφάνισή τους, απλώνοντας το σκοτάδι της αυθαιρεσίας και εντείνοντας την επίθεση στο εγκλειστο κομμάτι της κοινωνίας μας.

Στο πεδίο της σωφρονιστικής νομοθεσίας, η απόρριψη του προηγούμενου νομοσχεδίου για την μεταρρύθμιση του Σωφρονιστικού Κώδικα σε ηπιότερη κατεύθυνση, συνδυαστικά με την μη εφαρμογή των εξαγγελθέντων μέτρων για την αποσυμφόρηση και αντ' αυτών η ψήφιση στα θερινά τμήματα μιας Βουλής, που θυμίζει Βαϊμάρη, του πιο επιθετικού νομοσχεδίου που έχει κατατεθεί από αυτή την κυβέρνηση είναι μια άνευ προηγουμένου επίθεση, που οφείλουμε να την τσακίσουμε. Ο βασικός στόχος του νόμου, πέραν όλων των λοιπών σχεδίων έντασης του ολοκληρωτισμού, είναι να σπάσει τους δεσμούς αλληλεγγύης των κρατουμένων, αφενός μεταξύ τους και αφετέρου με τους «έξω». Αυτό που φοβίζει την εξουσία πιο πολύ δεν είναι ούτε το οργανωμένο έγκλημα που ελέγχει ολόκληρα πεδία στις φυλακές, ούτε οι αποδράσεις, ούτε η «ανομία» εντός των τειχών των φυλακών. Αντίθετα, είναι αυτό που διαχρονικά τρομοκρατούσε και τρομοκρατεί κάθε εξουσία που υπήρξε, και δεν είναι άλλο από την αυτοοργάνωση των από τα κάτω που συνειδητοποιούν ότι δεν έχουν να χωρίσουν τίποτα μεταξύ τους και δεν έχουν να χάσουν τίποτα παρά τις αλυσίδες τους. Η μάχη για τις φυλακές θα κρίνει πολλά: εμείς θα κρατήσουμε τη θέση, που μας ανήκει, στο πλευρό της αγωνιζόμενης κοινωνίας για την κοινωνική απελευθέρωση.

ΟΙ ΕΜΦΥΛΙΟΙ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Φιλήμονας Πατσάκης

Όταν ανοίγεις την εφημερίδα ή μια ιστοσελίδα, δεν ξέρεις από πού να αρχίσεις να συλλέγεις στιγμές φρίκης και πολέμου. Γάζα, Ιράκ, Συρία, Λιβύη, Ουκρανία, για την Αφρική δε συζητάμε, Φέργκιουσον. Αν η ανάγνωση γίνει προσεκτική τότε ανακαλύπτεις μια αδυναμία ανάλυσης των συμβάντων ανεξάρτητα της ιδεολογικής ή δημοσιογραφικής προσπάθειας διαχείρισης της πληροφορίας. Αυτή η αδυναμία φαίνεται και από την πλήρη απουσία μιας συνεκτικής

αντίστασης σε όσα συμβαίνουν. Υπάρχει μια πρώτη και ίσως ρηχή ερμηνεία της αμηχανίας αυτής και δεν είναι άλλη από την κατάρρευση της ρύθμισης του μεταπολεμικού παγκόσμιου στάτους. Δηλαδή παρακολουθούμε μια εντελώς νέα γεωπολιτική συνθήκη, που θα οδηγήσει σε μια νέα παγκόσμια ισορροπία. Όμως το ερώτημα παραμένει αμείλικτο. Ποιος είναι ο λόγος που ξεσπούν τόσο εύκολα εμφύλιοι πόλεμοι μικρής ή μεγάλης έντασης; Ποιος είναι ο λόγος που οι θάνατοι άοπλων αμέτοχων είναι

μέρος μιας διαρκώς επεκτεινόμενης καθημερινότητας; Τέλος, ποιος είναι ο λόγος που υπάρχει αυτή η αναδιανομή ισχύος; 190000 είναι οι νεκροί της Συρίας, Χιλιάδες οι νεκροί στο Ιράκ, εκατοντάδες οι νεκροί στην Ουκρανία, ακόμα και οι 2 νεκροί στο Μιζούρι δείχνουν μια ευκολία της εξουσίας στην οριστική εξολόθρευση του αντικειμένου της εξουσίας. Ο φόνος είναι πλέον μέρος όχι μιας στρατιωτικής συνθήκης αλλά ενός κατασταλτικού μηχανισμού.

Μια μικρή κοπέλα στέκεται μπροστά »

στο ερειπωμένο της σπίτι και προσπαθεί να παραμερίσει τα ερείπια για να μπορέσει να διασώσει κάτι από την κατεστραμμένη της οικειότητα. Αυτό το κάτι είναι κάποια βιβλία. Μέσα στην διάλυση της ζωής στην Γάζα γιατί να προβείς σε μια τέτοια ανορθολογική επιλογή; Μα διότι είναι η μόνη που μπορεί να διατηρήσει την πληττόμενη έννοια της ύπαρξης από την οριστική της διάρρηξη. Αυτή είναι η κρίσιμη ιαχή των μαζών σε πάρα πολλούς εμφυλίου σε όλο τον κόσμο. Πρέπει να ξαναυπάρξουμε και, για να συμβεί αυτό, πρέπει να επινοήσουμε εκ νέου τους θεσμούς, τους ορισμούς πρέπει να δούμε την διάλυση της έννοιας του ιστορικού υποκειμένου και την αδυναμία του κράτους να ορίσει τους όρους της ζωής ως δυνατότητα μιας νέας συνθήκης. Μακριά και πέρα από το κράτος μπορεί να υπάρξει και ζωή και οργάνωση της ζωής.

Στο Ιράκ το Isis κατέλαβε μια τεράστια περιοχή στο Βόρειο Ιράκ και το ένωσε με τις περιοχές που κατέχει στην Συρία, ορίζοντας την περιοχή που κατέχει ως χαλιφάτο!! Δεν είναι τυχαίο ότι αποφεύγουν να πουν την περιοχή κράτος, διότι δεν είναι. Είναι οι πρώτοι που αναγνωρίζουν μια νέα διάσταση στην συγκρότηση των κρατικών δομών. Υπάρχει μια οριστική ρωγμή στο καθεστώς της νεωτερικότητας και του λόγου της, που αγγίζει όλα τα επίδικά της διάρθρωσης της κοινωνικής ζωής. Εξετάζοντας αυτό το σύνολο των πολέμων μπαίνουμε σε μια έκταση καθοριστικών ερωτημάτων. Πως συνέβη και ο συνεχής εξορθολογισμός καθώς και η αέναη πρόοδος επέφεραν την αποχαλίνωση της εξουσίας; Πως αυτή η αποχαλίνωση έφτασε να μην μπορεί να παράγει όχι μόνο τους όρους της ζωής αλλά και μια ομογενοποιητική πλατφόρμα πέραν του φόβου και της ανασφάλειας; Πως μπορούν επιθέσεις, όπως της Αμερικής στο Ιράκ και την Λιβύη, να παράγουν κράτη παρίες,

που γρήγορα διαλύονται;

Σε όλα αυτά θα πρέπει να σταθούμε στα υλικά αποτελέσματα της επέκτασης της κατάστασης εξαίρεσης και στην διαρκώς διευρυνόμενη ζώνη εκτός δικαίου που δημιουργεί, επίσης στην τεράστια κρίση της κρατικής δομής που οφείλεται και στην κατάρρευση κάθε μεταπολεμικής σταθεράς. Η νεωτερικότητα, αντικαθιστώντας τον Θεό με τον νόμο και ενοποιώντας τους διάσπαρτους ψυχισμούς με το έθνος - κράτος, έδωσε μια νέα διάσταση στη συγκρότηση των κοινωνιών. Αυτή η διακυβέρνηση είχε ανάγκη από την ύπαρξη ενός συνεκτικού υποκειμένου και από την αφηρημένη έννοια της ανθρωπότητας, για να λειτουργήσει. Το υποκείμενο ήταν μέρος της ομογενοποιητικής λογικής των κοινωνικών συμβολαίων, της γενικής βούλησης κτλ. Είχαμε λοιπόν μια τριπλή πρωταρχικότητα, του υποκειμένου που πρέπει να υποταχθεί, της εξουσίας που πρέπει να θεμελιωθεί και της νομιμότητας που πρέπει να γίνει σεβαστή. Η κρίση αυτής της τριπλής πρωταρχικότητας είναι καθοριστική για την ερμηνεία του σήμερα. Εξηγεί τόσο την ευκολία της εξουσίας στον φόνο των υπηκόων, αλλά και την αντίστροφη κίνηση των κινημάτων που γρήγορα περνάν σε εξεγερτικές συνθήκες, καθώς δεν υπάρχει κανενός είδους μεσολάβηση αλλά και ούτε κάποιος διαπραγματευτής.

Το αεροσκάφος των Μαλαισιανών αερογραμμών, τα συνεχώς αυξανόμενα πτώματα προσφύγων στις ακτές της Μεσογείου, η σφαγή στην Γάζα, το χαλιφάτο που στήθηκε στα βόρεια του Ιρακ και σε μεγάλη έκταση στην Συρία, είναι κοινές πλευρές μιας νέας γεωπολιτικής συνθήκης. Είναι μέρη της αποδόμησης του όποιου μοντέλου συγκρότησε τον κόσμο μεταπολεμικά. Καθώς το παιδικό διαμελισμένο σώμα του μικρού παιδιού σε κάποια παραλία της Παλαιστίνης στέκει εκεί απο-

σβολώνοντας το βλέμμα, είναι η πρώτη φορά εδώ και πολύ καιρό που ο άνθρωπος του ανεπτυγμένου κόσμου ξέρει. Δεν υπάρχει επιστροφή σε μια πρότερη κατάσταση, ο ιδιότυπος σύγχρονος ρομαντισμός του καπιταλισμού δεν μπορεί να στηριχθεί πουθενά και καταρρέει. Τα διαμελισμένα παιδικά σώματα σηματοδοτούν την ανάγκη για μια νέα ερμηνεία του ανθρωπισμού, καθώς κάθε έννοια χάνει τον ερμό και την πολιτική της σημασία. Πάνω στους λόφους του Ισραήλ οι ζητωκραυγές για την επιτυχία των βομβών εκφράζουν την ανατροπή της έννοιας του ανθρώπου, αλλά και μια αγωνία που έρχεται σε αντίθεση με την δύναμη του έθνους τους. Αν οι υπαρξιστές του 20ου αιώνα περιέγραφαν την ανάδυση της ύπαρξης σε κεντρικό σημείο όλων, ως ναυτία, σήμερα είναι η καθαρή διάλυση της ύπαρξης που προκαλεί τα ίδια συναισθήματα

Όλα ξεκίνησαν από τον πόλεμο ενάντια στην τρομοκρατία, που έλαβε ολοκληρωτικά χαρακτηριστικά, καθώς στόχευε στην μονολιθική συνοχή της δύσης με βάση ένα νέο παράδειγμα καταστολής. Το σύνολο των συγκρούσεων στηρίζονται στον ευρύ ορισμό "των παράνομων μαχνητών του εχθρού", οδηγώντας στη διεύρυνση της έννοιας της ενοχής και των εν δυνάμει υπόπτων, οριοθετώντας σε ασφικτικά πλαίσια τα όρια της όποιας αντίστασης. Η αμφισβήτηση της νομιμότητας της κράτησης είναι ένα θεμελιώδες δικαίωμα του αστικού ποινικού δικαίου, που η κατάργηση του θα έχει μακροπρόθεσμα μεγάλες συνέπειες πάνω στον ήδη αντιδραστικό ποινικό πολιτισμό. Τα βασανιστήρια για πρώτη φορά, μετά από πολύ καιρό, βγαίνουν από την ομιχλώδη περιοχή της έκτακτης ανάγκης, για να εγκατασταθούν οριστικά στο κέντρο των νόμιμων κατασταλτικών δυνατοτήτων. Καθώς κάθε εκτός καταργείται, τα αντιπολεμικά κινήματα οφείλουν να λάβουν υπόψη τους

Συμφαίνοντας αντιστάσεις Της Μάντυ

Το 2006, ο EZLN (ο Στρατός των Ζαπατίστας για την Εθνική Απελευθέρωση) εξέδωσε την Έκτη Διακήρυξη της Ζούγκλας Λακαντόνα, κηρύσσοντας τον πόλεμο στη μεξικανική κυβέρνηση. Σκοπός της ήταν να επεκτείνει τον ζαπατιστικό αγώνα σε όλους τους «εκμεταλλεζόμενους και αποστερημένους ανθρώπους του Μεξικό». Στην Έκτη Διακήρυξη, ο Υποδιοικητής Μάρκος καταθέτει μια σύντομη ιστορία του κινήματος των Ζαπατίστας και του πώς αυτό έχει αλλάξει, αποδεικνύοντας ότι η όλη επαναστατική διαδικασία είναι πρωτεύικη και δυναμική. Ο Μάρκος απ' αυτή την ιστορία συμπεραίνει, ότι οι διαπραγματεύσεις με τους πολιτικούς είναι χάσιμο χρόνου. Γι' αυτόν τον λόγο, από την αθέτηση των συμφωνιών του San Andres, οι Ζαπατίστας υπάρχουν αυτόνομα. Το 1994, με την εξέγερση των Ζαπα-

τίστας, οι περισσότεροι ιδιοκτήτες γης στη Λακαντόνα φοβήθηκαν, κι έτσι οι αυτόχθονες κατόρθωσαν να καταλάβουν τη γη. Η αυτονομία τους δεν είναι μια παραχώρηση από το κράτος, αλλά κάτι που πρέπει συνεχώς να διεκδικούν. Αυτό σημαίνει ότι οι ζαπατιστικές κοινότητες να μην ελέγχουν τους πόρους και την επικράτεια της Τσιάπας με αυτοδιεύθυνση, ωστόσο βρίσκονται υπό τη συνεχή απειλή των ενοχλήσεων και της εξάρθρωσης από το μεξικανικό στρατό και τους παραστρατιωτικούς. Τα έσοδα προέρχονται από τα αγροτικά πλεονάσματα, όπως του καφέ, κι από ΜΚΟ κι αλληλέγγυες ομάδες. Η αυτονομία τους είναι μια πράξη απαλλοτρίωσης που προφυλάσσει μια κουλτούρα και μια κοσμοαντίληψη, η οποία είναι διακριτή από τον ηγεμονικό κόσμο. Ωστόσο, η αυτονομία στην Τσιάπας δεν είναι αρκετή. Όπως γράφει ο Μάρκος, «θα χάσουμε τα πάντα,

εάν παραμείνουμε ως έχουμε, γι' αυτό πρέπει να προχωρήσουμε μπροστά».

Η Έκτη Διακήρυξη καλεί την πολιτική κοινωνία σε εθνικό και διεθνές επίπεδο να παλέψει ενάντια στον νεοφιλελευθερισμό. Σε εθνικό επίπεδο, η Έκτη προτείνει τη συνομιλία συμφωνιών με αριστερές οργανώσεις σ' όλη τη μεξικανική επικράτεια και τη συνέχιση μιας διαδραστικής καμπάνιας για ένα «εθνικό πρόγραμμα αντίστασης», το οποίο ονομάζεται «Η Άλλη Καμπάνια». Η οργάνωση στο εθνικό επίπεδο ήταν καλύτερο να γίνεται πρόσωπο με πρόσωπο, παρά απλώς και μόνο μέσω των ανακωθώντων. Επιλέγουν χώρους που είναι άμεσοι χωρίς μεσάζοντες, χώρους αόρατους στους κυρίαρχους. Η Άλλη Καμπάνια δέχτηκε πολλή κριτική, επειδή συνέπεσε με τις εκλογές της χώρας. Πολλοί αριστεροί πιστεύουν, ότι η καμπάνια »

τους διέσπασε τα αριστερά κόμματα. Οι Ζαπατίστας, έχοντας την εμπειρία της μεξικανικής κυβέρνησης, έφτασαν να πιστεύουν πως το να προσπαθείς να συνεργαστείς με την πολιτική της κυριαρχίας είναι μάταιο. Ακόμη κι αν ένα αριστερό κόμμα νικούσε, μια πλειοψηφία που θα κέρδιζε τις εκλογές, δεν θα βοηθούσε τους περιθωριοποιημένους. Διότι οι πολίτες είναι «πελάτες» του κράτους, το οποίο με τη σειρά του είναι πελάτης μιας μεγαλύτερης επιχείρησης, του νεοφιλελευθερισμού. Η Άλλη Καμπάνια σταμάτησε όμως, όταν το Μάιο μια βίαιη διαδήλωση ξέσπασε στο Ατένκο, στην οποία συμμετείχαν και οι Ζαπατίστας. Ωστόσο, το πνεύμα της Έκτης Διακήρυξης και οι επιδράσεις της Άλλης Καμπάνιας εξακολουθούν και είναι σήμερα ακόμη έκδηλα στην πόλη του Μεξικό. Η Άλλη Καμπάνια ήταν μια προσπάθεια άσκησης άλλων πολιτικών και συγκρότησης ενός ισχυρού δικτύου αντίστασης στο Μεξικό.

Επισκέφτηκα το Μεξικό μ' ένα γκρουπ Αμερικανών σπουδαστών, μέσω του Δικτύου Αλληλεγγύης στο Μεξικό. Η εντύπωση που αυτό το ταξίδι μου άφησε, είναι πως η ιδέα της Έκτης Διακήρυξης έχει μπει πραγματικά σε λειτουργία. Μια βραδιά στην πόλη του Μεξικό, συζητούσα με δυο συντρόφους που συνάντησα, έναν δικηγόρο κι έναν καλλιτέχνη του δρόμου, οι οποίοι μάχονται σε διαφορετικά πεδία, ενάντια σε διαφορετικές μορφές εξουσίας και με διαφορετικά μέσα. Μου είπαν πως και των δύο οι πράξεις είναι απαραίτητες, για να υποστηρίξουν ένα δυναμικό, ευρύ φάσμα αντίστασης, κι ότι ο ένας έχει ανάγκη τον άλλον προκειμένου να παλέψουν ενάντια στο αφομοιωτικό κτήνος που είναι ο καπιταλισμός. Είπαν, «υφαίνουμε το υφαντό της αντίστασης». Η Έκτης Διακήρυξη ώθησε αυτό το δίκτυο της αντίστασης, το οποίο απορρίπτοντας τον καπιταλισμό οικοδομεί έναν άλλο κόσμο.

Η δικτύωση αποτελεί μια μέθοδο αντίστασης, η οποία δεν αναπαράγει ιεραρχικές, φασιστικές δομές και δυνητικά μπορεί να απειλήσει τον ύστερο καπιταλισμό, απαντώντας στην πολυπλοκότητα των αγορών με επαναστατική πολυπλοκότητα. Τα δίκτυα είναι εξορισμού διασπαρμένα και πολυκεντρικά. Δεν υπάρχει ένα απόλυτο κέντρο που διατάσσει, αλλά ένα πολύπλοκο, ανεξάρτητο σύστημα δικτυώσεων που συνεργάζεται κι επικοινωνεί πέρα απ' τα σύνορα. Ο απλός χαρακτήρας των δικτύων βρίσκεται σε τέτοια αντίθεση προς τις καθιερωμένες ιεραρχίες, που γίνεται δύσκολο να διαρραγεί. Όπως το διατύπωσε ο Γκρέμπερ, «οδήγησέ με στον αρχηγό σου είναι η πρώτη απαίτηση των εξωγήινων στους γήινους, της αστυνομίας στους διαδηλωτές, των δημοσιογράφων στους επαναστάτες». Η ζαπατιστική ιδέα της αυτονομίας, το να διατάσσεις υπακούοντας, και η οριζόντια οργάνωση συμβαίνει να είναι η φύση των δικτύων, με την αλληλεγγύη να συνιστά την κόλλα.

Στο Μεξικό, το κράτος πάντα προσπαθεί να αποπέμψει την ιστορία των λαϊκών αγώνων, για να αναπαράγει το αποικιοκρατικό υπόδειγμα. Φαίνεται να υπάρχει ένας κύκλος θύμησης της ιστορίας απ' την πλευρά του λαού και διαγραφής της ιστορίας απ' την πλευρά της κυβέρνησης. Το να επιδεικνύεις τη συνέχεια των λαϊκών αγώνων, έχει να κάνει με το να εκδικείσαι μια μακρά ιστορία εγκλημάτων προσεκτικά καλυμμένων. Η προβολή των αδιάφθορων ηγετών, δείχνει ότι η μάχη δεν έχει χαθεί, αλλά συνεχίζεται. «Οι Πάντσος», για παράδειγμα, πήραν το όνομά τους από τον Πάντσο Βίλλα, ο οποίος ήταν ηγέτης του βόρειου αστικού κομματιού του Μεξικό στη διάρκεια της μεξικανικής επανάστασης του 1910, και συνδέονται με τις ζαπατιστικές κοινότητες στη Λακαντόνα, οι οποίες ονομάστηκαν έτσι απ' τον Εμιλιάνο Ζαπάτα, ο οποίος ηγήθηκε μιας

αγροτικής εξέγερσης στον αγροτικό νότο. Και οι Πάντσος και οι Ζαπατίστας αποκηρύσσουν τις ιεραρχίες κι έτσι βλέπουμε ότι ο ηγέτης δεν είναι τόσο ένα σύμβολο δύναμης κι ομογενοποιητικής αναπαράστασης αλλά ένα σύμβολο αυτονομίας. Η αυτονομία περιέχει συγχρόνως την ενδυνάμωση της ατομικότητας και της συλλογικότητας. Η οριζοντιότητα είναι η ιδέα ότι μέσα στην ύφανση (της αντίστασης), είμαστε όλοι ηγέτες στο κίνημα που θα διώξει την καταπίεση. Ο ηγέτης ο οποίος μιλά και δείχνει τον εαυτό του και γίνεται σύμβολο αποτελεί ένα σημείο επαφής της ατομικής με τη συλλογική συνείδηση.

Στην πόλη του Μεξικό ήρθαμε σε επαφή με διάφορους ακτιβιστές και συλλογικοί που είναι συνδεδεμένες με τους Ζαπατίστας. Όλες επικεντρώνονται σε διαφορετικές περιοχές, διαφορετικά μεγέθη κι επιτελούν διαφορετικούς τύπους δράσης. Συναντήσαμε τους La Red Contra de Represión, ψυχολόγους οι οποίοι ασχολούνται με πολιτικούς κρατούμενους και βασανιστήρια, τους Los H.I.J.O.S, που ασχολούνται με τους αγνοούμενους στο Μεξικό, μια φοιτητική ένωση στο Αμφιθέατρο Τσε Γκεβάρα του Αυτόνομου Πανεπιστημίου του Μεξικό, το ανεξάρτητο συνδικάτο των ιερόδουλων, το ανεξάρτητο συνδικάτο των αυτοχθόνων αχθοφόρων, και το UNOPII/FPFVI (Frente Popular Fransisco Villa Independiente ή «Los Panchos»), το οποίο είναι ένα αυτόνομο, κοινοτικό κίνημα στέγασης. Οι Πάντσος βοηθούν τους ανθρώπους να οργανωθούν, ώστε να καταλάβουν γη και να χτίσουν σπίτια και υποδομές. Το FPFVI ήταν επίσης και μέλος της Άλλης Καμπάνιας. Μαζί σχημάτισαν ένα πολύχρωμο υφαντό, το οποίο απεικονίζει αυτό που ο Υποδιοικητής Μάρκος ονομάζει ως «έναν άλλο κόσμο εκεί όπου πολλοί κόσμοι υπάρχουν». Αυτό το υφαντό συνεχώς σχίζεται, διότι ο νεοφιλελευθερισμός καταβροχθίζει οτιδήποτε δεν εξυπηρετεί

την παγκόσμια αγορά. Αλλά κάθε φορά που το υφαντό σχίζεται, ο κάθε άνθρωπος και η κάθε συλλογικότητα απλώνει περισσότερο νήμα κι όλοι μαζί μπαλώνουν τις τρύπες, για τις οποίες ευθύνεται η εξουσία.

Αυτό που μας συνδέει όλους είναι η αλληλεγγύη. Η όλη έννοια της αλληλεγγύης αντιτίθεται στη νεοφιλελεύθερη νοοτροπία του ατομικισμού, του ανταγωνισμού και του σολιφισμού κι ενδυναμώνει τη συλλογική δράση. Επιπλέον, η αλληλοβοήθεια, αντίθετα από τη φιλανθρωπία, οικοδομεί σχέσεις μεταξύ μη ίσων και αίρει την αποξένωση για τους περιθωριοποιημένους. Η συνεργασία και το μοίρασμα χτίζουν μια γέφυρα μεταξύ των «άλλων κόσμων» και τους δυναμώνουν κι έξω από τα σύνορα. Η ενότητα των σκοπών έχει να κάνει μ' ένα κοινό πολιτικό φαντασιακό, αλλά αυτό που πραγματικά μας φέρνει κοντά είναι ο διάλογος. Η αλληλεγγύη είναι η πολιτική της διαβούλευσης. Σ' έναν διάλογο οι φωνές πλέκονται και δημιουργούν κάτι αμοιβαία μετασχηματιστικό για κάθε συμμετέχοντα. Τα άτομα συνδέονται άμεσα κι όχι μέσω της μεσολάβησης των συστημάτων της ιδεολογίας ή της

αντιπροσώπευσης.

Στην πόλη του Μεξικό, μείναμε στην Κοοπερατίβα Acapatzingo, μια περιφραγμένη κοινότητα σε μια από τις πιο φτωχές περιοχές της πόλης, η οποία καταλείφθηκε κι οργανώθηκε από το FPFVI (Los Panchos). Στην κοινότητα Acapatzingo ακούσαμε ομιλίες σχετικά με την ιστορία τους και τις στρατηγικές τους, για το πώς κατέλαβαν το χώρο, πώς αντιμετώπισαν την αστυνομία, πώς διαπραγματεύτηκαν με το κράτος για αναγνώριση και ποιες είναι οι δυσκολίες της αστικής ζωής. Στην Τσιάπας, η ομάδα μας έμεινε στο Oventik, στο κέντρο της ζαπατιστικής περιοχής στη ζούγκλα Λακάντοντα. Το Oventik είναι εκεί όπου βρίσκεται η κυβέρνηση των Ζαπατίστας, η Κοοπερατίβα Artesanal de Mujeres con Dignidad Rebelde και το γυμνάσιο. Είναι η πιο προηγμένη τεχνολογικά κοινότητα των Ζαπατίστας μιας και οι κάτοικοι είναι οι δάσκαλοι, οι μαθητές και οι αλληλέγγυοι ακτιβιστές. Η ομάδα μας παρευρέθηκε στο μάθημα της γλώσσας των Ζαπατίστας, το οποίο προσφέρει το CELMRAZ (Centro de Español y Lenguas Mayas Rebelde

Autonomo Zapatista). Τα μαθήματα της γλώσσας ήταν είτε μικροί κύκλοι συζήτησης χωρίς την αυθεντία ενός καθηγητή/ομιλητή είτε δραστηριότητες, όπως το να μαθαίνεις πώς να υφαίνεις, να εργάζεσαι στις φυτείες καλαμποκιού, να βάζεις τοίχους και να παίζεις επαναστατικά τραγούδια. Συζητήσαμε σχετικά με τη θέση των γυναικών, τον ρατσισμό, τη μετανάστευση, την ένοπλη αντίσταση. Πρόκειται για πολιτικά ζητήματα, τα οποία αντιμετωπίζονται διαφορετικά σε διαφορετικά κομμάτια του κόσμου. Οι Ζαπατίστας μας μίλησαν για τη δική τους εμπειρία κι έμαθαν από τη δική μας εμπειρία σ' έναν κόσμο που και οι δύο παλεύουμε να αλλάξουμε. Έτσι, κατά κάποιον τρόπο, αυτό το πλησίασμα επιτρέπει μια εκ νέου εστίαση στη μεγαλύτερη μάχη. Οι Πάντσος και οι Ζαπατίστας μας προσέφεραν στέγη κι οργάνωσαν για μας εκπαιδευτικές δραστηριότητες κι εμείς τους στηρίξαμε οικονομικά. Μα, πέρα απ' αυτή τη συναλλαγή, ανταλλάξαμε σκέψεις, όνειρα σε μια διαδικασία αμοιβαία μετασχηματιστική. Η φυσική μας παρουσία εκεί, μας επέτρεψε να πάρουμε κάτι από το αίσθημα αντίστασης στο Μεξικό και να το μεταφέρουμε πίσω.

Ο καπιταλισμός καταστρέφει τις κοινωνικές σχέσεις, ιδιωτικοποιώντας την κοινωνική ζωή και διαχωρίζοντας την πολιτική κοινωνία. Από την άλλη, η ριζωματική επανάσταση σχετίζεται με την αποδοχή της φυσικής πολυπλοκότητας, μη προβλεψιμότητας και ποικιλομορφίας της ζωής και την οργάνωσή μας σε δίκτυα. Η οριζοντιότητα, η αυτονομία, οι πολιτικές της διαβούλευσης, η αμεσότητα, το να δέχεσαι την εν εξελίξει και παροδική φύση της επανάστασης, όλα αυτά λειτουργούν ενάντια στον καπιταλισμό και δημιουργούν έναν χώρο για την επιθυμία εκείνη που βάζει σε πράξη έναν άλλο κόσμο.

Από τα Κάτω προς τα Πάνω, Βήμα-Βήμα, να Οικοδομήσουμε μια Νέα Δυναμική

Συνέντευξη Δημήτρη Ρουσσόπουλου / Γιώργου Κατσιάφικα (Μέρος 1ο)

Συνέντευξη: Μικρόπολις

Μετάφραση / Απομαγνητοφώνηση: **Μαριέτα Σιμεγιάτου**

Ερώτηση: Στη χθεσινή σας ομιλία, επικεντρωθήκατε αρκετά στη σημασία της γεωπολιτικής διάστασης για την κοινωνική αλλαγή, προσδιορίζοντας τον χώρο αυτό στην έκταση της πόλης και καταλήξατε διατυπώνοντας ως πρόταγμα 'να πάρουμε τις πόλεις'. Παράλληλα, είπατε ότι αυτό απαιτεί να αναπτυχθούν επιμέρους κινήματα μέσα στις πόλεις, τα οποία να συγκλίνουν με αυτό το πρόταγμα σε ένα ευρύτερο κοινωνικό μέτωπο. Μπορείτε να μας πείτε από την εμπειρία σας –την θεωρητική και την πρακτική φυσικά – σε ποιο σημείο βρίσκεται αυτή τη στιγμή η δική σας η δράση.

Απάντηση [Ρουσσόπουλος]: Θα προσπαθήσω να συνοψίσω τα όσα είπα στην ομιλία μου. Σήμερα πήγα να δω τι γίνεται στην πορεία της Πρωτομαγιάς και είδα στο ΠΑΜΕ απλό κόσμο. Μου έκανε εντύπωση ότι το 2014 το ΠΑΜΕ και οι σταλινιστές μπορούν ακόμα και συσπειρώνουν τον απλό κόσμο. Μετά πήγα στην πορεία αναρχικών-τροτσκιστών. Κατ'αρχάς, ήταν πολύ λιγότεροι, δεύτερον είδα ότι το 90% από τους αναρχικούς ήταν νέοι, παιδιά. Αναρωτήθηκα λοιπόν, πού είναι το πρόβλημα. Γιατί οι αναρχικοί που έχουν τόσα να πουν βρίσκουν ένα τείχος και δεν μπορούν να απευθυνθούν στον απλό κόσμο, να τον καλέσουν να συμμετέχει; Εάν λοιπόν αυτό το τείχος δεν πέσει, διακυβεύεται η ίδια η επιβίωση του κινήματος. Αυτό είναι

το πρώτο ζήτημα. Για παράδειγμα, εδώ σε αυτόν τον πολύ σημαντικό χώρο [Σημ.: τον κοινωνικό χώρο Μικρόπολις] μπορείτε να μιλήσετε στον απλό κόσμο σχετικά με τα προβλήματά του και πώς μπορούν να λυθούν. Έτσι μπορεί να ξεκινήσει ένα κίνημα που θα αλλάξει ριζικά την πόλη. Πρέπει να βρείτε μια γλώσσα για να μιλήσετε στον απλό κόσμο για τα υπαρκτά προβλήματα που αντιμετωπίζει μέσα στην κρίση. Ο Murray Bookchin έλεγε «...δεν θα συνιστούσα να μιλάμε στον Αμερικανικό λαό στα ρώσικα ή κινέζικα. Πρέπει να μιλάμε αγγλικά για τον απλό κόσμο, γιατί κι εμείς Αμερικανοί είμαστε.» Πρέπει λοιπόν να δημιουργήσουμε μια γέφυρα, να βρούμε στα σοκάκια της πόλης και να μιλάμε απλά. Εμείς το κάναμε. Είμαι μέλος μιας πόλης, μιας ομάδας όπου όλοι με γνωρίζουν. Το ενδιαφέρον είναι ότι ασχέτως εάν ξέρουν τις απόψεις μου και με θεωρούν γνήσιο τέκνο του Ravachol [Σημ.: Γάλλος αναρχικός του 19ου αιώνα], μου δείχνουν μια εμπιστοσύνη και μ'αγαπούν. Θέλουμε να

προχωράνε τα θέματά μας. Πρέπει να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη του γείτονα και από εκεί και πέρα θα κάνουμε πολλά. Παρένθεση, σήμερα εδώ έφαγα μπάμιες που είχα να φάω χρόνια, με τσίπουρο και μια ωραία σαλάτα. Χάρηκα πάρα πολύ. Πρέπει να βρούμε από αυτό το κτίριο και να συνομιλήσουμε με όλο τον κόσμο. Αυτά κάνουμε εκεί που μένω και έχουμε κερδίσει πολλά. Η γέφυρα επικοινωνίας είναι το πιο σημαντικό.

Ερώτηση: Διαβάσαμε σε συνεντεύξεις σας ότι σαράντα χρόνια κάνετε προσπάθειες για να αναπτύσσετε πρωτοβουλίες, τοπικά κινήματα και άλλα. Σήμερα ζούμε μια κατάσταση στην Ελλάδα που μας κάνει ανυπόμονους. Σαράντα χρόνια φαντάζονται πολλά για να υπάρξει κοινωνική αλλαγή. Σήμερα τι μπορούμε να κάνουμε; Πώς μπορεί να γίνει επιτάχυνση της διαδικασίας ώστε να υπάρξουν αλλαγές τώρα;

Απάντηση [Ρουσσόπουλος]: Κάποτε ρώτησα τον Τσόμσκυ, πώς έγινε και μέσα σε ένα μήνα, τον Ιούλιο του '36 συνέβη μια ολόκληρη κοινωνική επανάσταση στην Ισπανία; Μου απάντησε λοιπόν ο Τσόμσκυ, ότι οι αναρχικοί γονιμοποιούσαν το έδαφος ήδη σαράντα χρόνια πριν και προετοιμαζόταν η ελευθεριακή κουλτούρα με αυτομόρφωση, παιδεία και κοινωνικά κέντρα και έτσι όταν ο Φράνκο πήρε την εξουσία,

ο λαός ήταν έτοιμος. Δεν έπεσε από τα ουράνια. Αμέσως ο λαός, τα συνδικάτα ήξεραν τι πρέπει να κάνουν για να προστατεύσουν την ελευθερία τους. Πολλές φορές, αυτό παίρνει σαράντα χρόνια. Πρέπει να δείχνουμε υπομονή. Το πρόβλημα είναι δύσκολο αυτή τη στιγμή, αλλά η λύση μπορεί να μην υπάρχει τώρα και να έρθει αύριο-μεθαύριο. Χρειάζεται υπομονή.

Ερώτηση: Επειδή θεωρείτε ως προνομιακό χώρο παρέμβασης την πόλη και με το δεδομένο ότι ένα πανίσχυρο καπιταλιστικό σύστημα έχει τους τρόπους να ενσωματώνει και να αφομοιώνει την οποιαδήποτε αυθεντική κίνηση σε αυτή τη βάση –ειδικά μέσα στις πόλεις–, ποιες δικλίδες ασφαλείας έχετε βρει εσείς ως μέλος ενός ευρύτερου κινήματος βάσης έτσι ώστε το σύστημα να μην καταφέρει να σας αλλοιώσει, να αλλάξει τις απόψεις σας, να μη σας ενσωματώσει; Έχουμε την εντύπωση ότι το σύστημα δεν ενοχλείται ιδιαίτερα από κινήματα βάσης, όταν καταφέρνει να περνάει τη λογική του σε τέτοιες ομάδες. Πώς μπορούμε να το αποκρούσουμε αυτό.;

Απάντηση [Ρουσόπουλος]: Πρέπει να κάνουμε συνεχώς προσπάθειες και με κάθε προσπάθεια να κατανοούμε και κάτι καινούριο. Ο Ντέιβιντ Χάρβεϊ στο τελευταίο βιβλίο του *Rebel Cities* έκανε μια λίστα με τις πόλεις –πλατεία Ταχρίρ, Βαρκελώνη, Μαδρίτη κλπ.– που έχουν παίξει ρόλο σε κινήματα και η λίστα είναι πολύ μεγάλη. Κάποιος θα πει ε, και τι έγινε; Πρώτον, φοβήθηκε το κεφάλαιο. Συζητούνται αυτά τα θέματα στα συνέδρια στο Νταβός. Πώς μπορούμε να χειραγωγήσουμε τον κόσμο; Είναι θυμωμένος ο κόσμος, πρέπει να πάμε με τα νερά του. Όσο τους μελετάμε εμείς στο παγκόσμιο κοινωνικό φόρουμ, για παράδειγμα, τόσο μας μελετούν κι εκείνοι. Πέρυσι ταξίδεψα στην Τυνησία για το φόρουμ. Οι διοργανωτές περίμεναν 32000 άτομα. Ήρθαν τελικά 58000 άνθρωποι από 110 μέρη και 4000 κοινωνικά κινήματα. Απορήσαμε όλοι με το πόσος κόσμος ήρθε για να συζητήσουμε πώς θα παλέψουμε το παγκόσμιο

κεφάλαιο και θα οικοδομήσουμε μια άλλη κοινωνία. Δεν υπάρχει σίγουρη απάντηση σε αυτό, ούτε αναμφισβήτητη αλήθεια. Μοιάζει με μυθιστόρημα που κάθε μέρα αλλάζει. Πρέπει να έχουμε την πείρα και τη μόρφωση για να καταλαβαίνουμε και να μην εξαγοραστούμε από το κράτος και το κεφάλαιο. Υπάρχουν διάφορα κλειδιά με τα οποία μπορούμε να προστατεύσουμε τον εαυτό μας και το κίνημα γύρω μας.

Απάντηση [Κατσιαφίκας]: Ο Δημήτρης [Ρουσόπουλος] κι εγώ ταξιδεύουμε εδώ και καιρό μαζί και είχαμε την ευκαιρία να συζητήσουμε αυτά τα ζητήματα. Ένα ενδιαφέρον επιχείρημα που έχει ο Δημήτρης είναι ότι από τα κάτω προς τα πάνω, βήμα-βήμα μπορούμε να οικοδομήσουμε νέα δυναμική. Η προσέγγισή μου είναι λίγο διαφορετική. Ταυτόχρονα με την οικοδόμηση από τα κάτω, θα πρέπει να καταστρέφεται και το σύστημα. Εάν δεν γίνει παράλληλα αυτό, το σύστημα θα ανατρέψει οτιδήποτε οικοδομείται από τα κάτω. Εάν εξετάσουμε τις μεγάλες επαναστάσεις, τη Ρωσική Επανάσταση, ακόμα και τη Γαλλική θα έλεγα και την Αμερικανική, το μόνο που έκαναν ήταν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη του παγκόσμιου συστήματος. Η Αμερικανική Επανάσταση, οδήγησε στην εξαφάνιση των βουβαλιών και την εξολόθρευση των ιθαγενών Αμερικανών. Η Γαλλική Επανάσταση, οδήγησε στις γαλλικές αποικίες, στην Ασία και στην Αφρική. Όσο λοιπόν κι εάν ήταν βήματα μπροστά, ήταν και βήματα προς τα πίσω. Ο μόνος τρόπος για να εμποδίσεις το σύστημα να αφομοιώνει, είναι να το καταστρέψεις. Αυτό λοιπόν είναι το καίριο ζήτημα που κατά τη γνώμη μου μας θέτει η ιστορία. Σήμερα αντιτίθενται περισσότεροι άνθρωποι στο παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα από ποτέ στην ιστορία του καπιταλισμού. Το ερώτημα είναι πώς μπορεί να καταστραφεί το σύστημα. Θα έλεγα ότι υπάρχει ένας πλούτος από εμπειρικά δεδομένα σχετικά με εξεγέρσεις παντού στον κόσμο, όπως το κίνημα Occupy, την Αραβική Άνοιξη, τις εξεγέρσεις στην Ελλάδα... Όλα αυτά τα παγκόσμια κύματα ενισχύονται σε ένταση. Το '68 ήταν

ένα κίνημα που εκτεινόταν από τη Γαλλία ως το Βιετνάμ, τις Ηνωμένες Πολιτείες, το Μεξικό, τη Γκάνα, ένα ενιαίο κίνημα. Και μετά το '68 είχαμε και άλλα κύματα. Το κύμα του Σιάτλ και της σύγκλισης ενάντια στον νεοφιλελευθερισμό, αλλά είχαμε κι ένα κύμα εξεγέρσεων στην Ασία από το 1986 έως το 1992: σε εννέα μέρη ανατράπηκαν οκτώ δικτατορικά καθεστώτα σε έξι μόλις χρόνια. Αυτό είναι πολύ πιο σημαντικό από την Αραβική Άνοιξη. Κι όμως το κύμα αυτό των εξεγέρσεων είναι άγνωστο. Πιστεύω ότι παγιδευόμαστε σε μια Ευρωκεντρική δυναμική που κατακερματίζει τον κόσμο. Εκεί ακριβώς είναι το πρόβλημα. Ο παγκόσμιος καπιταλισμός βλέπει τον κόσμο ως ένα. Και τα κινήματα από τα κάτω συχνά παγιδεύονται σε εθνικιστικές και τοπικές ιστορίες. Η πρόκληση για να καταστραφεί το σύστημα είναι να κατανοήσουμε πρώτα το παγκόσμιο κίνημα ως ένα, ενιαίο, συσπειρωμένο γύρω από πολύ παρεμφερείς τάσεις, την άμεση δημοκρατία, την αυτονομία, δηλαδή την ανεξαρτησία από πολιτικά κόμματα, την άμεση δράση, να μην περιμένεις δηλαδή να σου πει τι θα κάνεις μια κεντρική επιτροπή αλλά να δρας. Τέλος, την αλληλεγγύη, αυτό που αποκαλώ το «φαινόμενο του έρωτα», όταν οι άνθρωποι ξεσηκώνονται και τα κινήματα εξαπλώνονται. Όπως είπα, είχαμε πολλά τέτοια κύματα στο παρελθόν και στο μέλλον θα δούμε κι άλλα να γιγαντώνονται και να εξαπλώνονται ακόμα περισσότερο. Υπάρχει μια φωνή που θα πει ότι το σύστημα είναι το πρόβλημα. Να μια εναλλακτική: ξηλώστε την Παγκόσμια Τράπεζα, ξηλώστε το ΔΝΤ, ξηλώστε τον ΠΟΕ, ας δημιουργήσουμε περιφερειακές μονάδες δανεισμού, συνεργατικές τράπεζες, αυτό δηλαδή που λέει και ο Δημήτρης [Ρουσόπουλος], οικοδόμηση ενός συστήματος από τα κάτω. Το ζήτημα λοιπόν, πιστεύω είναι η σύγκλιση αυτών των δυο τάσεων.

Ερώτηση: Μπορούμε να ανατρέψουμε την εξουσία του συστήματος χωρίς να καταλάβουμε την εξουσία;

Απάντηση [Κατσιαφίκας]: Σύμ-

φωνα με τη δική μου κατανόηση του Χόλγουοι, δεν λέει ότι δεν πρέπει να έχουμε να κάνουμε με το σύστημα, λέει ότι απλά δεν μπορείς να καταλάβεις το σύστημα και στη συνέχεια να εξουσιάζεις με τις ίδιες μορφές διακυβέρνησης που ισχύουν. Αυτό καταλαβαίνω ότι λέει, πώς θα αλλάξουμε τον κόσμο χωρίς να πάρουμε την εξουσία. Το πρόβλημα είναι να καταστραφεί η εξουσία, να καταστραφούν τα έθνη κράτη. Γιατί υπάρχουν αυτή τη στιγμή κάπου 200 κράτη που κατασπαταλούν όλα τα λεφτά μας σε όπλα και αστυνομίες και φυλακές και όλα αυτά τα πολύ δαπανηρά πράγματα; Γιατί επιτρέπουμε να συνεχίζεται αυτό; Η παγκόσμια συνείδηση σήμερα, αντιμέτωπη με το 1% -ή καλύτερα με το 0,1%- αλλάζει τη συζήτηση διεθνώς. Δεν γίνεται όμως ακόμα συζήτηση για τον καπιταλισμό ή για την διάλυση των εθνών-κρατών. Δεν γίνεται λόγος σε λαϊκή βάση. Θα γίνει όμως και καθήκον μας να το αναδείξουμε σε κυρίαρχο λόγο, σε λαϊκή βάση. Πάρε παράδειγμα το Μεσανατολικό. Μιλούν όλοι για λύσεις ενός ή δυο κρατών; Έχει βγει κανείς να πει, κοιτάξτε, στην αλήθεια δεν χρειάζεστε κράτος.

Ερώτηση: Διαπιστώνουμε ωστόσο ορισμένες τάσεις ότι το κράτος πάει προς διάλυση, υπάρχει η τάση ότι το έθνος κράτος θα υποκατασταθεί από πολυεθνικές οντότητες ή ακόμα και από μια ζούγκλα μεγαλοεπιχειρήσεων.

Απάντηση [Κατσιαφίκας]: Το παγκόσμιο κεφάλαιο ισχυρίζεται, ότι μπορεί να καλύψει όλες τις ανάγκες αυτού του κόσμου. Υφίσταται μια διαδικασία συσσώρευσης του πλούτου από το παγκόσμιο σύστημα. Για παράδειγμα, εδώ στην Ελλάδα, κλείνουν τα μικρά καταστήματα και έρχονται μεγάλες αλυσίδες. Το παγκόσμιο κεφάλαιο λέει λοιπόν: «είμαστε πάνω από έθνη», αλλά στην ουσία καταστρέφει τις οικονομίες λαών που δεν έχουν άλλα μέσα επιβίωσης. Το παγκόσμιο κεφάλαιο βγάζει υπέρογκα κέρδη –σήμερα τρισεκατομμύρια δολάρια που μά-

λιστα δεν επανεπενδύονται– ενώ στην Ελλάδα μαίνεται η κρίση που όλοι γνωρίζουμε. Δεν πιστεύω λοιπόν, ότι το παγκόσμιο κεφάλαιο πηγαίνει πέρα από την ιδέα του έθνους-κράτους. Το μόνο που κάνει, είναι να αυξάνει την ισχύ του κεφαλαίου, πράγμα που σημαίνει ότι το κράτος-έθνος ισχυροποιείται με σκοπό την καταστολή του λαού που εξουσιάζει.

Απάντηση [Ρουσόπουλος]: Πρέπει να είμαστε ρεαλιστές. Υπάρχουν σήμερα 400 πολυεθνικές ή γίγαντες που ελέγχουν την παγκόσμια οικονομία. Η λίστα δημοσιεύεται κάθε χρόνο στο περιοδικό Fortune. Ο George [Katsiafikas] μιλά εύγλωπτα για την καταστροφή του καπιταλισμού και του παγκόσμιου συστήματος. Αυτό που πρέπει να προσέξουμε πολύ από την εμπειρία μας κατά την εξέταση όλων των μεγάλων επαναστάσεων, είναι τι είμαστε έτοιμοι εμείς οι άνθρωποι να αντικαταστήσουμε όταν δημιουργούμε μια νέα κοινωνία. Πρέπει να ξέρουμε με τι θα αντικαταστήσουμε το παλιό. Ο μόνος τρόπος να αντιμετωπιστεί αυτό, είναι να προετοιμάζουμε, πριν την πτώση του παλιού συστήματος, τη βάση του νέου. Αυτό πίστευαν πάντα οι αναρχικοί. Ετοιμάζεις το καινούριο, όσο ετοιμάζεσαι για την ανατροπή του παλιού. Χωρίς αυτό, την έβαψες. Τί έχουν παράγει όλες οι λαϊκές επαναστάσεις; Αυτό δεν πρέπει να το ξετάζουμε ρομαντικά, αλλά με κριτική σκέψη, αντικειμενική. Ξέρουμε τι αντιπροσώπευε η Αμερικανική Επανάσταση. Ξέρουμε τι αποτελέσματα είχε η Γαλλική. Ξέρουμε και τι παρήγαγε η Αγγλική επανάσταση ακόμα παλιότερα. Τα περισσότερα από αυτά τα γεγονότα οδήγησαν σε δυο και τρία βήματα πίσω, όσο έγινε ένα βήμα μπροστά. Πρέπει λοιπόν να κοιτάζουμε με κριτικό μάτι όποιον μας λέει, ακόμα και τον George Katsiafikas, ότι κορυφαία προτεραιότητά μας πρέπει να είναι η ανατροπή του συστήματος. Κι εγώ ανατρέπω το σύστημα, αλλά θέλω και να ξέρω που πηγαίνω το επόμενο πρωί. Και πιστεύω ότι και οι απλοί άνθρωποι θα θέλουν

να ξέρουν τι θα αντικαταστήσει το σύστημα, την επόμενη μέρα. Γιατί αλλιώς δεν θα μας εμπιστεύονται όταν τους μιλούμε για ανατροπή του. Ο απλός λαός είναι καχύποπτος. «Τί συμφέρον έχει τώρα αυτός;», σου λέει. Ένα από τα προτερήματα των Ελλήνων είναι ότι είναι από τη φύση τους καχύποπτοι. Γιατί γνωρίζουν ότι ο πολιτισμός μας έχει μακρά ιστορία απάτης και προδοσίας. Κι έτσι το επίπεδο εμπιστοσύνης μεταξύ Ελλήνων δικαιολογημένα δεν είναι υψηλό, γιατί οι άνθρωποι θέλουν να γνωρίζουν που πάνε. Ένας καινούριος κόσμος είναι στις καρδιές μας. Ας τον ορίσουμε λοιπόν και στο μυαλό μας. Ας κάνουμε λοιπόν μια συζήτηση για το ποιοι θα είναι οι βασικοί, οι ριζικοί θεσμοί της νέας κοινωνίας. Αυτό που λέω στον George, είναι ναι, είναι ο στόχος μας η ανατροπή της παγκόσμιας οικονομίας ως έχει, αλλά ποιά θα είναι τα οδοφράγματά μας για να το πετύχουμε αυτό; Η άποψή μου είναι ότι πρέπει να επανακτήσουμε γεωπολιτικά ορισμένους χώρους. Θα ήθελα ας πούμε αυτό το κτίριο, το Micropolis, να είναι η Θεσσαλονίκη. Αλλά δεν είναι. Το ερώτημα είναι, πώς θα το κάνουμε Θεσσαλονίκη; Πώς θα εξάγουμε την κουλτούρα, τη συντροφικότητα, την αδελφοσύνη, το κλίμα αλληλεγγύης που επικρατεί σε αυτό το κτίριο, σε ολόκληρη την πόλη. Εάν το καταφέρουμε αυτό, θα έχουμε κάνει ένα βήμα προς την ανατροπή του συστήματος. Ένα πολύ σημαντικό βήμα, σε συνεργασία με τους ανθρώπους στην Πάτρα, τη Λάρισα, την Αθήνα και ούτω καθεξής. Φτιάχνεις λοιπόν από τα κάτω ένα είδους δίκτυο, μια είδους σχέση έτσι ώστε όταν το Μικρόπολις αντικαταστήσει τη βουλή, οι άνθρωποι θα ξέρουν τι να κάνουν και τι να περιμένουν. Αυτό είναι κάτι πολύ συγκεκριμένο για εμένα. Πρέπει να οικοδομούμε παράλληλα εναλλακτικές.

Το 2ο μέρος της συνέντευξης θα δημοσιευτεί στο επόμενο τεύχος του περιοδικού

Ασήμαντες Τυραννίες του Μουντιάλ

Γιώργος Κτενάς

Ηετερονομία των σύγχρονων (-όσον αφορά την απεικόνιση στο ημερολόγιο) κοινωνιών, αποτελεί προϊόν τής νεωτερικότητας και εκκολάπτει μία κανονικότητα που είναι δύσκολο να διαβρωθεί. Οπότε, όταν εκφράζεται μία διαφορετική άποψη που κλονίζει την κανονικότητα ως τέτοια, ταξινομείται σαν περιθωριακή. Ας προσπαθήσουμε εδώ να κλονίσουμε την κλειστότητα που δημιουργήθηκε γύρω από το Μουντιάλ, από τα κυρίαρχα media.

Το ποδόσφαιρο και ο αθλητισμός γενικότερα, βοηθάνε τον άνθρωπο να πραγματωθεί, να προσεγγίσει τη φύση του που είναι κοινωνική και συναγωνιστική και όχι ανταγωνιστική. Στις κοινωνίες που μας θέλουν άτομα, το ποδόσφαιρο μπορεί να λειτουργήσει σαν υποκατάστατο κοινωνικοποίησης αλλά και σαν εργαλείο παρέμβασης στην κοινωνία. Ο μηχανισμός του καπιταλιστικού οικοδομήματος όμως, έχει αντιληφθεί τη δύναμη του αθλήματος εδώ και δεκαετίες και το εκμεταλλεύεται χυδαία. Με τους ανθρώπους που ελέγχουν το ποδόσφαιρο στην Ελλάδα και παντού στον κόσμο, να έχουν συστηματοποιήσει τη σχέση με τη διαφθορά και με το δίπλο εξουσίας-κράτους. Αποσυνδέοντας ως έναν βαθμό το λαϊκότερο άθλημα από την κοινωνία, για να εξυπηρετήσουν αυτό που εύστοχα έχει χαρακτηρίσει η Σούζαν Στρέιντζ ως καπιταλισμό του καζίνο και να συσσωρεύσουν υπερκέρδη στις πολυεθνικές.

Και υπάρχουν περιπτώσεις, που παρουσιάζουν μία «επένδυση», η οποία έχει ως στόχο την ενίσχυση της εθνικής ή τοπικής οικονομίας, ως κοινωνική ανάγκη, η οποία όμως στην ουσία δεν λειτουργεί υπέρ των πολιτών. Κάπως έτσι το Μουντιάλ των πολυεθνικών, διεξήχθη αυτό το καλοκαίρι στη χώρα, όπου η εγκληματικότητα και η ανεργία κυριαρχούν και οι υποδομές στη δημόσια υγεία και παιδεία είναι σχεδόν ανύπαρκτες. Στη Βραζιλία, που περισσότερα από 500 χιλ. αγόρια και κορί-

τσια ηλικίας ακόμα και 12 ετών βρίσκονται καθημερινά στους δρόμους της (στοιχεία του Εθνικού Φόρουμ για την πρόληψη της παιδικής εργασίας), για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες ντόπιων και εισαγόμενων παιδόφιλων. Στην 7η μεγαλύτερη οικονομία του πλανήτη, με 250 ευρώ κατώτατο μισθό και το πιο φθηνό εισιτήριο για αγώνα του Μουντιάλ στα 30 - 40 ευρώ.

Αυτή είναι η γιορτή του ποδοσφαίρου, που έγινε στη Βραζιλία και χρειάστηκαν περισσότερα από 14 δις. ευρώ για την προετοιμασία της, όταν για την παιδική πορνεία που ταλαιπωρεί δεκαετίες τη χώρα δόθηκαν μόλις 3 εκ. ευρώ. Τα αστικά ΜΜΕ, που συντηρούν την άθλια κανονικότητα, θέλουν υποβαθμισμένη την έννοια του πολίτη, του οπαδού κ.λπ., προβάλλοντας ένα κλίμα γενικευμένης ευφορίας, που επιβάλλει να επικεντρωθούμε στο αγωνιστικό σκέλος του Μουντιάλ, θεωρώντας περίπου σαν μία ασήμαντη τυραννία τα στοιχεία αυτού του σημειώματος.

Με τον κίνδυνο να χαρακτηριστούμε αριθμολάγνοι, ας προσθέσουμε το 1,4 δις ευρώ καθαρό κέρδος της ΦΙΦΑ για το 2013, την ίδια ώρα που περίπου 2 δις. άνθρωποι στον πλανήτη ζούνε σήμερα με λιγότερο από 1,5 δολάριο την ημέρα και ο ίδιος αριθμός δεν έχει πρόσβαση σε πόσιμο νερό. Καθημερινό εφιάλτες, μικρά ολοκαυτώματα και όχι μία απλή θεωρία αριθμών, που θα μπορούσαν να μας συσπειρώσουν ενάντια στο αρπακτικό κεφάλαιο και να το κερδίσουμε. Κι εδώ χρειάζεται να θυμηθούμε την αρχή τής Χάνα Άρεντ: δύναμη είναι όταν όλοι βρίσκονται εναντίον ενός. Όλοι μαζί είμαστε πιο δυνατοί από το καπιταλιστικό οικοδόμημα. Και θα μπορούσαμε με ένα κίνημα παγκόσμιου συντονισμού, να απαιτήσουμε από τη ΦΙΦΑ να διαθέσει τα κέρδη του Μουντιάλ σε ένα παγκόσμιο κοινωνοφελές έργο. Ουτοπικό; Να αξιοποιήσουμε την κεκτημένη γνώση που δίνει ο Ουάιλντ: «η ουτοπία είναι τρόπος ζωής».

Πόλεμοι για το Νερό στα Βαλκάνια

Στέφανος Μπατσής

Από τα φαραωνικά σχέδια εκτροπής του διεθνικού ποταμού Αώου (Vjosë στα αλβανικά) και την ιδιωτικοποίηση των δημοσίων δικτύων ύδρευσης στις μεγαλύτερες ελληνικές πόλεις (στη Θεσσαλονίκη της ΕΥΑΘ και προσεχώς στην Αθήνα της ΕΥΔΑΠ) μέχρι τους αυθαίρετους σχεδιασμούς των λόμπι της ενέργειας και των κυβερνήσεων για συστηματική φραγματοποίηση ποταμών σε Τουρκία, Αλβανία και Μακεδονία, γίνεται όλο και πιο φανερό ότι ο πόλεμος για το νερό έχει μεταφερθεί στα Βαλκάνια.

Συνοπτικά, οι ενεργειακοί κι επενδυτικοί αυτοί σχεδιασμοί περιλαμβάνουν την κατασκευή σχεδόν εξακοσίων φραγμάτων με υδροηλεκτρικούς σταθμούς κατά μήκος των ποταμών των Βαλκανίων (το μεγαλύτερο μέρος των οποίων βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση φιλοξενώντας αξιοσημείωτους υγροβιότοπους), χρηματοδοτούμενων από διεθνείς οργανισμούς όπως η Παγκόσμια Τράπεζα και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανάπτυξης κι Ανασυγκρότησης, και εκατοντάδων ακόμη στην Τουρκία –με αρκετά από αυτά να έχουν ήδη προκαλέσει ανυπολόγιστη υποβάθμιση του περιβάλλοντος αλλά και των τοπικών κοινωνιών και πολιτισμών. Πρόσφατα παραδείγματα, τα σχέδια για μεγάλα φράγματα στο ποτάμιο σύστημα του Αώου στην ελληνική επικράτεια (ένα μέσα στη χαράδρα του Αώου και δύο στον ποταμό Σαραντάπορο), η εν εξελίξει φραγματοποίηση των ποταμών Αώου, Δρίνου (Drin) και Δεβόλη (Devoll) στην Αλβανία καθώς και η κατασκευή φραγμάτων

και υδροηλεκτρικών σταθμών μέσα στην καρδιά του Εθνικού Πάρκου του Μάβροβο στη Μακεδονία.

Παράλληλα, το νερό ως φυσικό, κοινό αγαθό απειλείται και υποβαθμίζεται με την ιδιωτικοποίηση των δημοσίων δικτύων ύδρευσης και άρδευσης, τα οποία περνούν στα χέρια των πολυεθνικών του εμπορίου νερού, με συνέπεια την ελλιπή συντήρηση των υποδομών και την υπέρογκη αύξηση των τιμών (όπως έχει αποδείξει το παράδειγμα της δυτικής Ευρώπης, η οποία επιστρέφει σταδιακά στην κρατική ή δημοτική διαχείριση). Ήδη έχει προχωρήσει ο διαγωνισμός πώλησης της ΕΥΑΘ στη Θεσσαλονίκη, ενώ μεθοδεύεται επικοινωνιακά και αυτή της ΕΥΔΑΠ στην Αθήνα. Ακόμη, στις περιοχές των Βαλκανίων, τις πλέον πλούσιες σε υδάτινο δυναμικό, παραχωρείται με χαριστικές συμβάσεις το δικαίωμα άντλησης νερού σε μεγάλες εταιρείες εμφιάλωσης, με την κοινωνική ανταποδοτικότητα να είναι από ελάχιστη έως μηδαμινή. Τέλος, είναι πολλές οι περιπτώσεις όπου αρχέγονες πηγές καταστρέφονται εξαιτίας των φαραωνικών αναπτυξιακών σχεδιασμών (π.χ. η εξόρυξη χρυσού στη Χαλκιδική απειλεί το μεγαλύτερο απόθεμα πόσιμου νερού της περιοχής) ή υποβαθμίζεται σταθερά η σημασία τους για τις τοπικές κοινωνίες, για να μεθοδευτεί μ' αυτόν τον τρόπο η ιδιωτικοποίηση των δικτύων (π.χ. η χλωρίωση των πηγών του Πηλίου από τη ΔΕΥΑΜΒ).

Αξίζει να σημειωθεί εδώ πως η επίθεση αυτή στους υδάτινους πόρους και τα υδάτινα συστήματα των Βαλκανίων μπορεί να παίρνει διάφορες

μορφές (εκτροπές, φραγματοποίηση, ιδιωτικοποιήσεις, εμπόριο νερού κτλ.), ωστόσο διαπνέεται από μια κοινή αντίληψη. Διατυπώνεται ως αναπτυξιακός μονόδρομος με πρόφαση είτε την ενεργειακή αυτάρκεια μεγάλων περιοχών (χαρακτηριστικό το παράδειγμα της Αλβανίας) είτε τον «εξορθολογισμό» της διαχείρισης των υδάτινων πόρων (δίκτυα ύδρευσης και άρδευσης). Μεθοδεύεται υπό το βάρος της οικονομικής κρίσης και του εκσυγχρονισμού και η ουσία της είναι βαθιά αντικοινωνική, καθώς αποστερεί από το νερό το χαρακτήρα του κοινού, φυσικού αγαθού και το αποσυνδέει από τα κοινωνικά, ιστορικά και πολιτισμικά του συμφραζόμενα. Πρόκειται για την επίθεση της μεγάλης κλίμακας του κράτους και των αγορών στη μικροκλίμακα των τοπικών κοινωνιών, των οποίων η πολιτισμική ιδιαιτερότητα και η ιστορική ταυτότητα είναι συχνά άρρηκτα συνδεδεμένη με τα υδάτινα οικοσυστήματα –κάτι που απηχείται όχι μόνο στις παραδόσεις και τους θρύλους των εκάστοτε περιοχών αλλά και στους ξεχωριστούς και μοναδικούς τρόπους με τους οποίους οι κοινωνίες διαχειρίζονταν τους υδάτινους πόρους.

Για να κατανοήσουμε τι σημαίνουν όλα αυτά για τη ζωή μας, αρκεί να σκεφτούμε τι σημαίνει να υπόκεινται στο αγοραίο κέρδος βασικά φυσικά, κοινωνικά αγαθά όπως το νερό, η ενέργεια ή η αποκομιδή σκουπιδιών. Η διεθνής εμπειρία μας προσφέρει χρήσιμα παραδείγματα. Από τη Βολιβία όπου η ιδιωτικοποίηση του νερού προκάλεσε υπέρογκες αυξήσεις στα φτωχά στρώματα και εξεγέρσεις

(η περίπτωση της Κοζαμπάμπα), στην Νάπολη όπου έχουμε δει να διεξάγεται κι ο περιβόητος πόλεμος των σκουπιδιών αφού η αποκομιδή τους είναι δουλειά της Καμόρα, ή την Αλβανία όπου η ιδιωτική εταιρία ενέργειας αφήνει πολλές φορές μέχρι και πέντε ώρες τη μέρα τους πολίτες της Αλβανίας χωρίς ρεύμα καθώς είναι πιο προσοδοφόρο να πουλάει το ρεύμα στην Ιταλία και την Ελλάδα.

Η αντίληψή μας γύρω από το ζήτημα της διαχείρισης του νερού και η οργάνωση των αντιστάσεων ενάντια στην ιδιωτικοποίησή του διαπερνώνται από την πεποίθησή πως το νερό αποτελεί κοινό αγαθό. Στον αντίποδα, Κράτος και Αγορά αντιμετωπίζουν το νερό ως αγαθό προς πώληση, ως εμπόρευμα. Βλέπουν πίσω από τον έλεγχο του νερού τον έλεγχο της κοινωνίας, την πατεντοποίηση και τον έλεγχο της ζωής μας. Ωστόσο, η ιστορικά

βιωμένη κοινωνική εμπειρία έχει αποδείξει ότι ο αέρας, το νερό, ο ήλιος είναι κοινά φυσικά αγαθά τα οποία ανήκουν σε όλους και για αυτό δεν μπορούν να γίνουν αντικείμενο αποκλειστικής ιδιοποίησης από κανέναν. Ενάντια στο ψευδπίγραφο δίλημμα κρατικής ή ιδιωτικής διαχείρισης των δημοσίων αγαθών, του νερού εν προκειμένω, απαντούμε πως το θέμα της διαχείρισης του νερού είναι βαθιά κοινωνικό-πολιτικό. Δεν μπορεί να υπόκειται ούτε στους αυθαίρετους κρατικούς σχεδιασμούς, που δεν απηχούν τις απόψεις, τη βούληση των πολιτών και τον τοπικών κοινωνιών, ούτε στην παγκόσμιας εμβέλειας απόπειρα των κερδοσκοπικών λόμπι (νερού-ενέργειας) να πατεντάρουν τη φύση και τη ζωή, για να μας την πουλήσουν αργότερα. Προτάσσουμε, λοιπόν, μια ριζική αντιστροφή προοπτικής για να ανήκουμε εμείς στη φύση, κι όχι αυτή σε μας. Στη

fast track λεηλασία των δημοσίων φυσικών πόρων μπορούμε να απαντήσουμε με κοινωνικό έλεγχο και αμεσοδημοκρατική διαχείριση. Κανείς δεν είναι πιο αρμόδιος για τη διαχείριση και τον έλεγχο των δημοσίων αγαθών απ' την κοινωνία και τις τοπικές κοινότητες.

Στην επιθετική εξάπλωση την επιχειρήσεων στα νερά των Βαλκανίων και της Τουρκίας, η απάντηση των κοινωνιών χρειάζεται να είναι αποφασιστική και συντονισμένη. Χρειάζεται η δικτύωση των τοπικών αγώνων, για να μπορέσουμε να βάλουμε φραγμό στα σχέδια των εταιρικών λόμπι, για τη διάσωση των νερών. Απαιτείται, τέλος, η κατανόηση των κοινών ποιοτικών χαρακτηριστικών αυτής της επέλασης, ώστε η απεύθυνση των κινημάτων και των κινήσεων να γίνεται πλέον σε βαλκανικό –αν όχι σε παγκόσμιο- επίπεδο.

«Άσφαιροι» και πάλι...

Δανάη Κασίμη

Δεν χρειαζόμαστε συστάσεις! Είμαστε για ακόμα μια φορά, ουδέτεροι και αποχαυνωμένοι, μάρτυρες της επικείμενης ψήφησης ενός νομοσχεδίου που αφορά τις ελληνικές ακτές και τον αιγιαλό. Ακόμη ένα δημόσιο αγαθό, εννοείται ότι ιδιωτικοποιείται μέσω της άμεσης

εμπορευματοποίησης του, καταστρατηγώντας το πλέον ανύπαρκτο Σύνταγμα, το οποίο με τη σειρά του εννοείται, ότι έχει ισχύ μόνο όταν τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν αποτελούν εμπόδιο στην κυκλοφορία, στη συσσώρευση του κεφαλαίου και στην επανεπένδυση του.

Η σημερινή οικονομική κρίση, απο-

τέλεσμα της προ πολλού υπάρχουσας ανθρωπιστικής κρίσης σε βάρος των ανθρώπων του τρίτου κόσμου, σαρώνει στο πέρασμά της κάθε αξία που θεωρούσε δεδομένη ο αποχαυνωμένος δυτικός άνθρωπος (εμείς δηλαδή), ο οποίος για να ξυπνήσει πρέπει να απειληθεί ο ίδιος. Η καταστροφή του περιβάλλοντος έχει ξεκινήσει εδώ

και πολλά χρόνια. Από τη στιγμή που ο άνθρωπος αποφάσισε ότι πρέπει να κυριαρχήσει απόλυτα πάνω στη φύση, αφού προηγουμένως κυριάρχησε στον ίδιο του τον εαυτό καθιστώντας τον μ' αυτόν τον τρόπο πiónι ενός συστήματος εκμετάλλευσης, τα καταστροφικά αποτελέσματα δεν άργησαν να φανούν. Οι άνθρωποι έγιναν άγρια θηρία που επιτίθενται στο φυσικό τους περιβάλλον, αισθανόμενοι ότι μπορούν να ανακαλύψουν ακόμη και το μαγικό ζωμό της αιωνιότητας.

Σήμερα, εγκλωβισμένοι μέσα στα δεσμά του συστήματος, που οι ίδιοι δημιουργήσαμε και έχοντας ως πρωταρχικό στόχο να το σώσουμε από την κατάρρευση, ανεχόμαστε την εφαρμογή της ολοκληρωτικής πολιτικής των διαχειριστών του, δεχόμενοι να υποταχθούμε μπροστά στην απαξίωση κάθε δικαιώματος που θεωρούμε για κάποιο λόγο ότι προστατεύεται συνταγματικά.

Είναι αυτονόητο, ότι το ξεπούλημα των ακτών με το νομοσχέδιο που κατατέθηκε προς ψήφιση, εντάσσεται σε ένα γενικό σχέδιο καταστροφής το οποίο έχει ως στόχο το βραχυπρόθεσμο κέρδος. Φυσικά και δε μας εκπλήσσει ένα τέτοιο επικείμενο γεγονός, όταν πρώτα από όλα έχει ξεπουληθεί κάθε αξία της ανθρώπινης ζωής και αξιοπρέπειας, σηματοδοτώντας την περίοδο της νεοδουλείας του 21ου αιώνα

στην Ελλάδα αλλά και στον υπόλοιπο δυτικό κόσμο. Οι μέρες της ευημερίας της δύσης έλαβαν τέλος και η διάσωση του κεφαλαίου που περνάει κρίση, προκειμένου να επανεπενδυθεί, απαιτεί όχι απλώς την κάρπωση της υπεραξίας εκατομμυρίων εργαζομένων, όπως γινόταν μέχρι τώρα, αλλά την υποθήκευση κάθε έμψυχου και άψυχου όντος. Οτιδήποτε μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την άνοδο των δεικτών της ανάπτυξης, εμπορευματοποιείται με μεθόδους fast track.

Το ερώτημα που τίθεται είναι μέχρι πότε θα δημοσιεύουμε απλά κείμενα διαμαρτυρίας και θα αρκούμαστε στην άσκοπη καταγγελία και τις φωνές οργής που δεν εκτονώνονται δημιουργικά και αποτελεσματικά προκειμένου να αναχαιτίσουν το προαναφερόμενο και γνωστό σε όλους σχέδιο των ολίγων. Μέχρι πότε θα ζητιανεύουμε από το φάντασμα του συντάγματος να αναστηθεί και να μας σώσει, όταν οι διαχειριστές της εξουσίας δε διστάζουν ακόμη και να δηλητηριάσουν τους υδάτινους πόρους μιας ολόκληρης περιοχής, όπως έγινε στις Σκουριές; Όταν οι ίδιοι δε διστάζουν ακόμα και να επαναφέρουν τα βασανιστήρια ως μέθοδο παραδειγματισμού, προκειμένου να πατάξουν τους αντιφρονούντες...Με ποιά λογική θεωρούμε, ότι το υπάρχον πολιτικό σύστημα μπορεί να μας προστατέψει και ως δια μαγείας να ενεργοποιήσει τις διατάξεις που

προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δημόσια αγαθά; Τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα που είναι κατοχυρωμένα στο σύνταγμα, δεν μπορούν να προστατευτούν από αυτό αλλά από εμάς τους ίδιους. Είναι κωμικοτραγικό το σκηνικό της κινητοποίησης για απόσυρση του τάδε ή του δείνα νομοσχεδίου, χωρίς ταυτόχρονα να διατυπώνουμε προτάσεις για συμμετοχή στους θεσμούς που οι ίδιοι θα πρέπει να δημιουργήσουμε. Μπροστά στο επίδικο της προστασίας της κοινόχρηστης δημόσιας γης (ο αιγιαλός και οι παράκτιες και παραλίμνιες περιοχές), δεν είναι δυνατόν να παπαγαλίζουμε συνεχώς ότι το νομοσχέδιο, που αφήνει στο έλεος του κάθε επενδυτή τον αιγιαλό και τις ακτές, αντίκειται στο άρθρο 24 του Συντάγματος. Σε περίπτωση που δεν το έχουμε καταλάβει, αυτού του είδους οι διεκδικήσεις είναι σα να ζητάμε από τον λύκο, ο οποίος κατάφερε να παραβιάσει την ήδη κατεστραμμένη-σαπισμένη στάνη, να εξέλθει ήσυχα από αυτήν και να του εξηγούμε παράλληλα ότι η στάνη βρίσκεται εκεί για να προστατεύει τα πρόβατα και ότι επιπλέον αυτός είναι υποχρεωμένος να την επαναφέρει στην αρχική της κατάσταση, χωρίς να τα ενοχλήσει.

Τίποτα δεν είναι απλό όπως και τίποτα δεν είναι ανέφικτο...αρκεί να γνωρίζουμε ποιος είναι ο αληθινός εχθρός.

ΤΡΑΝΣΦΟΒΙΑ ΑΚΤΙΒΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ

Της Ερωφίλης Εν Ταύροις

Τους τελευταίους καυτούς μήνες από το Athens Pride κι έπειτα έχει επανέλθει στην επιφάνεια ένα από τα μεγαλύτερα αγκάθια της lgbtq κοινότητας. Η τρανσφοβία και η αναπαραγωγή τρανσφοβικού λόγου. Συνοπτικά, ως τρανσφοβία εμείς οι τρανς γυναίκες, τρανς άντρες και άλλ@, ορίζουμε την υποτίμηση, πχ. δεν είσαι γυναίκα, είσαι τρανς, την προκατάληψη, πχ. οι τρανς γυναίκες κάνουν μόνο σεξουαλική εργασία, τον οποιοδήποτε αποκλεισμό εξαιτίας της ταυτότητας του φύλου μας, όπως είναι η μη νομική αναγνώριση του, της ανομοιότητας των σωμάτων μας με τα σώματα που ο μη τρανς κόσμος αναγνωρίζει ως αυθεντικά κι άξια να αντιπροσωπεύουν τα δύο κυρίαρχα "γνήσια φύλα" υπό την ηγεμονία της κανονικότητας. Επίσης ως τρανσφοβία ορίζουμε το κατεστημένο ότι ως τρανς άτομα δεν έχουμε πρόσβαση στην υγεία, στην παιδεία και στην εργασία, και αν κι όταν έχουμε είναι καθαρά θέμα τύχης.

Στην Ελλάδα ο τρανσφοβικός λόγος, που αναπαράγεται για να προσβάλει ή να κατηγοριοποιήσει τις τρανς γυναίκες, μετρά κάποιες δεκαετίες και είναι εξέλιξη-προσαρμογή του ομοφοβικού λόγου, μιας και το υποκείμενο "τρανς γυναίκα" θεωρείται όλα αυτά τα χρόνια από την πλειονότητα των ανθρώπων,

που θέλουν να λέγονται "φυσιολογικοί", <<εξελιγμένο μοντέλο>> του gay άνδρα. Αυτό οφείλεται και στο ότι την περίοδο συγκρότησης του lgbt κινήματος τα αιτήματα της σεξουαλικής απελευθέρωσης, της ατομικής ελευθερίας και της επιβίωσης υπερίσχυαν του αιτήματος της διεκδίκησης της ταυτότητας φύλου, καθώς στην πρώτη κυβέρνηση της μεταπολίτευσης (Κ. Καραμανλής) η εφαρμογή της επιχείρησης <<Αρετή>> , που προέβλεπε τη σύλληψη και εξορία των lgbt ατόμων, απειλούσε άμεσα τη ζωή και την ατομική τους ελευθερία. Η ενημέρωση γύρω από τρανς θέματα ήταν ακόμα πιο ελλιπής από τη σημερινή, ο όρος <<τραβεστί>> ήταν κυρίαρχος και η τρανς ορατότητα υπήρχε μόνο στα στέκια και στις πιάτσες υπό το καθεστώς φόβου της καθημερινής αστυνομικής βίας αλλά και των επιθέσεων από συμμορίες, που δρούσαν τότε. Κι ενώ σήμερα μπορούμε να παραδεχτούμε την σχεδόν πλήρη άγνοια του κόσμου -ηθελημένη η μη- σχετικά με τρανς θέματα και τρανς ζωές, μιας και η κυρίαρχη αφήγηση που τα media έχουν επιβάλει έχει παγιωθεί στις συνειδήσεις εδώ και δεκαετίες, δεν μπορούμε να σταματήσουμε να υπάρχουμε, φέροντας την δική μας προσωπική διαφορετική αφήγηση, σε μια τρανς ζωή όπου η διεκδίκηση της ταυτότητας φύλου απασχολεί περισσότερο από την σεξουαλική απελευθέρωση, σήμερα

που οι πιάτσες έχουν αδειάσει και τα sites έχουν γεμίσει, σήμερα που γίνονται πογκρόμ "καλλωπισμού πόλεων" στα πλαίσια του Ξένιου Δία, που οι ιδιοκτήτες αρνούνται να μας νοικιάσουν σπίτι, που τα αφεντικά δεν μας προσλαμβάνουν, που οι μη τρανς άνθρωποι ακόμα μας κοιτάζουν περιέργα, που οι άντρες εξακολουθούν να μας βλέπουν μόνο σαν εξωτικές σεξομηχανές που την ημέρα τις κρίζουν και τη νύχτα τις φλερτάρουν, και που δεν υπάρχει πια ούτε η εναλλακτική της σεξουαλικής εργασίας για την επιβίωση.

Η αφορμή για την φρενίτιδα τρανσφοβίας στην lgbtq κοινότητα δόθηκε με το μοίρασμα του κειμένου της ομάδας queertrans (μπορείς να διαβάσεις το κείμενο εδώ <http://queertrans.espin.net>) στο Athens Pride 2014. Οι απαντήσεις ήρθαν από τους "τοίχους" του facebook όπου κάθε αυτοπροσδιοριζόμενος/η ως ακτιβιστής και ακτιβίστρια θεωρεί τόπο πολιτικής κριτικής κι έκφρασης και άνθρωποι της κοινότητας που μέχρι τότε θεωρούσαμε συμμάχους, μας έκοψαν και την καλησπέρα. Οι απαντήσεις ήρθαν από gay tv persona με αφορμή άρθρο "προχωρημένου" περιοδικού. Ότι τα <<φρεσκοεγχειρισμένα μας μουνόχειλα>> θα έπρεπε να τα επιδεικνύουμε στους φωτογράφους την ημέρα της πορείας και δεν θα έπρεπε να αντιδρούμε όταν κάποιος

μας φωτογραφίζει χωρίς τη συναίνεση μας, γιατί αυτό είναι <<ένδειξη μη υπερηφάνειας>>, άρα ντροπής. Σύμφωνα με την δημοσιογράφο, αφού δεν είμαστε πρόθυμες και χαμογελαστές ανά πάσα ώρα και στιγμή απέναντι στον φωτογραφικό φακό του κάθε επαγγελματία, του κάθε ερασιτέχνη ή του κάθε φασίστα, που φακελώνει, κι αφού ντρεπόμαστε για μας, τι διεκδικούμε πολιτικά; Ας καθόμαστε κλεισμένες σπίτια μας. Άλλωστε η τρανσφοβική ελληνική κοινωνία έχει καταφέρει ήδη να αποκλείσει κοινωνικά πολλά τρανς άτομα. Και με όλους αυτούς τους τρόπους συνεχίζει να το κάνει. Τα έχει κλείσει στα σπίτια τους. Τα έχει στείλει στο νοσοκομείο ξυλοδαρμένα. Τα έχει ξεφτιλίσει στο δρόμο. Τα έχει βιάσει. Τα έχει αναγκάσει να διακόψουν το σχολείο ή τις σπουδές τους. Τα έχει οδηγήσει σε απόπειρα αυτοκτονίας. Οι απαντήσεις αυτές ουδεμία σχέση έχουν με πολιτική κριτική, είναι υποτιμητικός τρανσφοβικός λόγος, εκδίκηση και θυμός επειδή οι τρανς μίλησαν και είπαν πως διαφωνούν και το έκαναν και κείμενο και τόλμησαν και να το μοιράσουν. Οι απαντήσεις ήρθαν μέσα από κείμενο μέλους της επιτροπής του Athens Pride, που δημοσιεύθηκε σε ιστοσελίδα gay περιοδικού και υποστήριζε ότι τα τρανς άτομα <<αυτοπεριθωριοποιούνται>>! Μετά από πλήθος αντιδράσεων ζήτησε συγνώμη και παραδέχτηκε την τρανσφοβία του και την άγνοια του, γράφοντας κείμενο με ακόμα περισσότερη τρανσφοβία... Οι απαντήσεις ήρθαν από εκδότη αυτή τη φορά, άλλου gay περιοδικού... <<Οι χοντροκωλάρεις δεν είναι για τις καρέκλες των επιτροπών>>.

Κι εκεί που θα λέγαμε πως η τρανς κοινότητα, έστω και διαδικτυακά, έστω κι αν σε άλλα θέματα διαφωνεί, συμφώνησε και διαμαρτυρήθηκε κατά της τρανσφοβίας στην lgbtq κοινότητα, εκεί ακριβώς διαβάσαμε τρανσφοβικό λόγο να απευθύνεται πια από τρανς γυναίκα προς άλλη τρανς γυναίκα. Κι ενώ αποσύρθηκαν τα σχόλια, ζητήθηκαν

συγνώμες, κι αναγνωρίστηκε η ευθύνη για έλλειψη ενδοκοινωνικής δουλειάς στον συγκεκριμένο τομέα, το ερώτημα παραμένει. Πως όταν αναπαράγεται τρανσφοβικός λόγος δημόσια ανάμεσα σε μέλη της κοινότητας, μπορούμε να συνεχίσουμε να διεκδικούμε την μη αναπαραγωγή του εκτός της κοινότητας; Και φυσικά δεν μιλάμε για επανοικειοποίηση, αλλά για επιθετικό τρανσφοβικό λόγο που σκοπό έχει να προσβάλλει και να ιεραρχήσει σύμφωνα με κάποια τρανς στερεότυπα (πχ. οι post op τρανς γυναίκες δεν έχουν οργανισμό, οι pre op τρανς γυναίκες δεν έχουν ταυτότητα με γυναικεία στοιχεία, άρα τους μιλάμε στο αρσενικό). Και το θέμα δεν είναι η εικόνα της τρανς κοινότητας προς τα έξω, έτσι κι αλλιώς η κοινότητα δεν είναι ένα πράγμα, δεν εκπροσωπείται από μία ομάδα ή ένα πρόσωπο αλλά από όλ@ μας σε καθημερινή βάση. Όλα τα τρανς άτομα, που είναι ουτ, εκπροσωπούν την κοινότητα, κυρίως αυτά που ασχολούνται με την πολιτική και τις συλλογικότητες. Επίσης, τα άτομα που επιλέγουν να

δίνουν συνεντεύξεις διεκδικώντας ορατότητα και που μιλούν ανοιχτά για το βίωμα τους. Το θέμα είναι πως, αν εμείς τα τρανς άτομα δεν ξεπεράσουμε την δική μας εσωτερικευμένη τρανσφοβία, μπορούμε να απευθύνουμε πολιτικό λόγο σε υποκείμενα που ουδεμία σχέση έχουν με το θέμα και δεν αναγνωρίζουν καν τα προνόμια μιας μη τρανς ζωής; Φυσικά και μπορούμε όσ@ αρνούμαστε να αναπαράγουμε τρανσφοβικό λόγο κι αρνούμαστε να μας τον απευθύνουν, αυτό είναι όρος για οποιαδήποτε συζήτηση και συναναστροφή. Έχουμε βαρεθεί να ακούμε ότι φταίμε γιατί προκαλούμε, ότι μπορούμε να λύσουμε μόνες μας τα τρανς θέματα, ότι είμαστε θυμωμένες άνευ λόγου, ότι, αν είμαστε καλές, ευγενικές κι υπομονετικές όλοι θα μας συμπαρασταθούν, κι ότι όλοι μας καταλαβαίνουν απόλυτα, άλλωστε είμαστε όλ@ θύματα του καπιταλισμού κι έχουμε κοινά βιώματα καταπίεσης. (what?)

Πραγματικά κάποιες φορές νιώθω πως με έναν περίεργο μηχανισμό κάποιοι cis άνθρωποι που θέλουν »

να είναι σύμμαχοι, θαυμάζουν έως και ζηλεύουν τις δυσκολίες και την κακοποίηση μιας τρανς ζωής τόσο που θα ήθελαν ή νομίζουν ότι την έχουν ζήσει. Παρατηρώντας την. Και δεν διστάζουν να την οικειοποιηθούν σε κάθε περίπτωση. <<Ξέρουμε τι περνάτε.>> <<Έχουμε διαβάσει και Judith Butler.>> <<Κάποτε μίλησαμε με μια τρανς στο facebook.>> <<Κάποτε έκανα σεξ με μια τρανς.>> <<Ερχόμαστε και στο pride.>> Όχι, δεν έχουμε και δεν θα έχουμε κοινά βιώματα. Δεν θέλουμε τρανς σωτήρες. Δεν θέλουμε πολιτικά κόμματα που θα μας συμπεριλάβουν με το ζόρι στη λίστα με τα θαύματα που μπορούν να κάνουν αν εκλεγούν. Δεν θέλουμε πολιτικές ομάδες, που οικειοποιούνται την τρανς ατζέντα, για να ξεπλυθούν από τα χρόνια που έχουν αποκλείσει από τους πολιτικούς χώρους κάθε out lgbtq άτομο, κι εξακολουθούν να το κάνουν. Δεν συμφωνούμε με την πολιτική εκπύσεων που ιεραρχεί τον σεξισμό, την ομοφοβία και την τρανσφοβία σε δευτερεύουσες και πολυτελείς

εκδοχές του αντιρατσιστικού/αντιφασιστικού αγώνα. Δεν θέλουμε lgbtq ομάδες που περιλαμβάνουν το τιμήν ένεκεν, χωρίς να έχουν τρανς μέλη, ούτε ιδέα για τρανς θέματα και σε κάθε τοποθέτηση τους αναπαράγουν τρανσφοβία. Δεν θέλουμε να πίνουμε μπύρες με την αναρχία και την αριστερά, όταν στις συνελεύσεις τους ο γυναικείος λόγος φιμώνεται, η θηλυκότητα θεωρείται αδυναμία, ο φεμινισμός ισούται με φασισμό και το χειρότερο ελάττωμα ενός άντρα θεωρείται η πουσιτιά. Δεν θέλουμε να μορφώσουμε κανέναν προνομιούχο για τα προνόμια που η πατριαρχική κοινωνία του δίνει από τη μέρα της γέννησης του και ποτέ δεν μπήκε στον κόπο να τα αναγνωρίσει και να αναρωτηθεί γιατί άραγε το να είσαι cis straight άντρας είναι τόσο cool?

Θέλουμε σύμμαχες και συμμάχους. Εντός lgbtq κοινότητας κι εκτός. Που πρώτα θα μας ακούσουν, θα προσπαθήσουν να μας καταλάβουν, θα αναγνωρίσουν τα προνόμια τους και την άγνοια τους σχετικά

με το τρανς βίωμα και την τρανς εμπειρία, θα έχουν την πρόθεση να ξεπεράσουν τα τρανς στερεότυπα, και τελικά θα καταλάβουν τι είναι όλα αυτά για τα οποία η κοινότητα διαμαρτύρεται και παλεύει. Η απάντηση βρίσκεται μέσα στην τρανς κοινότητα. Εκεί που εμείς υπάρχουμε ως εμείς. Όπως εμείς θέλουμε να υπάρχουμε. Έξω από τα όρια του έμφυλου κατεστημένου. Με τα ονόματα που εμείς διαλέξαμε για εμάς. Με τα τρανς σώματα μας. Με τις απαντήσεις που δίνουμε εμείς για εμάς. Στα περιβάλλοντα που νιώθουμε ασφαλείς. Με τους φίλους και τις φίλες μας. Τους συντρόφους και τις συντρόφισσες μας.

ΥΓ: Όσ@ περάσουν τον τρανς λαβύρινθο, δεν κερδίζουν μπισκοτάκι!

🌟 Όπου @ περιλαμβάνονται όλα τα φύλα αρσενικά θηλυκά ουδέτερα
 🌟 pre op – pre operation/post op – post operation
 🌟 cis = μη τρανς

Έρχονται οι Νύχτες Πρεμιέρας

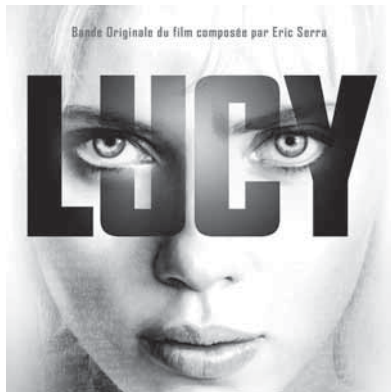
Γιάννης Ραουζαίος

Το διεθνές φεστιβάλ κινηματογράφου Αθηνών φέτος κλείνει τα 20 του χρόνια και μας επιφυλάσσει πολλές ενδιαφέρουσες και φρέσκες κινηματογραφικές ματιές σε ένα από τα πιο ζωντανά γεγονότα στην πόλη, που καταφέρνει μάλιστα από την αρχή των δραστηριοτήτων του να συγκεντρώνει στις προβολές του ένα πολύ μεγάλο κομμάτι του "ψαγμένου" Αθηναϊκού κοινού. Θυμάμαι σαν τώρα τις κατάμεστε αίθουσες στην πρώτη προβολή του trainspotting στην Ελλάδα στα μέσα της δεκαετίας του 90 καθώς και του flirt του πολύ δημοφιλούς τότε στην Ελλάδα δημιουργού του Αμερικανικού ανεξάρτητου κινηματογράφου Χάλ Χάρτλεϋ. Έκτοτε, ένα πλήθος δημιουργών αλλά και ταινιών, αφιερωμάτων και παράλληλων δράσεων (master classes, workshops κ.α), παρουσιάστηκαν στις "Νύχτες πρεμιέρας" και χρωμάτισαν τόσες καλοκαιρινές επιστροφές μας στο κλεινόν άστυ. Η ανταπόκρισή του καθώς και η όλο και πιο συγκροτημένη παρουσία του, χωρίς μάλιστα ποτέ να έχει απο πίσω του πακτωλούς οικονομικής κάλυψης, σηματοδότησαν την επιτυχία του ως θεσμού.

Για τον επετειακό Σεπτέμβρη του 2014 λοιπόν, το Φεστιβάλ περιλαμβάνει περισσότερες από 100 ταινίες μεγάλου μήκους, από όλα τα μήκη και πλάτη της υφής, 60 Ελληνικές παρα-

γωγές μικρού μήκους και ένα πρόγραμμα, το οποίο χωρίζεται σε τρεις διαγωνιστικές ενότητες. Παράλληλα, θα υπάρχουν αφιερώματα, το "Μουσική και φίλμ", ντοκιμαντέρ, μια επετειακή σειρά installation, καθώς και πολλές άλλες εκδηλώσεις.

Ανάμεσα στις προβολές μπορούμε να ξεχωρίσουμε τα μουσικά ντοκιμαντέρ για τους Pulp και τον Nick Cave, "Pulp: A film about, life, death and supermarkets" και "20.000 days on earth", μαζί με το καταπληκτικό πολιτικό θρίλερ 71 του Γιάν Ντεμάνζ, που είχαμε την ευκαιρία να απολαύσουμε στο φετινό Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Βερολίνου, καθώς και το πολυσυζητημένο "10.000" του Κάρλος Μάρκες Μαρσέτ, ενώ στα αφιερώματα κυριαρχούν τα ομώνυμα στον Αντρέι Ζουλάφσκι, μεγάλο Πολωνό δημιουργό του 70, καθώς και το αφιέρωμα στον σχεδόν μυθικό πλέον και σχετικά πρόσφατα αποθανόντα Ρ. Άλτμαν (Στιγμιότυπα, Mash, ο Παίκτης). Όσον αφορά το ντοκιμαντέρ, ξεχωρίζει το "Life itself" του Στήβ Τζέμς, ενώ ειδικό γεγονός, που σίγουρα θα είναι ένα από τα κομβικά χάρπενινγκ του φεστιβάλ, θα είναι η προβολή σε αποκατεστημένη ψηφιακή κópια του "Σχιζοφρενή δολοφόνου με το πριόνι" ("The Texas chainsaw massacre") του Τομπ Χούπερ, ταινία που άλλαξε τα έως τότε δεδομένα των ταινιών φρίκης.

**LUCY του Λύκ Μπεσσόν
(Μόργκαν Φρήμαν, Σκάρ-
λετ Γιόχανσον).**

Γνώριζα πώς ο Μπεσσόν, εκτός από μεγάλος στυλίστας της εικόνας είναι και ένας βαθιά φιλοσοφημένος άνθρωπος, που εντελώς ακομπλεξάριστα εδώ και πάρα πολλά χρόνια, αγαπά υπερβολικά τα pop icons και την εν γένει pop κουλτούρα, που ελλοχεύει στο σώμα του σινεμά. Στο Lucy παρ' όλα αυτά καταφέρνει να συνδυάσει με μοναδικό τρόπο αυτή του την αγάπη με ένα όραμα, που θα ήθελε, σε μια πολύ "λαϊκή" αλλά υψηλότερη αισθητικά εκδοχή, να προσομοιάσει στο 2001 του Κιούμπρικ. Η Σκάρλετ, σε έναν δεύτερο υπερανθρώπινο ρόλο, μετά τη δεύτερη Κιουμπρικιανή επιρροή φέτος, αυτή του "Κάτω από το δέρμα", μεταμορφώνεται μέσα στα ενενήντα λεπτά ενός σφιχτοδεμένου μοντάζ, από μία μπίμπο χαζοχαρούμενη ξανθιά, σε μία θηλυκή εκδοχή της γέννησης της πανσυνείδησης ... σε ένα μοτίβο που πέρα από τόπους αλλά κυρίως κατανικώντας τον ΧΡΟΝΟ σερφάει με την εξέλιξη της αιωνιότητας. Η κεντρική ιδέα εδώ πίσω από το στύλ; Μα το Ον ως ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ και το Ον ως ΧΡΟΝΟΣ, με τον Μπεσσόν να βάζει στα χείλη της Γιόχανσον τον δεύτερο λώς, πραγματικό δημιουργό, φύλακα, και αυτοεκδιπλούμενο των Πάντων! Ο Μπεσσόν μαζί με

τον Μπενέξ, στις αρχές της δεκαετίας του 80, επιχείρησαν – αν και τηρώντας προδιαγραφές χολιγουντιανού επιπέδου! - να παράγουν ένα συνεχές του σινεμά βασισμένο στην εικόνα και όχι σε πολύ "βαθιά σενάρια". Εδώ όμως βλέπω αυτή την μανιέρα να φτάνει σε μιά κορύφωση, που και μινιμαλιστική είναι αλλά και, ταυτοχρόνως, δεν φείδεται υψηλών ιδεών στην ανάπτυξη της, ξεπερνώντας μάλιστα την εμμονή αυτού του είδους κινηματογράφου στο συλιζαρισμένο μελόδραμα, και μετατρέποντάς το σε μια φιλοσοφική ενατένιση, ικανή να "μιλήσει" βαθιά στην ψυχή ακόμα και του πλέον απαίδευτου! Η καλύτερη του δουλειά εδώ και καιρό! 7/10

**THE MOST WANTED MAN
του Άντονι Κόρμπιν (Φί-
λιπ Σέιμουρ Χόφμαν,
Γ. Ντομπρίγκιν, Ντάνιελ
Μπρίλ).**

Ο δημιουργός του Control μας δίνει ένα "εσωτερικό" φιλμ δράσης, το οποίο παρότι εκτυλίσσεται στο Αμβούργο, μοιάζει να κατευθύνει τη ματιά του θεατή λιγότερο στον πόλεμο ενάντια στην τρομοκρατία και περισσότερο στις εσωτερικές

— Του Γιάννη Ραουζαίου

συγκρούσεις του ψυχισμού των ηρώων, μάλιστα, φέρνοντας στον νου μεγάλες στιγμές της "σκοτεινής" λογοτεχνίας και του σινεμά του 40 και του 50, αλλά και διατηρώντας κάποια χαρακτηριστικά από το "πολιτικό" σινεμά αμφισβήτησης των αρχών του 70. Ένας από τους τελευταίους ρόλους του μεγάλου ηθοποιού Φ.Σ.Χόφμαν, και άλλη μια απόδειξη του πόσα μας στέρησε η τραγική απώλεια, μιάς ζωής στα όρια της τέχνης, της κατάχρησης ή, καλύτερα, και των δύο μαζί. Ο Κόρμπιν γνωρίζει τον τρόπο να σκιαγραφεί - έκφραση την έκφραση - τα πρόσωπα των χαρακτήρων που κινηματογραφεί, και να εκμαιεύει, μέσα απο τις συσπάσεις, τον τρόπο που κινούνται ή που μιλούν, τα ουσιαστικότερα νοήματα και συνδέσεις που θα εξελίξουν το έργο, που κάθε φορά έχει στα χέρια του για να υλοποιήσει. Τα σενάρια του είναι υπολογισμένα μέχρι την τελευταία λεπτομέρεια, φωτογραφίζοντας τον ίδιο σαν έναν από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της Βρετανικής κινηματογραφικής σχολής των τελευταίων 10 ετών. Η λιπότητα στο Wanted man ισορροπεί με μιά πληθωρικότητα των δράσεων επί της οθόνης, υποτάσσοντας όμως ολόκληρη την αφήγηση σε αυτή την λεπτή - όμως τόσο υποβλητική - ισορροπία. 7/10

**GUARDIANS OF THE
GALAXY του Τζέιμς Γκάν
(Κρίς Πράτ, Μπράντλεϋ
Κούπερ, Βίν Ντίσελ, έστω
και όχι τόσο...ορατό, όπως
θα καταλάβετε, μόλις το
δείτε!).**

Η Μάρβελ συνεχίζει την ανοδική της πορεία στις κινηματογραφικές μεταφορές των κόμικς της και, μετά τα Avengers, Captain America2, Spiderman2, φέτος στρέφεται σε

Μία Ψύχραιμη Ματιά στο Φετινό Rockwave

Του Γιάννη Ραουζαίου

ένα από τα όχι τόσο γνωστά σε μη φανατικούς της συγκεκριμένης εταιρείας άλμπουμ της, το οποίο όμως με το χιούμορ που διαπνέει όλη την ταινία αλλά και την απολαυστική εξέλιξη της ως action- space opera-drama αποτελεί την απόλυτη sci fi περιπέτεια αυτού του καλοκαιριού. Ο Peter Quill, μετά από 25 συναπτά χρόνια απαγωγής, βρίσκεται να είναι εμπλεκόμενος σε μια προσπάθεια σκοτεινών δυνάμεων να πάρουν στα χέρια τους τον έλεγχο του γαλαξία, και, όντας κυνηγημένος, συνδέει τις δυνάμεις του με μία ομάδα απόκληρων εξωγήινων με υπερδυνάμεις (πάντοτε το ντισεικό στοιχείο διέπνεε μαζί με αυτό της διαρκούς αμφισβήτησης της κανονικότητας και του καθημερινού, την συγκεκριμένη εταιρεία, έστω και σε μιά πόπ αλλά πολύ σκληρή εκδοχή), με σκοπό να επιβιώσουν αλλά και να καταφέρουν να εμποδίσουν τις κοσμοκρατορικές επιδιώξεις του Ρόναν, αλλά και τις απίστευτες συνέπειες που μπορεί να έχει για τον Γαλαξία η ύπαρξη της ... Δίνης! Οπωσδήποτε, μια περιπέτεια αξιόσεων, που ξέρει να σε "κολλάει" και να σε "τριπάρει" στο σύμπαν της, ανανεώνοντας το space opera είδος για αυτό το έτος. 8/10

Όπως και να το κάνεις, το rock wave αποτέλεσε για δύο γενιές τουλάχιστον το σήμα κατατεθέν και μάλιστα με διεθνή παρουσία, καθώς από πολύ νωρίς μπήκε στον διεθνή κατάλογο των ροκ φεστιβάλ, για το τι μπορεί να είναι ένα μεγάλο καλλιτεχνικό γεγονός σε αυτή την πλευρά της Ευρώπης. Τεράστια ονόματα, όπως οι Slayer, οι Sonic Youth, οι Portishead, ο Moby, οι Oasis και τόσοι μα τόσοι άλλοι έχουν περάσει από τις τάξεις του επίσημου προγράμματος του.

Τι ήταν αυτό όμως - πέρα από την πολυσυλλεκτικότητα, που έβαλε δίπλα στους Calexico και τον Έρικ Μπάρντον την Μποφίλιου -, το οποίο οδήγησε σε μια τουλάχιστον αναιμική παρουσία του κοινού την πρώτη ημέρα και μια επίσης αδύναμη αλλά με σαφώς καλύτερες προοπτικές δεύτερη; Κατά την γνώμη όσων από εμάς παρακολουθούμε ανελλιπώς την διοργάνωση από το πρώτο της έτος σαν Rock of gods, το '96, και έχουμε διαφωνήσει, ερωτευτεί, απολαύσει και μείνει απλώς ενατενιστικοί υπό τους ήχους των μουσικών του, έχει να κάνει με δύο άξονες. Ο ένας είναι αναμφίβολα η κρίση και η υπερπληθώρα πολύ καλών συναυλιών, που χαρακτήρισαν ολόκληρο τον Ιούνιο και τον Ιούλιο. Πρέπει να γίνει κατανοητό πώς να ... έχουμε φτάσει στο σημείο, οι περισσότεροι να θέλουν ... αλλά να μην μπορούν, και αναγκαστικά να επιζητούν να αξιοποιήσουν τα χρήματά τους όχι απαραίτητα σε φαινομενικά "σίγουρες" αλλά πολυφορεμένες συνταγές, αλλά σε καταστάσεις που η ποιοτική μουσική θα συνδυαστεί με την χαρά του πρωτόγνωρου στο μάτι θεάματος. Επίσης, κάτι η απόσταση (που όμως γιατί δεν εμπόδιζε μέχρι πριν δύο χρόνια;), κάτι ένα ασταθές παράξενο καλοκαίρι, φαίνεται να έπαιξαν και αυτά τον ρόλο τους.

Το ζητούμενο όμως είναι όχι αυτό, αλλά το τι κάνουμε τώρα, καθώς ο θεσμός χρήζει ανανέωσης και αξίζει οπωσδήποτε να μην κλείσει η παρουσία του κάπου εδώ αλλά να εμπλουτιστεί καταλλήλως, ώστε ένα τόσο ιστορικό brand να χαρίσει ξανά έντονες συγκινήσεις σε ένα μεγάλο κοινό, αντάξιο των ονομάτων του και όχι σε λίγες εκατοντάδες πιστών θεατών. Κατά την γνώμη μας ένας πολύ σημαντικός παράγοντας ανανέωσης θα μπορούσε να είναι η συγκρότηση μιας σκηνης, η οποία θα συγκέντρωνε τα περισσότερα νέα Ελληνικά ροκ σχήματα, συνδυασμένα με ξένες ανερχόμενες μπάντες, που στο εξωτερικό δείχνουν συνεχώς την αξία τους σε φεστιβάλ της Αμερικής και της Νότιας Ευρώπης. Κατά ένα δεύτερο επίπεδο θα ήταν ευκαίριο ένα άπλωμα στις θεματικές με ενιαία στόχευση της κάθε μιας τους, ώστε αυτό να οδηγεί ένα απαιτητικό κοινό από την Αθήνα αλλά και τις γειτονικές βαλκανικές χώρες να δείχνει έντονα την παρουσία του στο Φεστιβάλ, δίνοντας του πολύ σύντομα ένα μέρος της αίγλης, που φάνηκε φέτος να έχει τρωθεί. Ένα ανοιχτό κάλεσμα, σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι τώρα, σε δυνάμεις και πρόσωπα, της τοπικής σκηνης και έξω από το στενό μουσικό της κομμάτι ίσως θα ήταν επιπλέον χρήσιμο.

Οι λύσεις υπάρχουν και βρίσκονται μπροστά στα μάτια όσων θα ήθελαν να επαναλάβουν τολμηρά βήματα, που είχαν κάνει οι ίδιοι ξανά στο παρελθόν. Ίσως τότε να μπορέσουμε να μιλήσουμε ξανά και μέσα σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα, όχι απλά για ένα μικρό παφλασμό του νερού αλλά για ένα ανανεωμένο ροκ κύμα.

Επιτέλους, λογοτεχνία!

Ο ποιητής Γιώργος Μπουρλής γράφει για το «νταρκ» του ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
Νουβέλα
Εκδόσεις Εξάρχεια

Επιτέλους, λογοτεχνία! Ένα κείμενο σύγχρονο, βαθύ, γεμάτο ζωή. Που ισορροπεί ανάμεσα σε αυτό που υπάρχει και σε εκείνο που στέκει κρυμμένο, μα υπάρχει... Ανάμεσα στο πραγματικό και ταυτόχρονα στην άρνησή του. Μανιασμένο και σκοτεινό που βρίσκει τον τρόπο και ψηλαφίζει τα χαμόκλαδα της ανθρώπινης ψυχής. Είπαμε, λογοτεχνία. Κι οι ήρωές του έντονοι, σκιεροί, ανθρώπινοι

εντελώς. τρωτοί και απελπισμένοι στην απουσία επαφής. Ματωμένοι, εξομολογητικοί, κραυγάζουν ακόμα και μέσα στη σιωπή τους. Με λόγια που γδέρνουν, που τσακίζουν λιμασμένα την εικόνα για τον ίδιο τους τον εαυτό και τον κόσμο τους.

Πολλές λέξεις ίσως δεν χρειάζονται αυτή τη φορά. Αν τα προηγούμενα γραπτά του Δημήτρη Κωνσταντίνου ήταν απόπειρες, η σύναξη των πεινασμένων για ζωή συγγραφέων καλωσορίζει πια έναν καινούργιο λογοτέχνη. Κυρίως επειδή δεν αφήνει περιθώρια στον αναγνώστη: διψά να νιώσει Φρανκ και Νταρκ και Λένι και Μάικ, μήπως και βρει θέση κι ο ίδιος σε μια τέτοια νουβέλα.

Επιτέλους, λογοτεχνία! Ένα κείμενο που σε αφήνει εξα-
ντλημένο.

Από το οπισθόφυλλο του βιβλίου:

Μια σκοτεινή νουβέλα.

Ένας βουβός αεροπόρος έχει παραιτηθεί από τη ζωή και παραμένει εθισμένος στον ουρανό.

Ένα θηλυκό πιράνχας μέσα στην απελπισία του δείχνει τα δόντια του.

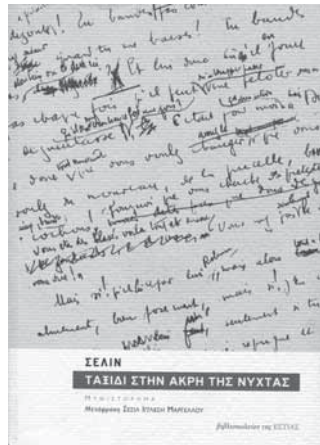
Στο φόντο, δύο καταδικασμένες παιδικές ψυχές.

Η σύγκρουση δύο κόσμων. Ο κόσμος του τυρβώδους, του ηδονιστή, του αμίλητου ονειροπαρμένου που πετάει στα σύννεφα, ενάντια στον κόσμο της μαθηματικής εξίσωσης, της εγκράτειας, της πολύλογης πυγμής που πατάει γερά στη γη. Ή, πώς καταστρέφονται οι ανθρώπινες ζωές: αυτές και οι επόμενες.

Οποιαδήποτε ομοιότητα με πραγματικά πρόσωπα, γεγονότα ή καταστάσεις είναι εντελώς αυθαίρετη και πρέπει να προβληματίσει.

Το Μόνο Πραγματικά Μοχθηρό Βιβλίο

Ο Δημήτρης Κωνσταντίνου γράφει για το «Ταξίδι στην Άκρη της Νύχτας» του ΣΕΛΙΝ
Μετάφραση-Επίμετρο:
ΣΕΣΙΛ ΙΓΓΛΕΣΗ ΜΑΡΓΕΛΛΟΥ
Βιβλιοπωλείον της ΕΣΤΙΑΣ

Το ταξίδι στη ζωή και τη λογοτεχνία ξεκινάει από το μηδέν και μαντέψτε πού τελειώνει. Πέρα από τον Κάφκα, που το υπηρέτησε αυτό με την αζεπέραστη ατμόσφαιρα του αδιεξόδου, και τον Μπέκετ, που έστησε γύρω από το μηδέν το σκηνικό του παραλόγου, ένας ακόμη που δεν παραστράτησε στο ταξίδι του ως την άκρη της νύχτας και του νοήματος είναι ο Σελίν. Που δίδαξε τον

Χένρι Μίλερ, τον Μπάρουζ και τον Γκίνσμπεργκ, ακόμη και τον Σαρτρ. Με καυστικότητα και πεσιμιστικό σαρκασμό σου εκτοξεύει οξύ κατάμουτρα και αναγκάζει το πρόσωπό σου να παραμορφώνεται με μορφασμούς πόνου και γέλιου που θα μείνουν εκεί χαραγμένοι για πάντα.

Πίσω από τις γραμμές του Σελίν διαβάζεις έναν αφοπλιστικό μισανθρωπισμό που ακόμη και ο πιο φιλάνθρωπος δεν βρίσκει λόγια να τον αντιμετωπίσει, ένα γενναίο μηδενισμό που στοχεύει στο βάθος των πραγμάτων και σε κάνει να γελάς με τις επιφανειακές προκηρύξεις ιδεοληπτικών επαναστατών. Γιατί αυτά με τα οποία τολμάει ν' αναμετρηθεί η λογοτεχνία δεν τα άγγιξαν ποτέ οι αφελείς επαναστάτες. Το ταξίδι στην άκρη της νύχτας είναι η πορεία της ανθρωπότητας προς το μηδέν. Ο ήρωας του μυθιστορήματος είναι «σακάτης του νοήματος», δεν δρα ποτέ, μόνο δραπετεύει, δεν διορθώνει τίποτα απλώς φωνάζει ότι για τον άνθρωπο δεν υπάρχει παρηγοριά ή εξιλέωση· το μόνο που μπορεί να κάνει είναι να το πάρει απόφαση. Είναι ένας ήρωας που του λείπει το θράσος. Δεν ξέρει να κάνει την πουτάνα. Γι' αυτό τίποτε δεν αλλάζει ποτέ. Το κακό δεν πολεμιέται με το καλό, μόνο με το πιο κακό. Και το μικρότερο κακό γεννάει πάντα το πιο μεγάλο. Εν τω μεταξύ, όλοι εμείς απλώς ψάχνουμε τον καλύτερο τρόπο να ξεχάσουμε ότι δεν θα γεμίσει ποτέ το τεράστιο κενό μέσα μας. Γι' αυτό καταφεύγουμε στη λογοτεχνία. «Το μόνο πραγματικά μοχθηρό βιβλίο απ' όλα τα βιβλία μου είναι το ταξίδι... Με πιάνετε... Το ευαίσθητο βάθος...» Σελίν.

Διαβάστε ολόκληρο το άρθρο εδώ: <http://www.exarchiapress.gr/arthra-kai-nea/konstantinou/to-mono-pragmatika-moxthiro-vivlio>

10ήμερο αγώνα στις Σκουριές...

Κατασκήνωση στο βουνό (Μ. Παναγία)
Παρασκευή 22 - Κυριακή 31 Αυγούστου

...ΕΝΑΝΤΙΑ
στην παράνοια
& την καταστροφική
μανία κράτους,
εταιρειών και
κερδοσκόπων

Το πανηγύρι της αυθαιρεσίας
πρέπει να τελειώσει...

Αν όχι σήμερα, τότε δεν υπάρχει αύριο!

Επιτροπές αγώνα Χαλκιδικής και Θεσσαλονίκης
ενάντια στην εξόρυξη χρυσού

ΤΕΤΑΡΤΗ 3/9

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Η Απειλή του νέου Ολοκληρωτισμού και η ανάκαμψη της ακροδεξιάς στον διεθνοποιημένο Καπιταλισμό.

ομιλητές:

Andreas Speit Δημοσιογράφος, συγγραφέας, κοινωνιολόγος (Γερμανία)

Natalia Neshevets ακτιβίστρια (Ουκρανία)

Frank Engster - αντικαπιταλιστική και αναρρασιατική ομάδα TOP Berlin (Γερμανία)

Workshop για τη Διαβαλκανική συνεννόηση για το νερό.

Συμμετέχουν:

Κίνηση 136, SOSτε το νερό, Κίνηση Πολιτών για το νερό,

Κίνηση για την προστασία του Αωού (Protect Aous),

Πανελλαδική Κίνηση ενάντια στην εκτροπή του Αχελώου.

ΠΕΜΠΤΗ 4/9

Περιφράξεις/ Κοινά και Κοινότητες των Κοινών.

ομιλητές:

Max Halven Συγγραφέας, βοηθός Καθηγητή στο τμήμα "Ιστορία της Τέχνης και Κριτικών Σπουδών" στο Πανεπιστήμιο Nova Scotia (Καναδάς)

Elisa Gigliarelli Μέλος του Officine Zero (Ιταλία)

Benjamin Rochefort ZAD - Υπερασπιστή Ζώνη (Γαλλία)

Nozomi Hayase Συγγραφέας, αρθρογράφος, ποιήτρια και ακτιβίστρια (Ιαπωνία - Ηνωμένες Πολιτείες)

Workshop: Χαλκιδική - ΒΙΟΜΕ.

Δύο αγώνες μαζί: ενάντια στην καταστροφή, δύο αγώνες μαζί στη δημιουργία.

Συμμετέχουν:

Το σωματείο εργαζομένων της ΒΙΟ.ΜΕ και μέλη από επιτροπές αγώνα ενάντια στην εξόρυξη χρυσού στην Χαλκιδική.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 5/9

Σύγχρονες Εξεγέρσεις σε έναν κόσμο που πεθαίνει για έναν κόσμο που γεννιέται.

ομιλητές:

Minel Abaz ακτιβίστης (Βοσνία)

Jerome Roos Συγγραφέας, ακτιβίστης, αρθρογράφος και κινηματογραφιστής (Ολλανδία)

Alp Temiz από Επαναστατική Αναρχική Δράση DAF (Τουρκία)

Workshop: Beyond Europe

Παρουσίαση της αντιεξουσιαστικής, αντικαπιταλιστικής πλατφόρμας Beyond Europe.

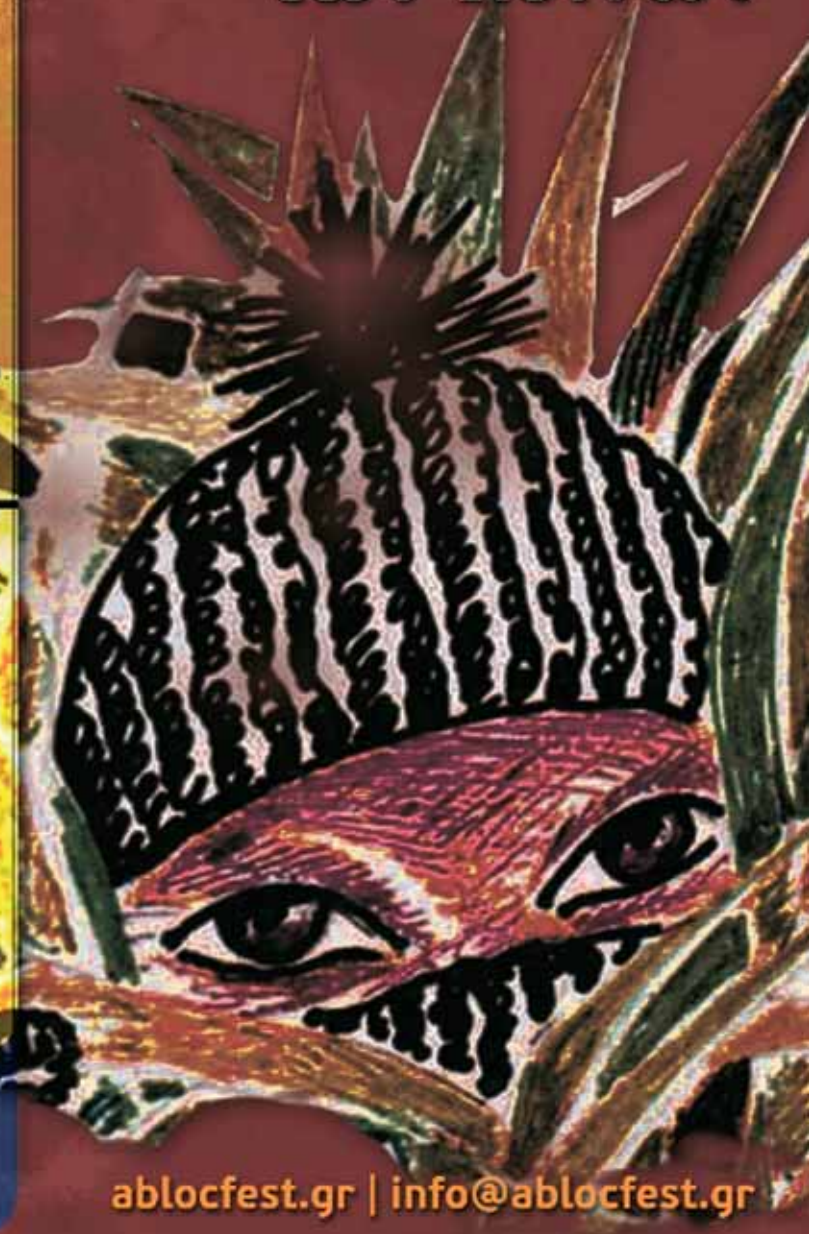
Συζήτηση για το Blockupy και άλλες μελλοντικές δράσεις.

***Τα Workshop ξεκινούν στις 18:00 και οι Εκδηλώσεις στις 20:00.**

ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΜΕΣΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

**3.4.5. ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ 2014
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ Α.Π.Θ.**

**Αναμέτρηση
με τον παλιό
κόσμο
για τις νέες κοινότητες
των κοινών**

ablocfest.gr | info@ablocfest.gr